

[Formanden]

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af udvalg med henblik på indførelse af plejeorlov for slægtninge til døende personer.

(Beslutningsforslag nr. B 93).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Glistrup (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om begrænsning af skattesa-gernes antal.

(Lovforslag nr. L 185).

Jeg skal henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Melchior (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om skattefri-tagelse af krigserstatninger fra Tyskland.

(Beslutningsforslag nr. B 92).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærknin-ger, der ledsager beslutningsforslaget.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsæt-telse af udvalg med henblik på indførelse af plejeorlov for slægtninge til døende personer.

(Beslutningsforslag nr. B 93).

Jeg skal i øvrigt henvise til forslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ar-bejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Arbejdsgiverbetaling, nedsatte dagpenge, ferie, forhøjelse af medlemstallet som betingel-se for anerkendelse, arbejdsgivernes kontakt med arbejdsformidlingen m. m.).

(Lovforslag nr. L 150. Fremsat 1/2 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Det forslag, som folketinget nu er gået i gang med at behandle, har på enkelte punk-ter været ude i den offentlige debat. Størst har debatten været omkring ændringerne af reglerne om de supplerende understøttelser.

Socialdemokratiet kan fuldt tilslutte sig arbejdsministerens tanker om administrativt at ændre på reglerne vedrørende udbetaling af supplerende dagpenge, og vi må afvise snakken om, at de intentioner, der ligger bag arbejdsministerens ændring på dette område, skulle være en hindring, så at folk, der virke-lig ønsker at gå på deltid, skulle få forringe-de muligheder for det.

Der kan ikke herske nogen tvivl om, at reglerne om supplerende dagpenge er blevet brugt utilsigtet både af medlemmerne af kas-serne og af arbejdsgiverne. Sandheden er jo, at denne ansættelsesform har taget et så voldsomt omfang, at ingen kan være interes-seret i, at den fortsætter, idet en fortsat ud-vikling af den kun vil have negative virknin-ger på overenskomstsystemet. Denne negati-ve virkning vil kun have en positiv refleks for den ene af parterne, nemlig for arbejds-gi-verparten.

En anden del af forslaget har til hensigt at stoppe det misbrug, som klart har været kon-stateret, og som kan dokumenteres af de høje ledighedstal, som hvert år kommer omkring helligdage som jul, påske, Kristi himmelfarts-dag, grundlovsdag og 1. maj. Det har aldrig været hensigten, at loven om arbejdsløsheds-forsikring skulle finansiere sådanne profor-maafskedigelses, som finder sted i betydeligt omfang. Hvis en virksomhed ønsker at lukke omkring de omtalte helligdage, er der ingen, som skal blande sig i det. Det skal de have ret til, men arbejdsgiveren må selv betale si-ne ansatte for den tid, han ikke ønsker at beskæftige dem. Socialdemokratiet finder det ikke rimeligt, at man ved den slags profor-maafskedigelses pålægger det offentlige en udgift, for at de ansatte på en virksomhed kan stå gratis til rådighed for arbejdsgiveren i de omtalte dage.

En betydelig forbedring for de arbejdsløse er ændringen af § 57, stk. 1, som nu sikrer, at medlemmer, der har været arbejdsløse og igen har fået arbejde, økonomisk får adgang til at holde ferie, fordi det i fremtiden vil være muligt at få udbetalt arbejdsløshedsun-

[Kaj Poulsen]

derstøttelse til medlemmer, som ikke har optjent feriepenge på grund af arbejdsløshed eller fravær i forbindelse med sygdom eller fødsel.

Sanktionen, 5 ugers karantæne, foreslår arbejdsministeren ligeledes ændret, således at sanktionen i fremtiden kun bliver på 2 uger.

Vi er enige med arbejdsministeren i, at en straf på 5 ugers karantæne, som er lig med 7.000 kr. for den enkelte, er alt for stor for førstegangsvægring ved at påtage sig et anvist arbejde. Vi finder det derfor rimeligt og rigtigt, at vægringsbestemmelsen laves om, således at den kan virke efter hensigten. Vi finder det ligeledes positivt, at arbejdsministeren med de forslag, som behandles, vil indsætte bestemmelser i loven, således at arbejdsformidlingens muligheder for at blive mere effektiv, når det drejer sig om anvisning og formidling af nye job, bliver styrket. Vi håber, at disse forbedringer vil medvirke til at gøre formidlingssystemet endnu bedre til gavn både for de ledige, for virksomhederne og for de ansatte på kontorerne rundt omkring i landet.

Ændringerne af § 61, stk. 3, er efter socialdemokratiets opfattelse kun en retfærdighedsgerning over for de arbejdsløse, som efter de nugældende regler er fuldstændig magtesløse i en situation, som de ingen indflydelse har haft på. Paragraffen har haft den virkning, at arbejdsløse har fået frataget dagpenge, når deres kolleger har etableret en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse. Denne ordning har vist sine uheldige sider ved tobakskonflikten i Ålborg, ved konflikten på Dandy i Vejle og sidst ved konflikten på Nakskov Skibsværft, hvor 14 arbejdsløse specialarbejdere mistede deres understøttelse. Derfor kan vi fuldt tilslutte os denne ændring, som ministeren har foreslået.

Socialdemokratiet kan acceptere de ændringer af loven, jeg her har omtalt, og de øvrige ændringer, som jo også er forbedringer i forhold til nugældende lov. Jeg må understrege, at vi ingen betænkeligheder har ved at stemme for dette lovforslag ved den endelige behandling her i tinget.

Vi må altså afvise den kritik, der fra forskellig side har været ført imod forslagens indhold, og det kan vel knap gøres bedre end ved at citere SID's medlemsblad Fagbladet fra den 10. februar, som slutter sin ledende artikel med følgende bemærkninger:

»Forslagets gennemførelse menes at spare staten for 250 mill. kr. årligt. Kun en bagatel, når man betænker, at A-kasserne i 1979 skal udbetale 11 mia kr. i dagpenge fra samfundets fælleskasse. Det er næsthøjeste enkeltpost på statsbudgettet, kun overgået af folkepensionen, og det er klart, at offentlighedens øjne hviler herpå. Dagpengesystemet skal være indrettet sådan, at ingen med rette kan kritisere hverken lovens indhold eller dens administration.«

Nauerby (FP):

Lovforslag nr. L 150 er i ordets videste forstand en pakkeløsning, bestående af mange vidt forskellige ting. Det havde efter min mening været mere hensigtsmæssigt at dele lovforslaget i flere lovforslag, men det er jo ikke noget nyt for arbejdsministeren at pakke flere ting sammen i et enkelt lovforslag. Det kan give problemer, når der skal stemmes om en sådan lov.

Jeg er meget enig med ministeren i, at administrationen og den måde, hvorpå loven bliver udnyttet, giver problemer. Det er så et spørgsmål, om de af ministeren foreslåede ændringer vil bevirke, at arbejdsløshedsloven ikke fortsat kan udnyttes ud over det, der er lovens intentioner.

Et væsentligt problem er understøttelsens størrelse set i relation til mindstelønningerne. 90 pct.-reglen kan afholde nogle, der har opnået maksimumsdagpenge, fra at påtage sig arbejde, der ikke er aflønnet mindst 10 pct. over maksimumsdagpengesatsen, af frygt for hurtigt at blive arbejdsløse igen, idet man kun er berettiget til dagpenge efter den sidst opnåede arbejdsindtægt. Meget væsentlige faktorer i dette må ikke glemmes, nemlig at der er forbundet store udgifter med at komme til og fra arbejde, og at den sidste del af ens indtægt bliver meget højt beskattet.

Jeg vil gerne spørge arbejdsministeren, om han ikke vil foranledige, at arbejdsløsheds-kasserne altid trækker den kildeskat, der er opgivet på den enkeltes trækkort. Som det er i øjeblikket, giver det nogle kedelige situationer. Det kan da ikke være rigtigt, at arbejdsløsheds-kasserne ikke kan beregne forskellige skatter, når det er pålagt arbejdsgiverne at foretage forskellige skattetræk på de forskellige lønmodtagere.

[Nauerby]

Generelt må jeg sige, at de ændringer, der er foreslået af regeringen, ikke letter modsætningen mellem at tage arbejde og at få dagpenge. Det er min opfattelse, at vi politikere skal til at tænke på dem, der hver dag arbejder i produktionen. Det er på tide at forkæle dem lidt, måske endda noget ekstra i forhold for at få flere i beskæftigelse.

De besparelser, der er foreslået i lovændringen, er alle lagt over på arbejdsgiverne. Det vil yderligere forringe vor konkurrenceevne og give flere arbejdsløse. Venstre har sagt i pressen og på møder, at der spares mange penge i arbejdsløshedsunderstøttelse på grundlag af det, der findes i regeringsaftalerne, men i dette lovforslag har man bare lagt udgifterne over på arbejdsgiverne i stedet for.

Jeg vil herefter gå ind på et par af de ændringer, der er foreslået i lovforslaget. Det er foreslået, at arbejdsgiveren skal betale for ledighed omkring jul, påske, Kristi himmelfartsdag, 1. maj og grundlovsdag. Der er nok her som på mange andre områder sket en vis udnyttelse af dagpengeloven, men nu skal det straffes at genansætte de samme arbejdere inden for en vis periode. Spørgsmålet er, om denne regel vil bevirke, at der bliver ansat nye medarbejdere, eller om lukningen bliver af en så lang varighed, at bestemmelserne her ikke gælder. Nu ved vi jo ikke, hvor lang tid bestemmelsen fastsætter.

Den foreslåede forhøjelse af medlemstallet i arbejdsløsheds-kasserne fra 1.000 til 5.000 som betingelse for anerkendelse er ikke rimelig over for de lønmodtagere, der ønsker at være medlem af en bestemt arbejdsløsheds-kasse. Det må være op til den enkelte arbejdsløsheds-kasse at administrere efter de regler, der er fastsat i loven, og vi skal ikke her pålægge sammenlægninger af kasser eller tvangsflytning af folk ind i kasser og fagforbund, de ikke ønsker at være i.

Jeg har her ganske kort berørt nogle af ændringerne, ikke nær dem alle, men vi må under udvalgsbehandlingen undersøge virkningen af de enkelte punkter.

Det vil være ønskeligt, om vi under udvalgsbehandlingen får oplysninger om, hvordan arbejdsministeren og arbejdsdirektøren vil administrere de alt, alt for mange bemyndigelser, der findes i dette lovforslag.

Holm (V):

Der er med ændringerne i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring ikke lagt op til nogen reform af lovgivningen. Tværtimod må man sige, at stramningerne af reglerne foreslås for at bringe lovens praktiske anvendelse i overensstemmelse med det, der altid har været formålet med arbejdsløshedsforsikringen: at give erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til arbejdsløshedsforsikrede, der står til rådighed for arbejdsmarkedet. Hvis loven i den forbindelse har givet mulighed for at tilgodese andre hensyn, har det været utilsigtet.

Vi er fra venstres side tilfredse med fremsættelsen af dette lovforslag. Venstre kan støtte bestræbelserne på at begrænse brugen af supplerende dagpenge. Med lovforslaget og den administration, der lægges op til i bemærkningerne, ændres betingelserne for at kunne oppebære supplerende dagpenge i forbindelse med deltidsbeskæftigelse. Det skal understreges, at der med disse ændringer ikke sker nogen begrænsning i de gældende bestræbelser for at øge deltidsbeskæftigelse. Ændringerne retter sig alene mod en begrænsning af tilfælde, hvor man må nøjes med deltidsbeskæftigelse, men ønsker fuldtidsbeskæftigelse og derfor oppebærer supplerende dagpenge for den tabte arbejdsfortjeneste.

Betingelserne for at kunne oppebære supplerende dagpenge bliver efter forslaget, at deltidsansættelsen ikke får en så fast karakter, at man reelt ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet og derfor ikke kan anvises til et fuldtidsjob. Derfor indføres der en såkaldt frigørelsesattest, der er ensbetydende med, at arbejdsgiverne er indforståede med, at man kan forlade deltidsjobbet med dags varsel. Samtidig indføres der en skærpet vægringssanktion, når en deltidsbeskæftiget med supplerende dagpenge nægter at tage et fuldtidsjob.

For at øge antallet af tilbud om heltidsstillinger henstilles det til private såvel som offentlige arbejdsgivere ikke unødigt at oprette deltidsstillinger, og at man, hvor det er muligt, slår deltidsstillinger sammen til heltidsstillinger. Men det skal atter understreges, at der her ikke sigtes mod en begrænsning af deltidsbeskæftigelse, når den ansatte ønsker det. Der sigtes alene imod at begrænse antallet af deltidsansættelser, hvor den pågælden-

[Holm]

de ønsker fuldtidsbeskæftigelse og derfor oppebærer supplerende dagpenge.

Venstre finder ligeledes den anden store ændring, der er knyttet til vilkårene for dagpengeudbetaling i forbindelse med højtiderne, rimelig. I de senere år har ledighedstallene vist store stigninger ved højtiderne, et forhold, der ikke kan tilskrives de økonomiske konjunkturer. For at modvirke, at dagpenge-reglerne skal være årsag til længere afbrydelser i produktionen omkring jul, påske, Kristi himmelfartsdag, 1. maj og grundlovsdag, pålægges der arbejdsgiverne en dagpengeforpligtelse, der højest kan svare til 40 timers ledighed for den enkelte lønmodtager, når denne afskediges og genantages inden for visse snævre frister. Der sker hermed ingen ændring i feriereglerne, men der gives dagpengeret i ferieperioder, hvis der ikke er optjent feriepenge og årsagen hertil er ledighed eller sygdom.

Erhvervslivets udgifter afhænger således af, i hvilket omfang man indstiller produktionen. Ordningen behøver derfor ikke at føre til merudgifter for erhvervslivet. Ud fra samme hovedsigte bebudes der i bemærkningerne en skærpet praksis i forbindelse med arbejdsfordelingsordninger, som normalt kun vil kunne løbe i 13 uger.

Det fører for vidt at gå ind i alle de enkeltheder, der er lagt op til i lovforslaget og dets bemærkninger, men jeg skal nævne, at der sker en skærpelse af arbejdskravet, således at 26 ugers arbejdsperioden skal falde efter indmeldelse i den pågældende arbejdsløshedskasse, og at man ændrer karantænebestemmelserne fra 5 uger til 2 uger, bl. a. med det sigte, at man skal bruge dem lidt skærpet.

I bemærkningerne redegøres også for flere ændringer i den administrative procedure for at få hindret det, der måtte være utilsigtet brug. Nævnes skal også den omlægning, der sker af arbejdsgiverbidraget, hvori der ligger en administrativ forenkling, samtidig med at det giver en lettelse for de mindste arbejdsgivere.

Jeg vil gerne til slut understrege, at det er ikke arbejdsløshedsforsikringens opgave hverken at løse sociale opgaver eller støtte erhvervsmæssige interesser. Skal der fortsat i befolkningen være en forståelse for, at ledige, der står til rådighed for arbejdsmarkedet, skal kunne oppebære en rimelig erstatning

for den tabte arbejdsfortjeneste, er det nødvendigt, at vi sikrer, at der ikke sker en utilsigtet brug, og at vi begrænser loven til dens egentlige formål.

Grethe Fenger Møller (KF):

Fra konservativ side kan vi være enige med arbejdsministeren i hensigten med lovforslaget. Arbejdsministeren sagde ved fremsættelsen, at hovedformålet er at foretage en justering af forsikringssystemet, så det kommer til at svare bedre til de gældende forhold på arbejdsmarkedet. Der skal undgås en utilsigtet anvendelse af systemet og sikres hensigtsmæssige forhold for de personer, der rammes af arbejdsløshed, og der skal være et effektivt og et hensigtsmæssigt forsikringssystem.

Alt dette lyder jo mægtig godt. Det tyder på en realitetssans hos arbejdsministeren, som man kun kan glæde sig over. Hvis forsikringssystemet ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold på arbejdsmarkedet, er det naturligvis forsikringssystemet, der skal laves om eller reguleres, selv om man naturligvis ikke kan se væk fra den kendsgerning, at selve lovgivningen også er med til at sætte sit præg på arbejdsmarkedets forhold.

Lovforslaget indeholder mange forslag og indeholder også en stor mængde tekniske enkeltheder, som vi nøje må se på under behandlingen i arbejdsmarkedsudvalget. Jeg skal her ved førstebehandling koncentrere mig om de 3-4 hovedområder, som forslagene samler sig om.

Lad mig for det første nævne et punkt, som vi på det skarpeste må tage afstand fra. Det er forslaget om, at arbejdsløshedskasserne for at få statsanerkendelse skal have mindst 5.000 medlemmer mod nu 1.000 medlemmer. Dette forslag fremsættes oven i købet med den tyndeste tænkelige begrundelse, nemlig at den megen lovgivning, der skal administreres af arbejdsløshedskasserne, gør det nødvendigt, at kasserne er større. Selv efterlønnen, som også administreres af arbejdsløshedskasserne, føres frem som argument. Meget kan man beskyldte efterlønsordningen for, men at den nu også skal gøres til medskyldig ved kvælning af de små kasser, er dog for groft.

Arbejdsministerens falden på halen for de store kasser er et højst forunderligt skue.

[Grethe Fenger Møller]

Man skulle tro, at det drejede sig om at få gjort alting så stort som overhovedet muligt, ligeegyldigt hvordan og med hvilke begrundelser. Arbejdsministeren mener, at der skal ske en effektivisering af kasserne, og derfor skal de være større. Han fører ikke skygge af bevis for, at de bestående kasser ikke er effektive, ikke arbejder efter lovens ånd og bogstav og ikke er til medlemmernes gavn. Det kan arbejdsministeren nemlig ikke bevise.

Den række af arbejdsløhedskasser, der er oprettet ikke mindst de seneste år, er klart udtryk for, at medlemmerne søger sammen i solidaritet, og at de føler denne solidaritet med fagfæller. Når en række fag af forskellig observans skal samles i samme arbejdsløhedskasse, kan solidariteten og effektiviteten gå fløjten.

Arbejdsministeren kan lige så godt først som sidst indstille sig på, at den prøveballon, han har sendt op med forsoget på at ændre på størrelsen af arbejdsløhedskasserne, er punkteret.

Det konservative folkeparti vil med næb og kløer bekæmpe dette monopoliseringsforsøg, for det er jo magtkoncentration, der ligger bag dette ønske, som arbejdsministeren nærer og længe har nærret. Allerede for et halvt år siden var ministeren fremme med denne forøgelse af medlemstallet, og nu skal det altså lige puttes ind i et omfattende lovgivningsforslag, måske i håbet om, at dette spørgsmål så vil drukne. Men det gør det ikke. Det skal vi og de mange effektivt arbejdende små arbejdsløhedskasser nok sørge for.

Jeg giver heller ikke noget for de overgangsbestemmelser, arbejdsministeren vil bløde denne sag op med. Endemålet er klart nok: ud med de små! Men den går altså ikke.

Efter lovforslaget skal arbejdsgiveren nu under visse betingelser betale et beløb, der svarer til dagpenge, for lukning omkring jul, påske, Kristi himmelfartsdag, grundlovsdag og 1. maj. Det kan naturligvis ikke være rigtigt, at arbejdsgiver og arbejdstager efter en gensidig stiltiende overenskomst lader det offentlige betale for nogle feriedage i tilslutning til helligdage, men i hvor stort omfang finder dette egentlig sted? Vi ved godt, at arbejdsløhedstallene tager nogle hop især omkring juletid, men helt gennemskueligt er

det nu ikke, for vejrliget har også en indflydelse, og i hvert fald indtil vi har fået den nye arbejdsløhedsstatistik, har vejrliget haft stor indflydelse på springene i tallene. Vi kan naturligvis ikke medvirke til en lovgivning, der stiller krav om at opretholde en produktion, der ikke kan betale sig. Jeg tænker f. eks. på de situationer, hvor der er få hverdage mellem helligdagene, således at bare opvarmningen af arbejdslokalerne kan gøre produktionen til en underskudsforretning.

Jeg er ikke glad for forslag, der siger, at arbejdsgiveren kun skal betale, hvis den ansatte vender tilbage til virksomheden. Hvad nu hvis der er nogen, der udnytter systemet lige til grænsen eller over den? Så er der jo også fare for, at det kan koste nogle jobbet, hvis dagpengene kun skal refunderes. Dette kræver i hvert fald meget grundige overvejelser i arbejdsmarkedsudvalget, og vi vil ikke være med til at gennemføre et forslag, der begrænser virksomhedernes handlefrihed.

Med hensyn til forslaget om begrænsning i reglerne med hensyn til adgang til at få supplerende dagpengeordning er vi naturligvis enige i, at det ikke skal være muligt at få supplerende dagpenge, hvis man i virkeligheden kun ønsker at være deltidsbeskæftiget. Lad dette være slået fast. Men der er jo ingen grund til at lukke øjnene for, at det inden for mange områder er svært at finde heltidsarbejde, og at man derfor må give folk deltidsarbejde. Jeg vil gerne advare mod at tro, at denne lovgivning med ét slag fjerner den mulighed, at nogle kan få supplerende dagpengeydelse. Forklaringen er igen den enkle, at der ikke er heltidsjob nok at få.

De forskellige sanktionsregler, der foreslås, kan naturligvis ikke ændre den kendsgerning. Der kan siges meget for og imod deltidsarbejde, men de senere års udvikling har vist, at der er et meget stort behov for deltidsjob. Mange er interesserede, men denne nye lovgivning kan bringe væksten i deltidsarbejde i stå eller måske få antallet til at falde på trods af alle forsikringer fra arbejdsministeren om, at dette ikke er hensigten. Nedsættes antallet af deltidsstillinger, får vi heller ikke flere i arbejde, og det er dog et af formålene. Jeg behøver her kun kort at nævne den vedtagelse, vi traf i augustforliget i 1977, hvor vi netop ønskede at øge adgangen til deltidsarbejde.

[Grethe Fenger Møller]

Jeg kan heller ikke lade være med at tilføje, at stramningen af lovgivningen omkring de supplerende dagpenge rent faktisk udelukkende tager sigte på kvinderne. Det er jo dem, der har de job, som arbejdsministeren omtaler, og det er der mange grunde til. Vi vil gerne være med til at standse urimelighederne med udbetaling af supplerende dagpenge til personer, der er på deltid, og som ikke ønsker at gå på heltid, men vi vil have opmærksomheden lige så stærkt rettet mod dette forslag for at se, om dette får urimelige virkninger for kvinderne på arbejdsmarkedet.

Kravet om, at man kan få supplerende dagpenge, hvis man kan fremvise en såkaldt frigørelsesattest, vil efter alt at dømme i praksis komme til at skabe meget store vanskeligheder, fordi erfaringerne har vist, at det kan være vanskeligt at få udstedt en sådan frigørelsesattest.

Arbejdsministeren har sagt, at hovedformålet med dette lovforslag har været en justering af forsikringssystemet. Det kan undre én, at dette forslag, der har været så længe undervejs, ikke gør noget ved de problemer, som det økonomiske sekretariat har peget på. I en rapport fra november måned blev det påvist, at sammenhængen mellem dagpengenes størrelse og lønudviklingen er en afgørende faktor for motiveringen til at søge arbejde. I den sidste rapport fra det økonomiske sekretariat, der er offentliggjort i denne uge, nævnes den automatiske regulering af dagpengesatserne som en af de indtægtsstigninger, der medfører en samlet stigning, der forhindrer regeringens målsætning om en nedsættelse af betalingsbalanceunderskuddet. Det havde nok været mere klædeligt for regeringens lovforslag, om man havde koordineret dette med regeringens økonomiske målsætning. Nu nøjes man med i bemærkningerne til lovforslaget at nævne, at man regner med, at dets gennemførelse vil medføre en nettobesparelse på 250 mill. kr. årligt, uden at angive noget nærmere om, hvordan denne besparelse fremkommer. Det tyder ikke godt for lovforslaget som helhed.

Jeg ved ikke, om der er meget håb om, at udvalgsbehandlingen vil kaste et bedre lys over dette forslag. I øvrigt skal jeg til sidst nævne, at det konservative folkeparti har fremsat et alternativt forslag, der bl. a. omfatter afskaffelse af den automatiske regulering af dagpengesatserne. Vi mener, at det er

på dette område, der skal gribes ind, og ikke bare med de småjusteringer, som arbejdsministeren har foreslået.

Melchior (CD):

Det er blevet moderne, når nogle ikke synes om deres arbejdsforhold, at de så laver en slow-motion aktion. Jeg synes ikke om mine arbejdsforhold i denne sag, men vil gøre det modsatte, nemlig en arbejd-hurtigt-aktion og altså holde en høj kadence i forventning om, at i hvert fald ministeren og hans embedsmænd vil have nemt ved at følge med alligevel. Det, jeg ikke synes om, er sådan set angivet i ministerens egen fremsættelsestale, hvor der står, at lovforslaget indeholder en række elementer af forskellig art og vægt og med forskellig baggrund. Det tør nok siges; det er en blandet buket, og det er faktisk umuligt bare i hovedtræk at tage stilling til de mange ingredienser, der ikke har nogen egentlig indbyrdes sammenhæng.

Jeg skal lægge ud med de ting, vi er absolutte modstandere af, men vil godt forudskikke og minde om, at vi med den nuværende og den forrige regerings arbejdsminister har haft et godt samarbejde; jeg tror, han ofte har bekræftet det herfra. Vi vil ikke kunne beskyldes for ikke at være loyale, progressive, imødekommende, samarbejdsvillige og en hel masse andre smukke og gode ting. Men der er altså grænser for, hvad vi kan gå med til. Om det her kan gennemføres også med CDs stemmer, om der kan blive flertal uden os, vil jo vise sig. Det kommer meget an på, om arbejdsministeren kan udvise den imødekommenhed og samarbejdsvilje, som han tidligere har været i stand til at lægge for dagen, nu hvor vi har en topartiregering.

De stopklodser, han her har sat op, som altså sætter vor velvilje på yderste prøve, er bl. a. følgende: optrapningen af medlemstallet for statsanerkendelse af arbejdsløsheds-kasser fra 1.000 til 5.000, som fru Grethe Fenger Møller kaldte magtkoncentration, vil jeg kalde for et rent udtryk for pamperi. Jeg ved ikke, om kommunesammenlægningen i sin tid medførte det nærdemokrati eller det nære samfund, som socialdemokratiet og arbejdsministeren meget gerne laver deklamationer om på højtidelige dage. Det medførte nøjagtig det modsatte. Det er en magtkoncentration, et forsøg på at kvæle de små. Der

[Melchior]

er mindst 16 små fagforeninger, der allerede har protesteret, og jeg forstår dem udmærket godt.

Hovedgrunden til denne sammenlægning, siger lovforslaget forskellige steder, er, at arbejdet er blevet så stort for kasserne bl. a. med efterlønnen, at de ikke kan overkomme det, hvis de ikke er store nok. Det er fantastisk, at denne efterløn, som kun har fungeret en måneds tid, og som der har været så mange fejlskøn om, tilgivelige og forståelige fejlskøn, kan man allerede nu se gør det umuligt for en mindre arbejdsløhedskasse at eksistere.

Jeg vil gerne sige, at bevisbyrden for, at de små kasser ikke kan klare deres opgaver, påhviler i givet fald arbejdsministeren. Så længe de ikke giver op for de arbejdsopgaver, de har – og efter min opfattelse kan de sagtens klare dem – er der ingen grund til at lovgive på den måde.

Vi er i lige så høj grad imod det, der nævnes om § 19 a. Nu vil man minsandten lave et omsvøbsdepartement. Arbejdsformidlingen skal stille tid og arbejdskraft til rådighed for at spørge virksomheder, hvad de mener i løbet af et halvt eller et helt år at kunne få brug for af arbejdskraft. Lad os tænke os, at et firma i Holstebro muligvis om et halvt år skal bruge 3 smede. Så skal arbejdsformidlingen altså søge efter de 3 smede, som der muligvis slet ikke bliver brug for. Og hvem er det, der skal flytte til Holstebro i forventning om, at der muligvis bliver noget at lave? Med de ufleksible ordninger, vi har på arbejdsmarkedet, er dette kun et misbrug af arbejdskraft. Man skulle hellere give sig af med at anvise arbejdskraften til de arbejdspladser, som står ledige. Og hvilke økonomiske konsekvenser vil det have? Ja, når man ser i bemærkningerne på s. 11, afsnittet om økonomiske konsekvenser, står der, at arbejdsministeren på nuværende tidspunkt ikke kan sige noget særligt, men han mener, at der vil blive behov for nogle flere medarbejdere. Så citerer jeg: »Antallet kan ikke anslås nøjagtigt på det foreliggende grundlag, men må antages at være nogle akademikere og et antal kontorfunktionærer.« Flot skudt! Lige gyldigt hvad det bliver til, får arbejdsministeren med garanti ret, og man behøver ikke engang at være yngste elev i arbejdsministeriet for at kunne skrive dette. Man kan ikke

lade folkettinget arbejde på så løst et grundlag.

Jeg må skynde mig videre og tale om to andre hovedpunkter i dette lovforslag, hvor vi vil være til at tale med.

Det drejer sig om de nye reguleringer for deltidsarbejdsløse og de penge, der udløses ved de lejligheder. Vi har stor sympati for en række af de tanker og den hensigt, der ligger heri. Teknikken må vi tale nærmere om. Med hensyn til ledigheden ved helligdage må vi grave meget grundigt i, hvilke nye omkostninger dette vil medføre for erhvervslivet, omkostninger, som væltes over på varernes pris og dermed på forbrugerne, og som forringer konkurrencedygtigheden i indland og udland. Men det vil højst sandsynligt medføre, at virksomheder i endnu højere grad end tidligere vil lægge en af ferieugerne ved jule- og nytårstid, og det er højst sandsynligt en rimelig ordning til alles gavn og glæde.

Lad mig til slut sige, at ikrafttrædelsesdatoen, 1. april 1979, for denne meget omfattende lovgivning anser jeg for umulig at gennemføre. Jeg har ved grundig studering heller ikke kunnet finde, at det er strengt nødvendigt, at den træder i kraft 1. april. Det er ikke noget, der haster mere, end at det kan vente til 1. maj eller 1. juni. Afgørende må blive, at alle disse mange forskelligartede ændringer får en sådan kvalitet, at de er bæredygtige og ikke gør systemet endnu vanskeligere, end det er i forvejen.

Ole Henriksen (SF):

Denne lovgivning er efterhånden så indviklet, at kun en enkelt håndfuld mennesker i dette land forstår at manøvrere med den. Når man hertil lægger den strøm af cirkulærer, som altid følger i kølvandet på ændringer i loven, ved vi, at selv trænede arbejdsformidlere, A-kassebestyrere og -personale har meget svært ved at følge med i, hvad der egentlig ligger i loven. Og så følger også disse ændringer den kedelige tendens, at man efterhånden skal til at administrere sig gennem en lov.

Det er jo en bemyndigelseslov, og det er helt klart, at loven efterhånden må få betegnelsen en gummilov. Det betyder, at der kan strammes ind, når det ønskes, rent administrativt, at hvis der igen bliver en situation, hvor der f. eks. bliver brug for kvinderne på

[Ole Henriksen]

arbejdsmarkedet, kan man udvide loven igen. Man kan administrativt manøvrere inden for lovens rammer. Det er en kedelig ting, og der er også noget, der tyder på, at selv arbejdsministeren efterhånden har givet op med at lave en mere præcis lov og så overgiver resten til administrationen.

En af de stramninger, vi har set i den senere tid, og som bygger på disse administrative bestemmelser, drejer sig f. eks. om vægringsbestemmelserne. Man har i store fagforbund og A-kasser i de senere år modtaget en halv snes henvendelser om vægringsbestemmelser, men lige pludselig er det vokset til nu at være flere hundrede vægringsbestemmelser, som kommer ind, fordi man har haft samarbejdsvanskeligheder på arbejdspladsen og ikke er i stand til at opretholde arbejdsforholdet. Så afgår man efter fælles aftale, og så falder hammeren lige med det samme. Uden at vi i lovgivningen har nogen mulighed for at dæmme op for det, kører man altså en strammingspolitik i øjeblikket. Det gør selvfølgelig, at vi er meget bekymrede ved at give alle disse bemyndigelser eller lægge det ud til forhandling mellem arbejdsdirektøren og landsarbejdsnævnet at løse alle disse problemer, som ligger heri.

Jeg skal kort nævne nogle enkelte punkter, for tiden tillader jeg ikke, at vi går i dybden; det må udvalget så tage sig af.

Forhøjelsen fra 1.000 til 5.000 medlemmer for at kunne oprette en statsanerkendt arbejdsløshedskasse er en af de ting, vi er bekymrede over. Vi mener, at dér, hvor fagbevægelsen, altså selve fagforeningen og A-kassen, kører sammen, har man en helt umiddelbar interesse i at kunne betjene de medlemmer, som er arbejdsløse, også på det faglige område, og hvis man nu centraliserer disse kasser, betyder det, at man ikke er i stand til på god faglig vis at betjene sine medlemmer, fordi de går over i en anden kasse og bliver ekspederet dér. De kommer ikke i fagforeningen til en samtale om de ting, som ligger inden for deres fagområde, men henvender sig som arbejdsløse til et andet fagområdes A-kasse. Det mener vi er problematisk.

Det, man kan sætte et plus ved, er, at man nu løser ferieproblemerne for de arbejdsløse, og at man kommer af med 65 pct.-reglen. Det er de to positive ting.

Endelig er der spørgsmålet om, at man her fastsætter nye kriterier for, hvem der ikke må udbetales dagpenge til, og man får nu begrebet »at stå til rådighed for arbejdsmarkedet« lovfæstet. Hvis man hertil lægger børnepasningscirkulæret, bliver der al mulig grund til også administrativt at cykle rundt i dette børne-cirkulære og også medvirke til at koble det antal ud af A-kasserne, som man tilsigter helt klart.

Jeg skal uden at kunne komme ind på resten af de ting, jeg har noteret op, konstatere, at der trods alt spares 250 mill. kr. på dette forslag. Jeg har prøvet at gå paragrafferne igennem og se, hvad der egentlig er udgifter, og hvad der er besparelser. Og det snerper meget tæt henimod, at de besparelser, der skønmæssigt regnes med, simpelt hen ligger omkring de deltidsansatte. Det er her, besparelserne ligger.

Jørgen Jensen (DKP):

Det er altid rart at konstatere nye kvaliteter hos mennesker, og jeg må sige, at arbejdsministeren afslører endnu en gang, at han ikke fortsætte som arbejdsminister, kan han blive blomsterbinder, for evnen til at binde en buket, hvor man skjuler tidsler og visne blomster med grønne blade, ser vi endnu en gang i dette lovforslag.

Når der i bemærkningerne står, at formålet er at gennemføre nødvendige ændringer på grundlag af de erfaringer, man har fået igennem arbejdsløshedsperioden, er det rigtigt, at der vil være grund til dette. Det er heller ikke skjult hverken i lovforslaget eller i diskussionen, som har været ført indtil nu, at det, der er den overordnede målsætning, er at lade dette blive en del af regeringens stramme indkomspolitik. Formålet er at spare penge. Formålet er at stramme. Vi gennemfører en lovgivning ud fra den opfattelse, at det er de ledige, der ikke er aktive nok. Det er årsagen til, at vi har langtidsledige. Det er det, der egentlig er baggrunden for dette lovforslag.

Og så må jeg også af hensyn til tiden tage det lidt mere kronologisk.

Først de positive sider. Det er da rigtigt, at det er positivt, at man får dagpenge ved ferie, når man er kommet i arbejde. Det havde været rigtigere at gennemføre en procentopsparring, som mange har krævet, af dagpenge-

[Jørgen Jensen]

ne og samtidig gennemføre den samme sociale sikring for de ledige som den, der er for dem, der er i arbejde.

Det andet er Lønmodtagernes Garantifond. Det er positivt, at man nu uden at skjule det kan foretage udbetaling af dagpenge. Det er sket mange gange tidligere, så det havde ikke været nødvendigt med en lovændring. Rent administrativt kunne det have været gjort, som det allerede er gjort mange steder, at man udbetalte pengene.

Det tredje er dagpenge under konflikt.

Det er de tre områder, hvor der er positive ting i det. Ellers er alt det andet negativt og alene rettet imod arbejderklassen. Og så kan man da godt citere, hvad der står i SIDs medlemsblad: at man skal være på vagt, ikke åbne op for de borgerliges angreb, ved, at vi skal administrere loven bedre end andre. Men havde det ikke været rigtigere at erkende, at vi har bitre erfaringer fra krisen? Vi har erfaringer for, at der er nogle, der udnytter arbejdsløsheden. Men har regeringen vist noget som helst initiativ til at gribe ind over for spekulanter, der udnytter krisen, eller over for dem, der i øvrigt udnytter situationen til at sortere arbejdskraften, til at dunke arbejderklassen oven i hovedet? Det har man ikke vist nogen lyst, evne eller vilje til. Formålet er at ramme arbejderne. Hvad er egentlig begrundelsen for forhøjelsen fra 1.000 til 5.000? Det er urimelige begrundelser, der ligger her. Hvis det virkelig var for at sikre, at man i alle byer skulle have administrative foranstaltninger omkring arbejdsløshedskassen, hjælper det jo ikke noget at gå op på 5.000. Det ved man godt. Der må være et andet formål, og jeg synes, det var rimeligt, om ministeren var ærlig og sagde, hvad det reelt er, man vil. For selv kasser – det gælder den, jeg er medlem af – med over 100.000 medlemmer har ikke været i stand til at sikre i alle byer, at der er kontorer, som kan varetage medlemmernes interesser. De 5.000 hjælper ikke noget. Formålet er ikke det, man siger.

Kun arbejde i medlemsperioden. Det er da rigtigt, at jeg som gammel fagforeningsmand også er utilfreds med, at der er nogle, der er uorganiserede, og som kun melder sig ind, når det strammer lidt, når de er bange for at blive arbejdsløse. Men dette rammer jo ikke alene dem. Det rammer de unge. Det rammer dem, der står svagest på arbejdsmarke-

det. Så kan ministeren ryste på hovedet, men læs selv bemærkningerne – jeg har ikke tid til at læse dem op for ministeren – om dem, der er værnepligtige!

Så er der spørgsmålet om beføjelserne til at fastsætte regler for dagpenge, og her er vejrligsbestemmelserne nævnt. Jeg vil godt sige, at det, der har været fremme i dagspressen om, at man ikke kan administrere f. eks. for vejrligsområdet andre ordninger end den, der er nu, når man sætter det til 8 timer, altså en hel dag, er for det første noget sludder i vores EDB-alder. For det andet må formålet være et andet, og jeg kan da godt sige, at jeg håber, bygningsarbejderne er så fornuftige, at de aldrig mere har 4 timer på vejrlig, men altid har en hel dag; så kan de sikre sig at få pengene alligevel.

Med hensyn til det med at overføre overskydende timer til den følgende uge vil jeg godt spørge: er det et skridt på vejen til også at se på indtjeningen? Man ryster på hovedet, men alligevel er det reelt det, der ligger i det. Derfor vil jeg godt sige, at det er også en unødvendig stramning. Administrativt kunne man have klaret de problemer, der ligger her. Det har jeg tidligere forklaret arbejdsministeren. Det havde ikke været nødvendigt at lovgive her.

Det om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, er det alene af hensyn til, at ombudsmanden har opfordret en kvinde til at lægge sag an mod direktoratet, fordi man har misbrugt det at være til rådighed for arbejdsmarkedet? Det er det, man reelt vil her.

Så er der spørgsmålet om deltid og arbejdsfordelingsordninger. Det er rigtigt, at vi er modstandere af deltid i det omfang, som det har taget. Vi mener også, at arbejdsfordelingsordninger er en fordeling af elendigheden. Men det havde nu været rimeligere at gribe det an på en anden måde. For det er i virkeligheden stat og kommune, det er i virkeligheden ministerens kolleger på andre bænke, som har misbrugt deltidsordningerne og sådan set har tvunget mennesker til at gå på deltid. Når man ikke vil gøre noget effektivt for at få arbejde i gang, havde det så ikke været rimeligt at gribe ind her i stedet for at straffe dem, som ganske vist urigtigt har følt en tryghed ved at gå på deltid eller ved at gå på arbejdsfordeling? Også det kunne have været ændret administrativt. Jeg kan sige, at der er mange kasser, der har aftale

[Jørgen Jensen]

med arbejdsgiverne om de begrænsninger, der ligger her.

Jeg vil da også godt spørge med hensyn til frigørelsesattest: hvad hvis kravet om den medfører afskedigelse for de mennesker, der vil have den? Det er jo situationen omkring dette.

Alt i alt må jeg sige, at dette forslag – jeg har ikke mere tid til rådighed – at det alene er en stramning over for arbejderne i den nuværende situation, og derfor må jeg slutte med at sige, at vi havde erfaringer i dag for, hvad der skulle ændres i arbejdsløshedslovgivningen. Det var spørgsmålet om indgreb mod arbejdsgivernes sorteringsret. Det kunne have været sket. Det var fuld erstatning for arbejdstab. Det var samme sociale rettigheder til de ledige som til de arbejdende. Tænk bare på, at den tvangsopsparing, som skatteyderne har foretaget i ATP i forbindelse med indgreb i dyrtidsreguleringen, tilskrives ikke de ledige, selv om de betaler til den! Det var ophævelse af tidsbegrænsninger, så længe arbejdsløshedsprocenten er over 3. Det var spørgsmålet om at give adgang til kompetencegivende uddannelser. Det var nedsættelse af adgangsalderen. Og det var, for at sikre dette, først og fremmest at give større beføjelser og, det vil jeg også godt understrege, større forpligtelser til arbejdsløshedskasserne og til fagforeningerne, som administrerer dem. Så kunne man have lukket for de dårlige sider uden alle de negative følger, der ligger her.

Bolvig (RV):

Sjældent har et forslag været drøftet så indgående på så forkerte præmisser som det, vi behandler her i dag. Forslaget er mere afbalanceret, end man frygtede efter foromtalen. Det er ikke de revolutionerende ændringer, der er tale om, men når man betænker, at venstre skal censurere ministerens udspil, er forslaget til at leve med.

Det radikale venstre kan i det store og hele tiltræde lovforslaget, idet vi som regeringen mener, at det er nødvendigt at undgå tilsigtede udnyttelser af vort arbejdsløsheds sikringsystem. Det er derfor klogt og rigtigt at gå langsomt og forsigtigt frem, fordi vi for alt i verden må undgå foranstaltninger, som forhindrer ledige – det være sig heltids- eller deltidsledige – i at få de ydelser, som det er

samfundets pligt at betale til de borgere, vi desværre ikke kan give rimelige stillingstilbud. Den store gruppe af ufrivilligt ledige bærer stort set hele krisens byrder.

Desværre bringer en gennemførelse af det omhandlede forslag ikke flere i arbejde. Jeg havde personlig gerne set, at ministeren prioriterede sine forslag anderledes, således at vi i dag kunne have behandlet og diskuteret f. eks. det bebudede forslag om begrænsning af overarbejde, for kun, som det radikale venstre har peget på, en virkelig fordeling af det til rådighed værende arbejde kan bringe ledigheden ned og ville næsten overflødiggøre et forslag som det, vi behandler her i dag.

Jeg sagde, at det radikale venstre ser med velvilje på forslaget, f. eks. den planlagte bedre kontakt mellem arbejdsformidlingskontorerne og de forskellige virksomheder. Vi vil, tror jeg, formindske mange arbejdsgivers animositet mod arbejdsformidlingen, og alene det er værdifuldt. Vi vil sikre virksomhederne en bedre arbejdskraft. Vi vil kunne gennemføre uddannelser og delvis undgå de mange menneskelige problemer i forbindelse med børnepasning. De alt for korte frister om arbejdstilbud er jo ødelæggende for systemet.

Jeg vil bede ministeren overveje, om ikke den påtænkte grænse på 20 ansatte er for høj. Den er vel rimelig i København og de større byer, men i de små kommuner vil en grænse på f. eks. 10 være mere passende.

Jeg tror også, vi bør overveje, om det skal være en frivillig sag for arbejdsgiverne, om de vil informere AF om planlagte nyansættelser. Samfundet er jo dybt involveret også økonomisk i bestræbelserne på at hjælpe virksomhederne til den bedst egnede arbejdskraft.

Jeg tror ikke på nødvendigheden af at forøge antallet af medlemmer i arbejdsløsheds kasserne fra 1.000 til mindst 5.000 for at opnå statsanerkendelse. Jeg erkender selvsagt de øgede arbejdsopgaver, men var problemerne så store som antydnet af ministeren, ville vi vel have været vidne til energiske forsøg fra de små kasser på sammenslutning med de store. Har man, hr. minister, i nogen udstrækning forsøgt frivillige sammenlægninger? Jeg kan acceptere, at arbejdsdirektøren kan pålægge en kasse at optage medlemmer, men kun hvis den lille kasse selv ønsker en tilslutning. Jeg frygter, at vi her står over for

[Bolvig]

den sædvanlige socialdemokratiske trang til centralisering.

At man skal være medlem af en arbejdsløshedskasse i 26 uger for at få dagpenge, lyder fornuftigt og besnærende, men vil vi ikke på lang sigt opnå, at alle melder sig ind i en A-kasse straks efter konfirmationen? Er det en fordel? Jeg ved det ikke.

Jeg kan umiddelbart tilslutte mig, at man kan modtage dagpenge i ferier, selv om retten ikke er optjent, at arbejdsgiverne fremover skal betale for ledighed omkring de anførte højtider, at vægringsbegrebet lempes for nægtelse af at modtage anvist arbejde, og at overskydende timer i én uge kan overføres til den eller de næste uger.

Derimod mener jeg, at der skal ofres megen tid på at drøfte spørgsmålet om de supplerende dagpenge. Det er fantastisk svært at finde frem til en retfærdig ordning, der bl. a. ikke vil ramme især kvinderne, hvorfor jeg tillader mig at foreslå ministeren at indkalde til en heldagsdrøftelse af dette meget komplicerede problem. Derfor mener jeg ikke, vi kan nå at færdiggøre lovforslaget til ikrafttræden den 1. april 1979. Jeg føler egentlig, at regeringen har haft tid nok til at gennemgå og udarbejde et forslag, for vi har jo ikke set ret mange ting fra regeringen hele efteråret igennem, så jeg ville ønske, vi havde haft dette komplicerede problem at diskutere i de måneder, hvor folketinget har arbejdet i tomgang.

Jeg finder det retfærdigt at ændre arbejdsgivernes bidrag til arbejdsløshedsforsikringen og har bemærket hensynet til de små virksomheder. Jeg beder dog ministeren overveje, om ikke det vil være rimeligt at betalingsfritage for 2 i stedet for 1 heltidsansat. Vi har jo lagt en række tyngende byrder på de mindre erhvervsdrivende, hvorfor vi godt kan bestræbe os på lettelser, hvor det er muligt.

Atter en gang lægger vi øgede byrder på den overanstrengte arbejdsformidling. Ministeren antyder en forøgelse af mandkabsstyrken, hvad jeg vil hilse med glæde. Bliver intentionerne i lovforslaget fulgt, vil vi i nogen udstrækning opnå den nærmere forbindelse mellem virksomhederne og AF-kontorerne, som jeg så ofte på det radikale venstres vegne har efterlyst. Vi kunne også støtte formidlingen, ikke mindst psykologisk, ved i langt større udstrækning at lade de offentlige stillinger besætte gennem denne.

Og sluttelig: Jeg har ved flere debatter i folketinget bedt ministeren ændre 130 dages reglen; den er overordentlig uretfærdig og krænkende. Jeg havde håbet og troet, at ministeren ville benytte lejligheden til at fjerne denne uretfærdighed, men er blevet skuffet. Hvis ikke ministeren under udvalgsarbejdet kommer på bedre tanker, agter det radikale venstre at stille et ændringsforslag til lovens § 58, stk. 1. Jeg tror, der er et betragteligt flertal i folketinget for at fjerne denne uforståelige uretfærdighed, og i det flertal inkluderer jeg faktisk arbejdsministeren.

Honoré (KrF):

Spørgsmålet om arbejdsløshedsdagpenge er et meget stort problem. Det er en statslig udgift på omkring 11 mia kr., og det lovforslag, vi har fået til behandling i dag, imødeser kun mindre justeringer, der skønsmæssigt vil kunne medføre en besparelse på kun ¼ mia kr. Der er derfor, som hr. Holm sagde, ikke tale om nogen egentlig reform, som i og for sig var nok så påkrævet.

Det er også en meget broget buket, der består af mange forskellige ting og mange forskellige bemyndigelser. Positivt for os at se er bl. a., at man i forslaget tager fat på misbruget af supplerende dagpenge, men vi vil gerne understrege, at et forsøg på at rette op på det ikke må gå ud over bestræbelserne på at skaffe et øget antal deltidsstillinger, som vi af familiepolitiske grunde selv lægger megen vægt på.

Positivt er for mig at se også forslaget om, at man skal overføre overskydende arbejdstimer fra den ene uge til den anden uge, så man kan reducere udbetalingen af arbejdsløshedsdagpenge i en sådan situation.

Det er også positivt, at forslaget præciserer, hvilke personer der ikke er berettiget til at modtage dagpenge.

Kristeligt folkeparti tager derimod afstand fra arbejdsministerens forslag om at forhøje A-kassernes medlemstal fra 1.000 til 5.000. Berettigelsen af en sådan forhøjelse med 500 pct. fremgår på ingen måde overbevisende af forslagens argumentation. Vi er imod en sådan centralisering og magtkoncentration.

Vi har også betænkeligheder ved, at 26 ugers arbejde skal finde sted efter opnåelse af medlemskab af en A-kasse. Vores betænkelighed går bl. a. på, at en A-kasse som Kri-

[Honoré]

stelig Arbejdsløshedskasse, så vidt jeg ved, ikke har overførselsret. Det er en diskriminering, og en gennemførelse af dette forslag vil betyde store økonomiske vanskeligheder for denne diskriminerede A-kasse.

Tendensen i forslaget går jo på at øge virksomhedernes omkostninger, forhøje virksomhedernes omkostningsniveau, og det er vi betænkelige ved, men vores stillingtagen til forslaget som helhed og de mange punkter vil afhænge af forslagets videre behandling.

Endelig vil jeg gerne komme med en bemærkning om sammenblandingen af almindelige bemærkninger og bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser. Under de almindelige bemærkninger kommer man med bemærkninger til de enkelte bestemmelser, og når man så når frem til de enkelte bestemmelser for at se, hvad der menes med dette kryptiske forslag, står der: blad venligst tilbage til de almindelige bemærkninger! Jeg synes, det er en meget rodet måde at fremstille dette på, og jeg håber, at gentagelser af denne formelle art kan undgås.

Mølgaard (DR):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at retsforbundet vil medvirke til at hindre, at love kan misbruges.

Vi anser det for misbrug af de enkelttilfælde af, skal vi kalde det begrænsede tilbøjeligheder til at søge arbejde, som forekommer, at gøre dem til blot antydning af arbejdsløsheds problem. Det er misbrug. Man hører det udtalt hist og her i kroge, i blade, på møder, at det da vistnok forholder sig sådan, at der reelt slet ikke er nogen arbejdsløshed, at de arbejdsløse er arbejdsløse, bare fordi de ikke gider bestille noget. Sådan udtrykker regeringen og specielt arbejdsministeren og hans partifæller sig naturligvis ikke, men de lægger sig i kølvandet på denne påstand og fremsætter her et lovforslag, der angiveligt først og fremmest skal begrænse den utilsigtede brug.

Den grundlæggende indstilling, der ligger bag lovforslaget, er helt ude af takt med situationen på arbejdsmarkedet i dag. Antallet af ledige er op imod, ja, måske over, 10 gange så stort som det antal, en effektiviseret arbejdsformidling, en større mobilitet og fleksibilitet på arbejdsmarkedet ville kunne skaffe beskæftigelse til. Og så er det misbrug af

kendsgerningerne at gøre misbrugerne til centrum i sagen. Havde vi haft en fuld beskæftigelsessituation, så der havde været arbejde at anvise til dem, der går uden arbejde, havde det været relevant at centrere om vægning ved at påtage sig arbejde, men det er ikke det centrale problem i dag.

Dermed være ikke udelukket, at der kan være brug for en og anden foranstaltning for at bedre på systemet. Vi vil heller ikke totalt afvise det lovforslag, der her er lagt frem. Der er ligefrem positive elementer i det. Men der er rigtignok også afsnit, som der er alvorlig grund til at sætte spørgsmålstegn ved, og der er dele, som umiddelbart må afvises. De mange enkeltafsnit i lovforslaget vil vi tage endelig stilling til i forbindelse med, at udvalgsarbejdet afslører virkningerne grundigere.

Vi må også forbeholde os vores endelige stilling til lovforslaget, indtil vi får indtryk af, hvilke ændringsforslag der stilles, og om de vedtages eller ikke vedtages. Men jeg skal allerede på nuværende tidspunkt sige, at selve modellen, der rummer meget vidtgående bemyndigelser, er vi principielt meget lidt tilhængere af fra retsforbundets side. Vi er faktisk modstandere af den slags.

Dernæst vil jeg sige, at vi bestemt må afvise den centralistiske tendens, som flere andre ordførere også har påpeget som en alvorlig skønhedsplet i dette lovforslag, dette med at stille krav om mindst 5.000 medlemmer af en arbejdsløshedskasse, for at den kan opretholde statsanerkendelsen. Det ville ske af sig selv med en centralisering, hvis det var ønsket af medlemmerne af arbejdsløshedskasserne, men det sker netop ikke, som også påpeget af tidligere ordførere.

Så er der en bestemmelse om, at man minimalt skal have et helt døgn arbejdsløshed for at kunne opnå arbejdsløshedsunderstøttelse inden for en uge, og det skal nok medføre, at vejrlig, der rækker over 3-4 timer, foranlediger arbejdsstandsning i et døgn. Jeg tror ikke, at det helt er sigtet med lovforslaget, men det bliver ganske givet konsekvensen.

Supplerende arbejdsløshedsunderstøttelse er et meget indviklet område, som man her sætter meget stærkt ind på at få gjort noget ved, sådan at man vil sikre fuldtidsjob, hævder man. Men det sker i bibemærkningerne. Man vil tage kontakt med Kommunernes

[Mølgaard]

Landsforening, og man vil selv fra statens side bestræbe sig på at anvise fuldtidsjob til dem, der er interesserede i fuldtidsjob som alternativ til, at de skal gå med deltidsjob og have supplerende understøttelse. Jeg synes, at vi mangler en udtrykkelig dokumentation for, at sådanne tilbud tilvejebringes. Jeg nærer stor tvivl med hensyn til, om de tilvejebringes, og jeg vil sige, at et tilbud om beskæftigelse i en kortvarig periode på fuld tid vel ikke bør kunne hindre, at man fortsætter i et fast arbejde på deltid.

Endelig skal jeg anføre, at børnepasningsmuligheder bør være tilvejebragt, for at man af denne grund kan skride ind over for udbetaling af arbejdsloshedsunderstøttelse til deltids- eller fuldtidsforsikrede.

Vi vil som sagt medvirke i udvalgsarbejdet, og vi vil undervejs tage stilling til alle enkeltparagrafferne, men i øvrigt vil vi bemærke, at det er kampen mod arbejdsløsheden, det må gælde, fremfor kampen mod understøttelsen.

Tyroll (VS):

Der kunne nok være anledning til ved behandling af dette forslag først at gøre nogle bemærkninger om den kyniske arbejdsløshedspolitik, der bliver ført fra regeringens side, hensynet til betalingsbalancen og profitten før hensynet til de arbejdsløse, men det er der ikke rigtig tid til, når man skal behandle dette forslag.

Det er rigtigt, som det er sagt, at det er en meget sammensat buket, der er tale om her, men derfor kan det alligevel være nødvendigt at prøve at beskæftige sig med, hvad der er de samlede virkninger af dette forslag, for der er nogle samlede virkninger. Der er nogle samlede virkninger i retning af udstødning fra arbejdsmarkedet. Først har man sendt arbejdere ud fra arbejdspladserne og på arbejdsloshedsunderstøttelse, og nu vil man sikre, at de bliver transporteret derfra og ud i den totale udstødning, hvor de selv må finansiere de omkostninger, der er forbundet med det.

Hvis man ser på det principielle spørgsmål i forslaget her, så er der i virkeligheden tale om, at socialdemokratiet med dette har lagt op til en arbejdsfordelingsordning og vel at mærke en arbejdsfordelingsordning, som de arbejdsløse selv må finansiere, selv må beta-

le. Der er to elementer, som lægger op til dette.

Der er for det første det, at de fuldtidsforsikrede med deltidsarbejde bliver stillet forrest i arbejdslosheds køen til fuldtidsjob. Det vil sige, at det et godt stykke tid fremover bliver umuligt for dem, der kommer til på arbejdsmarkedet, at opnå fuldtidsjob. Der bliver tale om, at de i givet fald må gå over til at søge deltidsbeskæftigelse, fordi de samtidig skal have 26 ugers arbejde inden for medlemsperioden i arbejdslosheds kassen for at blive nydende medlem af arbejdslosheds kassen. Det vil sige, at der reelt ikke er tale om noget valg her. Man må simpelt hen gå ind på deltidsarbejde, hvis man overhovedet vil opnå en kontakt med arbejdsmarkedet. Den manglende indtjening for den resterende del af arbejdsdagen, af arbejdstiden, må de så selv finansiere. Det er kynisk udstødningspolitik, der er tale om her.

Det næste ligger i, at selve denne regel om, at man skal have haft 26 ugers arbejde inden for medlemsperioden for at blive nydende medlem, vil medføre, at en lang række mennesker ikke vil kunne opnå denne kontakt med arbejdsmarkedet. De bliver simpelt hen udstødt.

Det er, som det tidligere er nævnt, i høj grad kvinderne, det går ud over. Det er de unge. Det er dem, der ikke får afsluttet en erhvervs mæssig uddannelse osv. Det er alle disse, der bliver ramt af disse bestemmelser.

Det er også derfor, vi vil vove at påstå, at der bliver sparet mere end disse 250 mill. kr., der er lagt op til i finansloven, hvor man så senere skulle finde ud af, hvor misbrugt fandt sted. Det er det, man nu skal prøve på at finde ud af og forhandle om mellem venstre og socialdemokratiet.

Man har fundet ud af, hvilken størrelse det drejede sig om på finansloven. Men her er der faktisk lagt op til, at det bliver større besparelser. Måske ikke noget, der direkte kommer til at optræde på de forskellige budgetter og de forskellige regnskaber, men i høj grad noget, der bliver besparelser, fordi man altså her tvinger nogle til at blive uden for arbejdsmarkedet, blive uden for arbejdslosheds kasserne. Derigennem får man besparelser på arbejdsloshedsunderstøttelsen. Vi tror nærmere, at det bliver beløb oppe omkring 1 mia. kr., der bliver tale om i besparelser. Det er en kynisk politik. Det er en kynisk ud-

[Tyroll]

stødningspolitik oven på en kynisk arbejdsløshedspolitik.

Der er en lang række andre forslag heri, som det kan være nødvendigt at beskæftige sig med. Det er f.eks. spørgsmålet om lukning mellem jul og nytår, hvor man stor i slaget siger, at det er arbejdsgiverne, der kommer til at betale dette.

Se, nu ligger det jo sådan, at der også er en ferielov, som i § 17 B siger, at arbejdsgiveren skal lægge ferien for de arbejdere, som han har beskæftiget, imellem jul og nytår, hvis der holdes lukket dér. Det vil sige, at man får tvangslagt sin ferie dér. Det vil sige, at det i realiteten i de fleste tilfælde bliver arbejderne, der kommer til at betale disse omkostninger. Derfor havde det også været rimeligt, hvis man fra socialdemokratiets side havde lagt op til, at der skulle ske en ændring i ferieloven. Da man ikke har gjort det, så har VS fremsat et forslag herom. Jeg er bekendt med, at socialdemokratiet var imod den paragraf, § 17 B, som blev gennemført af VKR-regeringen i sin tid, og man skrev det tydeligt i sin betænkning ved den lejlighed.

Andre bestemmelser er den udvidede bemyndigelse til at fastsætte regler om vejrlig, bibeskæftigelse, arbejdsfordeling osv. Her er der jo tale om, at regeringen lægger op til, at man fra arbejderside skal betale de første 8 timer. Der er i hvert fald ikke noget, der præciserer, at det bliver arbejdsgiverne, der kommer til at betale dette beløb. Jeg er selvfølgelig enig i, at kammeraterne ude på arbejdspladsen nok vil være så kloge at sørge for, at det er 8 timer i løbet af en uge, så de får de penge, og derfor kan det være et spørgsmål, hvor meget besparelse der kommer her. Her ser man igen, hvordan regeringen klart vender disse forslag imod arbejderne, og at det ikke bliver arbejdsgiverne, der kommer til at betale disse besparelser.

Det næste er hele begrebet at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Der har ikke før været en tydelig og klargjort stillingtagen til dette i loven. Man har udviklet det administrativt, man har frataget mange arbejdsløshedsunderstøttelse, uden at der har været lovhjemmel for det. Nu skal det skabes og oven i købet på en sådan måde, at det bliver muligt at bearbejde begrebet videre og at indføre yderligere sanktionsmuligheder, alt efter som man får tilpasset dette begreb og får forfulgt flere arbejdsløse og får frataget

dem arbejdsløshedsunderstøttelse og får givet dem karantæne og meget mere.

Det er også en kynisk politik, og det oven i købet på et område, hvor ombudsmanden har opfordret til, at man klargør loven, at man ikke kommer med alle disse upræcise formuleringer og giver mulighed for disse underlige tilpasninger af lovgivningen, som man ikke kan være sikker på om der i virkeligheden er lovhjemmel for. Her laver man bare en gummiparagraf, og så har man frit spil til at forfølge de arbejdsløse.

Der er også bemyndigelsen til sanktioner, hvor det ser smukt ud, at man nedsætter karantænen ved vægring fra 5 uger til 2 uger, men hvor man samtidig lægger op til at udvide de områder, hvor der kan idømmes vægringskarantæne osv. Alt i alt er det altså ret hårde angreb på arbejderklassen, der er tale om her. Man lægger også op til lovhjemmel for det børnepasningscirkulære, som rammer mange kvinder, og som vil give mange problemer, og man lægger op til yderligere forfølgelse.

Derfor må vi alt i alt sige, at selv om der er et par små »skønhedspletter« på forslaget, så kan vi, som det ligger, ikke gå ind for det, og vi vil komme med en masse ændringsforslag til dette forslag under behandlingen.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg har ved fremsættelsen af lovforslaget givet løfte om, at jeg her ved førstebehandlingen af forslaget ville give en orientering om, hvordan landsarbejdsnævnet vurderer forslaget, idet landsarbejdsnævnet ikke havde mulighed for at færdiggøre sine overvejelser, inden vi fremsatte forslaget.

Det ligger sådan i landsarbejdsnævnet, at indstillingen er den, hvis man skal sige det meget kort, at Dansk Arbejdsgiverforenings repræsentanter og repræsentanterne for arbejdsgiverne i landbruget i landsarbejdsnævnet går meget klart imod lovforslaget, som man ikke mener løser de reelle problemer i arbejdsløshedsforsikringen, og som vælter byrden over på arbejdsgiverne. Lønmodtagerne i landsarbejdsnævnet har derimod en overvejende positiv holdning til forslaget.

Imidlertid ligger det sådan, som jo også flere ordførere har gjort opmærksom på her i dag, at der er mange forskellige forslag, der ganske vist alle har det samme sigte og der-

[Arbejdsministeren]

for hører med i helheden, men som alligevel er ganske forskelligartede i deres tekniske problematik. Derfor har landsarbejdsnævnet ytret sig om hvert enkelt punkt med forskellige bemærkninger, ofte i form af en delt indstilling, altså hvor arbejdsgiverne udtaler ét og lønmodtagersiden noget andet. Jeg vil foreslå, at denne mere detaljerede gennemgang af landsarbejdsnævnets synspunkter tilgik arbejdsmarkedsudvalget efter denne førstebehandling, sådan at udvalgets medlemmer får et præcist kendskab til landsarbejdsnævnets indstillinger og selvfølgelig mine vurderinger af landsarbejdsnævnets indstillinger.

Nu er der måske nogle, der ville sige: ja men har I så ikke jaget tingene igennem så hurtigt, at arbejdsmarkedets parter ikke har haft en reel chance for at kunne præge lovgivningen, siden landsarbejdsnævnet ikke har haft tid til at færdiggøre sit arbejde, inden forslaget blev fremsat? Til det er der at sige, at det er rigtigt, at landsarbejdsnævnet har haft en kort tidsfrist, og det har jeg personlig undskyldt over for landsarbejdsnævnet.

Når forslaget har taget så lang tid at udarbejde, så hænger det bl. a. sammen med, at vi i måneder har forhandlet med lønmodtagerorganisationer, arbejdsgivere og lønmodtagerorganisationer igen for netop at finde den indbyggede balance i forslaget, som er rigtig, og hvor vi tager hensyn til den ekspertise, som findes på arbejdsmarkedet. Man kunne ønske sig for enkelte taleres vedkommende i debatten i dag, at en tilsvarende ekspertise havde haft lejlighed til at trænge igennem, forinden indlægget blev afleveret her i dag, men det skal jeg vende tilbage til.

Jeg vil dog generelt gerne sige, at jeg har været glad for den saglige og positive indstilling, de fleste af ordførerne har haft til forslaget, også selv om man har haft reservationer over for enkelte punkter. Jeg tror, at selv hr. Nauerby fandt ting, han kunne glæde sig over i lovforslaget. Jeg skal love hr. Nauerby ikke at bruge det mod ham senere i debatten.

Hr. Nauerby undlod jo i klædelig beskedenhed at sige, hvad fremskridtspartiets alternativ til dette lovforslag er. Det fik vi imidlertid at vide under finanslovdebatten. Jeg vil da gerne, for at det ikke skal være sådan, at folk, der følger denne debat, er uvidende om, hvad fremskridtspartiet forestiller

sig for de arbejdsløse her i landet, kort referere, hvad det er, forslaget går ud på.

Det går ud på, at ingen kan modtage arbejdsløshedsunderstøttelse i mere end 6 måneder. I de første 3 måneder kan man få maksimalt 26 kr. i timen, i de næste 3 måneder 23 kr. i timen, og så bortfalder understøttelsen. Til gengæld har man så mulighed for at gå på bistandshjælp. Det er efter vores opfattelse ikke arbejdsløsheden, fremskridtspartiet afskaffer – det er kun arbejdsløshedsunderstøttelsen, man vil til livs. Det synes jeg man gør effektivt med dette forslag, og jeg synes, det skal stå ganske klart, at det er det, man vil.

Så vil jeg gerne til hr. Holm sige, at jeg er enig med hr. Holm i, at det, der er sigtet med forslaget, er at finde frem til de områder, hvor vi må sige at der i den nuværende situation både fra virksomhedsside og fra lønmodtagerside sker en anvendelse af arbejdsløshedslovgivningens regler, sådan at vi i realiteten kommer til at støtte formål, der ligger uden for lovens formål, nemlig det at yde en effektiv bistand til de arbejdsløse. Det er for at fjerne disse utilsigtede anvendelser af lovgivningen, at vi lægger dette forslag frem.

Jeg mener, at det er nødvendigt, at vi retter op på disse utilsigtede anvendelser. Jeg mener ikke, at dette lovforslag løser alle problemer i den forbindelse, men hvis vi skal bevare befolkningens respekt omkring vores arbejdsløshedslovgivning, den gode støtte til de ledige, til de arbejdsløse, hvis vi skal bevare systemet med, at det er de faglige organisationer, der selv administrerer arbejdsløsheds-kasserne, så tror jeg, at det er fantastisk vigtigt, at vi hele tiden er opmærksomme på, at støtten kun bliver brugt til de arbejdsløse og ikke til at støtte alle mulige andre formål, f. eks. – hvis jeg må sige det til fru Grethe Fenger Møller – opvarmningsudgifterne i virksomhederne. Jeg forstod, at det var rimeligt, at arbejdsløshedsforsikringen dækkede virksomhedernes lønomkostninger i tilfælde af indeklemte arbejdsdage ved højtider, fordi det ikke kunne betale sig for virksomhederne at varme virksomhederne op. Ja men det kan da ikke være rimeligt, at arbejdsløshedsforsikringen skal dække varmeudgifterne. Man kunne jo installere en termostat eller et andet system. Det kan ikke være rimeligt, at det er arbejdsløshedsforsikringen. Og sådan kan

[Arbejdsministeren]

man nævne område efter område, hvor vores arbejdsløshedsforsikring i dag fungerer på en måde, der er urimelig.

Jeg er ked af, at vi ikke løser problemerne så effektivt, som man kunne håbe, og vi har lagt op til, at vi vil følge udviklingen meget nøje for at finde frem til de områder, hvor der kunne være behov for yderligere initiativer.

Lad mig f. eks. nævne, at vi i dag reelt subsidierer en dårlig tilrettelæggelse af arbejdet på arbejdspladserne. Hvis der er materialemangel, dårlig koordination af håndværkere på en byggeplads osv., så betaler arbejdsløshedsforsikringen de omkostninger, som arbejdsgiverne herved får pålagt, og så er det altså skatteyderne, der betaler for den dårlige arbejdstilrettelæggelse.

Man kan nævne mange, mange andre eksempler, hvor lønmodtager og virksomhed kan indgå aftaler på arbejdsløshedsforsikringens regning. Det kan være meget rimeligt; man kan også sige, at der skal være statsstøtte til det. Men kan det være rimeligt, at støtten til de arbejdsløse skal bruges i disse forbindelser?

Jeg vil gerne i øvrigt om fru Grethe Fenger Møllers indlæg sige, at jeg er sikker på, at det er gennemsyret af god vilje, men jeg har svært ved at se den større fornuft i indlægget.

Jeg tror, at fru Grethe Fenger Møller – hvis jeg citerer ordret – sagde, at arbejdsministeren var faldet på halen for de store Akasser. Jeg tror, at det var fru Grethe Fenger Møllers eget smagfulde valg af ord, jeg her gengiver ordret, i forbindelse med mit forslag om, at man øger grænsen fra 1.000 til 5.000 medlemmer for at opnå statsanerkendelse af en arbejdsløshedskasse. Og hvad er så realiteten? Realiteten er, at både lønmodtagerorganisationerne og Dansk Arbejdsgiverforening har været hos mig med et forslag om, at man skulle sætte grænsen op til 10.000 medlemmer. Jeg har ment, at det var for vidtgående; jeg har sagt 5.000 medlemmer.

Jeg ved ikke, om det er konservativ opfattelse, at hvis en arbejdsminister følger en fælles indstilling fra arbejdsgivere og fra lønmodtagerorganisationer, så falder han på halen i sit arbejde. Jeg vil snarere sige, at den arbejdsminister, som ikke lyttede til, hvad Dansk Arbejdsgiverforening, til, hvad lønmodtagerorganisationerne har at sige på

et konkret punkt, ikke var egnet til at have med tingene at gøre. Jeg håber ikke, at den foragt, der lå i fru Grethe Fenger Møllers bemærkninger her over for mig, skal overføres på Dansk Arbejdsgiverforening og lønmodtagernes organisationer, for det er jo hverken pamperi eller andre udtryk, der har været anvendt i denne forbindelse. Det er alene et ønske om ikke at have et så uoverskueligt system, at det ikke kan fungere i praksis. Man må vel nok erkende, at det er en uheldig tendens, der er i øjeblikket, til, at hver gang man lige netop kommer op på 1.000 medlemmer, så opretter man en ny arbejdsløshedskasse med det resultat, at hele feltet bliver totalt uoverskueligt. Kontakten mellem organisationer og medlemmer kommer til at lide under, at det er kasser, der ligger i København og kun har en EDB-formidlet kontakt ud til medlemmerne uden lokale afdelinger landet over osv.

Det er baggrunden for det enstemmige ønske fra både lønmodtagerside og arbejdsgiverside om en forhøjelse af grænsen. Der ligger ikke nogen kritik af enkelte mindre kassers administration af loven, tværtimod. Der ligger et ønske om at få en rationalisering på hele området, som jeg tror er nyttig, og hvor vi altså er enige med arbejdsmarkedets parter, dog at jeg er noget mere moderat end den indstilling, der har ligget fra arbejdsmarkedets parter.

Så siger fru Grethe Fenger Møller, at vi vil ramme kvinderne, hvis vi indfører regler om, at der i videst mulig udstrækning bør oprettes heltidsstillinger, selvfølgelig med mulighed for, at man kan gå på deltid, hvis man selv ønsker det, hvis det er foreneligt med de kollektive overenskomster og i øvrigt foreneligt med arbejdets art. Man siger også, at det rammer kvinderne, hvis vi kommer ind på at have lidt strammere regler med hensyn til udbetaling af dagpenge i den forbindelse, idet vi lægger vægt på frigørelsesattest og lægger vægt på, at hvis man selv siger nej til fuldtidsarbejde, så kan man ikke oppebære supplerende understøttelse i denne periode.

Jeg tror, at fru Grethe Fenger Møller med disse bemærkninger ligesom kvindebevægelsen og rødstrømpebevægelsen og andre, som har ytret sig om disse ting, formentlig i den bedste hensigt gør kvinderne en bjørnetjeneste. Hvem er det, der i kraft af vore dagpenge-regler i dag er blevet til en marginalgruppe

[Arbejdsministeren]

på arbejdsmarkedet? Det er kvinderne. Hvem er det, der bliver presset ud i, at deres job i modsætning til mændenes job ikke er fuldtidsjob, men er deltidsjob, således at man underminerer de kollektive overenskomsters aftale om arbejdstid og arbejdsvilkår, sådan at man pludselig får en masse stillinger, der hedder 20 timers, 22 timers, 31 timers osv.? Det er kvinderne, der bliver ramt på denne måde. Hvis vi kunne tilbagegive de kollektive overenskomster deres sande værdi, også inden for kvindefagene, så ville det være til støtte for kvinderne. Jeg vil gerne sige, at vi ikke ønsker at begrænse mulighederne for at gå på deltid, men det, vi ønsker, er at komme den underminering af vor stillingsstruktur og vore overenskomster, som i øjeblikket foregår, til livs.

Jeg er indstillet på at ville fortsætte mit gode samarbejde med centrum-demokraterne. Jeg håber også, at når hr. Melchior får lejlighed til at sætte sig endnu grundigere ind i forslaget, end der har været mulighed for indtil nu, så kan vi blive enige om lidt mere end det, som hr. Melchior her mente at vi kunne blive enige om.

Der er f. eks. spørgsmålet om en bedre kontakt mellem arbejdsformidlingen og virksomhederne, som hr. Melchior meget vittigt latterliggjorde heroppe fra folketingets talerstol. Hvad er det, det kniber med på vores arbejdsmarked i dag? Ja, det er vel netop, at arbejdsformidlingen i tide er ude på virksomhederne, giver den service, der kan ydes over for virksomhederne i form af at finde de rigtige arbejdssøgende frem, gennemføre de uddannelsesforanstaltninger, der er nødvendige osv. Det, man klager over fra erhvervslivets side, er, at man ikke får den service. Det er den service, vi nu lægger op til. Det er også for at hjælpe de ledige ved at give et ordentligt varsel, inden en anvisning foregår, sådan at uddannelse osv. kan være bragt i orden. Jeg mener, det er et overordentlig positivt forslag og absolut ikke noget, jeg ser på med betænkelighed, tværtimod.

Så skal jeg sige vedrørende ikrafttrædelsesdatoen, at det er klart, at det er noget af det, vi må forhandle om undervejs. Jeg har noteret mig de øvrige synspunkter, som hr. Melchior fremførte. Jeg er dog ked af udtryk som pamperi, magtkoncentration osv., når der gennemføres denne i øvrigt meget skån-somme rationalisering på området.

Hr. Ole Henriksen var også betænkelig ved forhøjelsen fra 1.000 til 5.000, og det forstod jeg at de fleste ordførere var. Jeg tror, det er nødvendigt, at vi får en grundig debat om dette spørgsmål. Jeg tror også, at hr. Ole Henriksen må have en interesse i, at vores A-kassesystem ikke bliver så uoverskueligt, så forvirret, så lidet effektivt i sin funktionsmåde, at argumentationen hos dem, der i realiteten ønsker at fjerne A-kasserne fra fagbevægelsen, får virkelig vind i sejlene. Jeg tror ikke, at det er tilfældigt, at fagbevægelsen ønsker denne forhøjelse, jeg tror tværtimod, at det er en positiv ting. Jeg kan sige, at hr. Ole Henriksens eget fagforbund er et af de forbund, der er gået kraftigst ind i argumentationen for forhøjelsen fra 1.000 til 5.000 medlemmer.

I øvrigt skal jeg sige til alle dem, der har talt om de regler om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, der nu bliver givet, at dér skal man hæfte sig ved, at vi direkte i lovforslagets bemærkninger skriver, hvad det er, vi vil forstå ved disse begreber, for at få klare regler på området, for at få en tydeliggørelse og en menneskeliggørelse af reglerne, for at fjerne den utryghed hos de ledige, der kan ligge i, at man ikke kender sine rettigheder og sine pligter.

Jeg er glad for de bemærkninger, som både hr. Ole Henriksen og hr. Jørgen Jensen har gjort om de mange positive ting, der ligger i forslaget, vedrørende ferier, vedrørende 65 pct.-reglen osv. og også vedrørende en mildnelse af vægringsreglerne.

Til hr. Bolvig kun én bemærkning, og det er i forbindelse med 130 dages reglen, som hr. Bolvig ville have at jeg skulle indkaldе en heldagskonference om. Jeg mener fortsat også personlig, hvad jeg har givet udtryk for her i folketingssalen, at 130 dages reglen er udtryk for forskelsbehandling mellem mennesker. Når jeg ikke har stillet forslag om at få den ophævet her, så er det, fordi det koster ganske mange penge at gøre det. Men det er klart nogle af de ting, vi må kunne tale om under udvalgsarbejdet. Det er klart, der også er en indbygget økonomisk balance i disse ting.

I øvrigt vil jeg gerne takke hr. Bolvig for hans positive indlæg og også udstrække denne tak til hr. Honoré, som jeg synes gav udtryk for en vilje til at forhandle med regerin-

[Arbejdsministeren]

gen om at nå et resultat. Det gjaldt begge disse indlæg.

Så er jeg i øvrigt enig med hr. Mølgaard i, at det centrale ikke er misbrugerne af arbejdsløshedsunderstøttelsen, det centrale er selve arbejdsløsheden. Det er da også derfor, den tidligere regering og den nuværende regering har stillet en lang række forslag til forbedringer for de arbejdsløse, sådan at vi i dag har en tryghed for de ledige, som ikke har noget sidestykke i noget andet land, vi normalt sammenligner os med – det tror jeg hr. Mølgaard vil give mig ret i – hverken med hensyn til størrelsen af dagpenge eller længden af perioden, man kan oppebære dem i osv. Det mener jeg vi skal være stolte over. Dette lovforslag ændrer jo ikke noget i det forhold, der er ikke forringelser for én eneste ledig person indeholdt i dette lovforslag, man har alene prøvet at fjerne de utilsigtede anvendelser, hvad jeg tror er en forudsætning for, at vi fortsat kan få befolkningens støtte til den omfattende hjælp til de ledige. Det mener jeg er meget vigtigt.

I forbindelse med 8 timers reglen, altså dette med, at man inden for en uge ikke kan have ledighed, der er mindre end 8 timer, har jeg også over for offentligheden sagt, at de særlige problemer vedrørende vejrlig er vi parate til at forhandle, og det er jo naturligt, at vi ikke mindst forhandler dette igennem med landsarbejdsnævnet og de pågældende arbejdsløshedskasser.

Så skal jeg slutte med hr. Tyroll. Efter at ens humør under en debat er steget i kraft af en saglig tone i debatten, i kraft af mange gode og konstruktive indlæg, ja, så kommer skuffelsen jo altid til sidst, hvor man hører venstresocialisternes indlæg. Jeg har aldrig – nej, det passer ikke, men jeg har sjældent – hørt så lidt fornuft omkring en sag som det, jeg hørte i hr. Tyrolls indlæg om dette lovforslag. Lad mig bare tage et enkelt eksempel.

Vi siger nu, at de 26 ugers arbejde, som man skal have i dag, skal foregå, mens man er medlem af en arbejdsløshedskasse, altså arbejdskravet skal være opfyldt inden for medlemsperioden. Hr. Tyroll siger, at det går ud over kvinderne og de unge osv. osv., de vil blive udstødt af arbejdsmarkedet. Hvad er så realiteten? Realiteten er, at den person, der opfører sig, som hr. Tyroll og jeg ønsker at han eller hun skal opføre sig, ingen æn-

dringer får i sine forhold. I det øjeblik den pågældende kommer i arbejde og indmelder sig i sin arbejdsløshedskasse, så er der ingen ændring i forhold til nu. Den eneste ændring i forhold til nu er, at man ikke efter 6 måneders medlemskab af en arbejdsløshedskasse pludselig kan komme med en arbejdsattest, der er 3 år gammel, hvor man har haft varig beskæftigelse hos sin svoger i lige nøjagtig 26 uger, sådan at man er i stand til at opfylde arbejdskravet.

Det er alle den slags situationer, hvor folk har spekuleret i vores A-kassesystem, og hvor de kommer med ting, som er vanskelige at kontrollere, vi vil til livs. Det menneske, der opfører sig, som hr. Tyroll og jeg ønsker at vedkommende skal opføre sig, nemlig solidarisk, og indmelder sig i en arbejdsløshedskasse, vil overhovedet ikke få ændret sin situation. Vi går jo ud fra, at de unge og kvinderne ligesom hr. Tyroll og jeg har en solidarisk indstilling til tilværelsen, og derfor sker der ingen ændringer.

Lad mig tage et andet eksempel. Hr. Tyroll siger, det er et overgreb mod arbejderne, at arbejdsgiverne skal betale, hvis de afskediger folk mellem jul og nytår og i forbindelse med påske osv. Det kan jeg altså ikke se. Det er arbejderne, der i kraft af deres skattebetaling er med til at finansiere A-kasselovgivningen, og dér synes jeg kun, det er rimeligt, at det er virksomhederne selv, der betaler de omkostninger, de har, hvis de skal gøre nytårsstatus osv. og det ikke skal belaste arbejdsløshedsforsikringen.

Hr. Tyroll kunne uanset de mange ord ikke finde ét eneste punkt, hvor der var én eneste forringelse for de ledige i det lovforslag, der her er lagt frem.

Til sidst vil jeg gerne gøre en bemærkning. Hr. Tyroll brugte udtrykket, tror jeg, at dette var et voldsomt angreb på arbejderklassen, en voldsom forringelse. Der er ingen dokumentation for påstanden, men lad det nu hvile. Lad os nu tage hr. Tyrolls ord for pålydende, at der er gennemført stramminger i loven. Jeg mener ikke, at der er gennemført stramminger over for den regulært ledige, under ingen omstændigheder.

Men så kan man jo spørge sig selv, hvorfor fagbevægelsen er enig i det lovforslag, der ligger her, og det vil jeg gerne give en forklaring på, som jeg tror er vigtig, det er i hvert fald mit indtryk. Det er, at arbejdsløs-

[Arbejdsministeren]

hedsforsikringsystemet er den almindelige arbejders og almindelige lønmodtagers egentlige trykkesystem på arbejdsmarkedet. Derfor, som også hr. Kaj Poulsen citerede fra SIDs fagblad, er arbejderbevægelsen, fagbevægelsen, mere end nogen anden interesseret i, at dette system ikke undermineres eller udhules igennem utilsigtet anvendelse, men at systemet fungerer regulært. Dette lovforslags eneste mening er ikke at løse alle problemerne i vores arbejdsløshedsforsikring, det er at yde et bidrag til, at vores arbejdsløshedsforsikring kan komme til at fungere regulært.

Kaj Poulsen (S):

Det sidste, som arbejdsministeren var inde på, er nok noget, som ligger meget fjernt fra venstresocialisterne i dag, i hvert fald at forstå, hvad der sker i arbejderbevægelsen i Danmark. Vi skal vel nok langt tilbage for at finde et indlæg som det, hr. Tyroll kom med i dag, hvor det blev bevist, at teorien hos venstresocialisterne ligger så langt fra virkeligheden, at det trodser enhver beskrivelse. Ikke ét punkt i hr. Tyrolls indlæg kunne siges at have noget at gøre med den lovgivning, vi her behandler. Det var nogle teorier, man havde udviklet et eller andet sted, og så er man selv hoppet på det ved at have tænkt alt for meget over de sager.

Hvad vil venstresocialisterne gøre, hvis dette system med supplerende understøttelse udvikler sig med den fart, det har gjort de sidste år, således at det bliver umuligt for fagbevægelsen at sikre deres medlemmer 8 timers eller fuldtidsbeskæftigelse? Vil det så være sådan, at vi må opgive, at de mennesker, der ønsker fuldtidsbeskæftigelse, skal have det?

Op så bemærkningerne om besparelser på 1 mia kr. fra venstresocialisterne. Her slynger man et tal ud på 1 mia kr. i besparelser uden at føre nogen som helst form for sandsynlighedsbevis for, at 1 mia kr. skulle være tallet. Kan vi få at vide, hvor de besparelser ligger? Det ville være meget interessant.

Må jeg så godt sige til dem, der har været inde på, og det er der ret mange af ordførerne der har været, at vi skulle ændre reglerne om antallet af medlemmer i A-kasserne. Man har taget arbejdsministerens begrundelse og har afvist den. Jeg mener ikke, man kan afvise arbejdsministerens begrundelse. Jeg mener tværtimod, at det drejer sig om den begrun-

delse, som hr. Ole Henriksen afviste det med, hvor hr. Ole Henriksen sagde, at det, man her er i færd med, er at ødelægge, at folk kan komme og få en god, faglig bistand i en arbejdsløshedskasse.

Med det system, vi har i dag, med kasser med 1.000 medlemmer, som jo næsten alle er kasser, som er beliggende i København, har medlemmerne ingen mulighed for at gå hen og få en god, saglig bistand, hvis de bor i Ålborg eller Skagen. Derfor tror jeg, at den ændring, som arbejdsministeren har foreslået, nemlig at det må være 5.000 medlemmer, der er betingelsen for at oprette en kasse, vil være medvirkende til, at man kan få flere kontorer ude omkring i landet. Jeg tror selvfølgelig ikke på – det tror jeg jeg kan give hr. Jørgen Jensen ret i – at det bliver én i hver by, men udviklingen af systemet vil gøre, at servicen vil blive bedre for medlemmerne af kasserne.

Nauerby (FP):

Jeg er glad for, at arbejdsministeren kan opfatte det positive i mit indlæg, men det positive gik på, at jeg var enig med arbejdsministeren i, at vores arbejdsløshedslov nok ikke fungerede efter de intentioner, der var nedlagt i loven.

Så begynder arbejdsministeren at referere fra vores alternativ til denne arbejdsløshedslov, og det er jo sådan, at man selvfølgelig refererer forkert, hvis man kun refererer noget af det, men ikke tager det hele med. Én ting er, at vi foreslår 26 kr. i timen, men det er plus en skattelettelse, som skatteministeren ikke skal glemme. For det andet siger de statistiske beregninger jo, at i de sidste 5 år er dagpengesatserne steget 25 pct. mere end gennemsnitslønnen for en specialarbejder. Hvis man giver sig til at regne lidt på det, så passer vores tal udmærket.

Arbejdsministeren siger i sit svar til hr. Tyroll, som jeg gerne vil bruge, at det er arbejderne selv, der skal betale arbejdsløshedsunderstøttelsen over deres skattebillet. Det er nemlig rigtigt, og derfor kan man nedsætte udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelsen ved at få nogle flere mennesker sat i arbejde. Dette forslag sætter absolut ikke flere mennesker i arbejde, og det må være det, der er formålet for samfundet Danmark i vores si-

[Nauerby]

tuation, som den er, og den er jo ikke blevet mere lys de sidste dage.

Det er svært at få lavet beskæftigelse. Jeg vil godt citere fra et brev, som er sendt til en arbejdsformidling, hvori en medarbejder, som har været ansat én dag på en virksomhed, skriver:

»Det er lige for at lade jer vide, at jeg ikke kommer mere, for jeg har regnet ud, at jeg får ca. 350 kr. mindre udbetalt dér, end jeg får i understøttelse, og det har jeg ikke råd til.«

Det forstår jeg vældig godt at vedkommende arbejder ikke har råd til. Det er sådan nogle ting, man skal prøve at diskutere lidt mere, inden man begynder at lave sådan nogle små kosmetiske ændringer, som man laver her.

Arbejdsministeren nævnte også, at dårligt tilrettelagt arbejde giver statstilskud. Dér må man vel nok sige, at i det øjeblik man havde den anden sats for arbejdsløshedsunderstøttelsen, så ville arbejderne nok ikke acceptere, at man lavede disse statstilskud på grund af for dårligt tilrettelagt arbejde. Jeg tror nok, at der var nogle ting, man virkelig kunne komme frem til.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg ved ikke, om jeg skal takke arbejdsministeren for, at han så udførligt redegjorde for, at det skyldes forhandlinger med en lang række organisationer, at dette lovforslag først er fremsat flere måneder efter, at det egentlig var bebudet. Det forekommer måske lidt mærkeligt, når alle jo ved, at det skyldes uenighed mellem regeringspartierne om, hvordan dette lovforslag skulle udformes, at man ikke har fået dette forslag før nu, og at man har fået det på et så sent tidspunkt, at landsarbejdsnævnets holdning ikke har kunnet forelægges for folketingets medlemmer, inden vi havde denne førstebehandling.

Det virker, som om regeringen her kommer med et forslag, som skal medføre besparelser på 250 mill. kr. om året, uden at der egentlig er noget hold i det, uden at man egentlig kan dokumentere, hvordan disse besparelser skal fremkomme. Det virker, som om man har siddet og arbejdet, ikke på den måde, at man har sagt: hvad skal vi nu gøre, og derefter har fundet ud af, hvad besparelsen så blev. Nej, det virker snarere, som om

man har fastlagt en ramme, og så har man prøvet på at fylde noget ind i denne ramme.

Så troede ministeren, at jeg mener, at arbejdsløshedsforsikringen skal betale varmeudgifter eller termostater, eller hvad det nu kan være. Det har jeg ikke sagt. Det er ikke et spørgsmål om, at virksomhederne skal betale varmeudgifter eller skal betale termostaterne, men det er et spørgsmål om, hvad virksomhederne skal betale for medarbejdere, der er afskediget med lovligt varsel. I virkeligheden er det jo et udtryk for en virksomhedsskat, for med dette forslag vælter man nogle forsikringsudgifter over på virksomhederne og siger: dem kan I nu betale.

Så var ministeren inde på, hvor god han var med hensyn til spørgsmålet om forhøjelse af grænsen fra 1.000 til 5.000 medlemmer for statsanerkendelse af arbejdsløsheds-kasser, og sagde, at han endda have måttet gå imod lønmodtagerorganisationerne og Dansk Arbejdsgiverforening, der ønskede grænsen fastsat til 10.000, og jeg må sige, at arbejdsministeren virkelig gjorde, hvad han kunne for at forsvare Dansk Arbejdsgiverforenings synspunkter. Jeg tror nu egentlig nok, at Arbejdsgiverforeningen godt selv kan klare at forsvare sine synspunkter. Men jeg kan ikke lade være med at more mig over, at rollerne ligesom er vendt om under denne debat. I dag er det arbejdsministeren, der forsvare Dansk Arbejdsgiverforening og bebrejder mig, at jeg ikke gør det, mens det normalt plejer at være sådan, at arbejdsministeren bruger enhver anledning til at fortælle mig, at jeg er Dansk Arbejdsgiverforenings forlængede arm her på folketingets talerstol.

Men det, det drejer sig om, er, at man vil tvinge en hel del kasser til at gå sammen med nogle, de ikke har lyst til, man vil begrænse det enkelte menneskes frie ret til at afgøre, hvilken arbejdsløshedskasse det vil være medlem af. Det synes jeg er forkert. At gøre det vil være et skridt på vejen henimod én samlet arbejdsløshedskasse.

Så er der spørgsmålet om, hvorvidt de supplerende dagpengeregler rammer kvinderne. Selvfølgelig rammer de kvinderne, for vi ved, at det i dag er kvinderne, der arbejder på deltid. Arbejdsministeren sagde, at kvinderne er en marginalgruppe, fordi de arbejder på deltid, og at de dermed er med til at ødelægge de kollektive overenskomster. Det er på sin vis ikke særlig interessant, for det

[Grethe Fenger Møller]

er noget vi ved socialdemokratiet har ment i årevis. Det ville være mere interessant at få at vide, hvad venstre egentlig mener om det. Er venstre enig i, at det ikke er godt at have deltid? At deltidsarbejde ødelægger det kollektive system? Og at det også er en begrænsning af den enkeltes frihed? Det synes jeg det ville være mere interessant at få be-
lyst.

Hvis venstres holdning skal forstås på den måde, at venstre nu er enig i, at deltidsarbejde ødelægger det kollektive system, må man sige, der er tale om en meget stor kovending fra venstres side, idet venstre jo tidligere har gjort sig til talsmand eller talskvinde for, at vi skulle udvide adgangen til deltidsarbejde.

(Kort bemærkning).

Holm (V):

Hvis fru Grethe Fenger Møller havde hørt efter mit første indlæg, ville hun have forstået, hvad der er indholdet af lovforslaget, nemlig at der ikke sker nogen begrænsninger i adgangen til at opnå deltidsarbejde for dem, der ønsker det. Der sker alene begrænsning af deltidsarbejde, når det samtidig er forbundet med supplerende dagpenge. Det er det, vi forsøger at få begrænset med lovforslaget.

Endelig vil jeg stille det spørgsmål til fru Grethe Fenger Møller, om hun virkelig mener, det kan være rimeligt, at vi skal have disse store stigninger i ledighedstallene omkring højtiderne.

Melchior (CD):

En tak til arbejdsministeren for hans moderate reaktion; han blev jo udfordret af en række ordførere. Til gengæld har han provokeret os. Jeg skal ikke afgøre, om det var ægget eller hønen, der var først, men jeg synes, at hovedlinjen i svaret tydede på, at vi som tidligere kan få et sagligt arbejde, hvor vi forsøger at nå nogle resultater.

Jeg vil her i anden omgang blot knytte et par kommentarer til to af spørgsmålene. Det ene drejer sig om antallet af medlemmer i en A-kasse, for at den kan få statsanerkendelse. Der var ministeren tilfreds med at kunne fremhæve, at arbejdsgiverforeningen endda ville gå højere op.

Jeg har mødt det argument før her i salen, når CD kom med et synspunkt: hvordan kan

I sige det, når Arbejdsgiverforeningen siger sådan og sådan? Det var i spørgsmålet om ATP-fondens ret til erhvervelse af aktier i aktieselskaber. Dengang svarede jeg ganske naturligt og ligetil, at vore meninger ikke er deponeret hos nogen organisation. Og det viste sig for øvrigt også dengang, at Arbejdsgiverforeningen kort efter førstebehandlingen af det pågældende lovforslag trak sit tidligere standpunkt tilbage og derefter påstod det modsatte.

Men det tjener bestemt ikke Arbejdsgiverforeningen eller nogen anden organisation, ej heller LO, hvis de er med i det, til ære, hvis de mener, der nu skal 10.000 medlemmer til.

Så siger arbejdsministeren, at det mere eller mindre er organisationernes skyld, at dette lovforslag har været så længe undervejs. Det er da dejligt, at arbejdsministeren lytter til, hvad organisationerne siger til ham. Men at han skulle være uegnet til sit embede, som han antydede, hvis han ikke rettede sig efter dem, finder jeg er en totalt forkert påstand. Arbejdsministeren og dermed regeringen skal ikke fungere som postbud for nok så store og nok så respektable organisationer, men han skal lytte til, hvad de siger, og så skal han på sit partis og sin regerings vegne komme med det oplæg, som han finder mest rimeligt; det kan aldrig være organisationernes ret at forsinke et vigtigt lovforslags fremsættelse i månedsvi. De har jo nemlig eksperterne, og arbejdsministeren efterlyste noget mere ekspertise hos nogle af ordførerne.

Jeg er indbildsk nok til ikke at føle mig ramt, alene af den grund at jeg aldrig har udgivet mig for ekspert. I øvrigt er dette parlament ikke en ekspertforsamling. Vi hører jævnlig forslag om, at vi skulle have et elite-ting eller et ekspertting el. lign. Arbejdsministeren kender så godt som nogen baggrunden for, at folketingets sammensætning er, som den er, og jeg er overbevist om, at arbejdsministeren ikke ønsker den ændret. Vi skal ikke her være eller lege eksperter.

Den nye bestemmelse om arbejdsformidlingens opsøgende virksomhed kan nemt læses som en kritik af det arbejde, arbejdsformidlingen udfører eller eventuelt ikke udfører nu, for den kan udmærket udføre det arbejde – og hævder i vid udstrækning, at den gør det – uden lovbestemmelse. Men sådan som bestemmelsen er udformet i lovforslaget, ligner det en skrivebordskonstruktion.

[Melchior]

Men som sagt, sammenfattende vil vi gerne tale med arbejdsministeren og regeringen om det hele.

Ole Henriksen (SF):

Arbejdsministeren takkede for de mange positive bemærkninger, socialistisk folkeparti havde fremsat om dette lovforslag. Én, to, mange, er der noget, der hedder. Jeg har sidet og talt efter: der var to, og det skal lige præciseres, at vi ikke kan komme højere i denne forbindelse. Nogle ting synes vi måske er rimelige, men dog kritisable på visse områder med hensyn til den effekt, de vil få. Et spørgsmål, som også hr. Kaj Poulsen var inde på, er spørgsmålet om den forringede service, der vil blive en følge af, at man forhøjer grænsen fra 1.000 til 5.000 medlemmer som betingelse for statsanerkendelse af A-kasser. Nu er det sådan, at arbejdsministeren har forhandlet med arbejdsmarkedets parter, og det vil som regel sige LO og Dansk Arbejdsgiverforening, men sandheden er jo, at der er mange forbund og mange A-kasser uden for dette område, som ikke har været med i disse forhandlinger. Hvordan vil man sikre den tredjedel af A-kasserne, som vil forsvinde, en god faglig service? Når man har indført en parallelanvisning, som mange A-kasser i dag overvejer at påtage sig, er det jo netop ud fra et ønske om at yde en god faglig service over for medlemmerne med hensyn til anvisning af job derved, at man i de pågældende fagforeninger har kendskab til de job, man anviser til. Hvordan vil det f.eks. gå, hvis man flytter journalistforbundet over i en eller anden – jeg ved ikke hvilken – A-kasse, så journalisterne skal gå op i en anden A-kasse og blive kontrolleret, medens selve fagforeningen ligger et helt tredje sted i byen? Hvordan tror man kontakten med medlemmerne vil blive i en sådan afdeling? Den slags eksempler kan der nævnes mange af, for det er ca. 1/3 af de nuværende kasser, som vil få disse helt klare problemer.

Jeg kan altså ikke se andet, end at der er en lang række spørgsmål, som vi må arbejde videre med, og at det må ske under et udvalgsarbejde. Jeg tror heller ikke, at vi er i stand til at gennemføre loven til det tidspunkt, arbejdsministeren foreslår den gennemført til.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg tror, hr. Ole Henriksen har misforstået mit indlæg. Jeg forstår godt, at der set fra et københavnersynspunkt ikke kan være nogen problemer med den service, de små kasser kan yde, fordi de små kasser jo generelt har deres hovedkontor i København, men problemet opstår i f. eks. Tønder, Århus, Ålborg og Skagen. Hvilken faglig service, som hr. Ole Henriksen er inde på, kan de kasser, der ligger i København, yde deres medlemmer? Ved at ændre kassernes medlemsantal opnår man økonomisk mulighed for at oprette flere afdelinger rundt omkring i landet, således at man forbedrer servicen for medlemmerne. Som vi har det i øjeblikket, er servicen for medlemmerne god i København, men ude omkring i landet må man henvende sig andre steder for at få besked om faglige og Akassemæssige spørgsmål.

Jørgen Jensen (DKP):

Nu skal man ikke glemme, at de små kasser som regel også omfatter små grupper, altså specialistgrupper, og derfor tror jeg heller ikke, denne sammenlægning er heldig, men det gælder om meget af det, der er foreslået, at det må behandles i udvalg, hvor vi må se nærmere på det.

Men det er nogle andre spørgsmål, jeg gerne vil tage fat på nu, og det er f.eks. spørgsmålet, om det her er en stramning eller ikke en stramning. Skal vi nu ikke erkende for hinanden, at man rent administrativt har strammet reglerne hen ad vejen i takt med presset på de arbejdsløse fra den ene side af salen? Mange af de domme, der er faldet om vægning osv., har været præget af den offentlige debat, der har været herhjemme.

Begrebet at stå til rådighed for arbejdsmarkedet er også blevet strammet hen ad vejen: når der var pres på i den almindelige debat om, at de arbejdsløse ikke ville tage arbejde, har direktoratet strammet disse regler. Så siger man her: nu gennemfører vi noget, så folk kender deres rettigheder og ved, hvad de må.

Men hvad er det reelt, der foreslås med hensyn til dette at stå til rådighed? Ja, der står f.eks. om retten til at tage uddannelse, at hovedsynspunktet her som hidtil vil være, at deltagelse i kompetencegivende uddannelser

[Jørgen Jensen]

bør dækkes over uddannelsessystemet. Der er således på nuværende tidspunkt plan om at ændre de gældende regler. Men hvordan er de gældende regler? De er et resultat af de administrative bestemmelser, som er skarpere end det, der står i loven, og derfor nævnte jeg netop, at ombudsmanden bl.a. har opfordret en kvinde til at lægge sag an mod direktoratet. Nu ændrer man loven, så den bliver skærpet, og derfor er dette en skærpelse på disse områder.

Hvad angår spørgsmålet om deltid og arbejdsfordelingsordning vil jeg gøre opmærksom på, at det, vi diskuterer her, ikke er, om vi skal have deltid eller ikke deltid, men er et spørgsmål om den supplerende understøttelse. Arbejdsministeren har været arbejdsminister i to regeringer, hvis politik netop har været årsag til, at vi har mennesker på deltid med supplerende understøttelse. Hvorfor ansætter man f.eks. støttepædagoger på deltid? Det gør man bl.a., fordi regeringens økonomiske politik har skabt vanskeligheder for kommunerne. Man nedskar antallet af ansatte i uddannelsessystemet og skabte dermed problemer for nogle børn, som skulle have undervisning af støttepædagoger, og for at løse dette problem ansatte kommunerne nogle støttepædagoger på deltid, så de kunne få en supplerende understøttelse og børnene alligevel kunne få undervisning af en støttepædagog.

Hvorfor ansættes bibliotekarer på deltid? Af akkurat samme grunde, nemlig at man ikke vil ansætte dem på fuldtid. Hvorfor ansætter man magistre og andre i undervisningssystemet på deltid? Fordi regeringens politik sådan set tvinger til det. Jamen, så er det da at vende tingene på hovedet, når man vil tvinge deltidsansættelser igennem med supplerende understøttelse og prøve at tage understøttelsen fra dem. Det rigtige ville være at ændre de andre forhold, og det har arbejdsministeren også et ansvar for ikke sker. Han bliver bare brugt her til at skjule dette og til at angribe ikke dem, som tvinger deltidstillinger igennem, men dem, som er blevet tvunget på deltidstillinger, for det er det, man gør. Jeg er meget betænkelig ved de stramninger, man nu gør lovmæssigt gyldige, for da det alene var et administrativt spørgsmål, kunne man påtale det, når man gik for langt; det kan man ikke, når det er lovgivning.

Bolvig (RV):

Arbejdsministeren er overbevisende – nu og da farligt overbevisende – f.eks. i sin argumentation for mindstegrænsen på 5.000. Selvfølgelig virker ministerens argumentation, og det virker også, at organisationerne tilsyneladende går ind for det, men jeg vil alligevel gentage mit spørgsmål fra før: har arbejdsministeren eksempler på, at de små kasser ønsker en sådan ordning? Har der været henvendelser fra dem om at blive tilsluttet de større? Det skulle man jo tro, når man tænker på, hvad hr. Kaj Poulsen siger med hensyn til servicen, for det er jo helt givet et problem. Men hvis hr. Kaj Poulsen og arbejdsministeren har ret, skulle man tro, der var mange af de små kasser, som ønskede en sådan sammenlægning, og det vil jeg altså gerne vide. Er de små kasser ikke effektive nok? Jeg ved godt, disse spørgsmål hører til under udvalgsarbejdet, men jeg bliver nødt til at stille dem her.

Sluttelig vil jeg sige tak for ministerens, synes jeg, åbne tilsagn om at ville drøfte 130 dages reglen. Jeg håber, den drøftelse vil ende med, at vi får ændret forholdene. Jeg vil her gerne lige rette en misforståelse. Når jeg talte om et heldagsmøde, mente jeg ikke om 130 dages reglen, men om de supplerende dagpenge, for det er pokker tage mig et vanskeligt problem, som i hvert tilfælde jeg har svært ved at tage en klar stilling til, fordi jeg ser alle de mange farer og vanskeligheder, der er forbundet med det, og derfor synes jeg, at et så følsomt emne er egnet til en heldagsdrøftelse.

Tyroll (VS):

Nu kom arbejdsministeren med den uhyrlige påstand, at denne lovgivning ikke betyder forringelse for én eneste ledig person. Det er jo spændende, og vi vil prøve at fastholde ministeren på, om det virkelig er tilfældet. Jeg vil hævde, at der kan påvises en række tilfælde, hvor der er tale om forringelser.

Må jeg stille nogle konkrete spørgsmål: Hvor ligger garantien for, at arbejdsgiverne betaler vejrligsordningen? Hvor ligger garantien for, at arbejdsgiverne betaler for den dårlige tilrettelæggelse? Man kunne godt have brugt nogle andre forslag, f.eks. det, at hvis arbejderne bliver udsat for en dårlig til-

[Tyroll]

rettelæggelse fra arbejdsgivernes side, var det Lønmodtagernes Garantifond, der skulle betale det, altså at man i højere grad trak i den retning, at det var arbejdsgiverne, der kom til at betale for disse ting. Men det er jo ikke det, man har lagt op til.

Dernæst vil jeg stille et konkret spørgsmål om den supplerende understøttelse for deltidsansatte, som jeg ikke nåede at komme så meget ind på før. Her er der tale om, at hvis arbejdsgiveren finder ud af, at han kan nøjes med et færre antal timer og nedsætter arbejdstiden, bortfalder arbejdsløshedsdagpengene for den arbejdssøgende i løbet af en 13 ugers periode. Er der ikke her tale om en klar forringelse? Der rystes på hovedet – ja men det kan altså ikke bortforklares, det er ikke nok med en hovedrysten, der er tale om nogle klare forringelser.

Det, arbejdsministerens påstande dækker over, er jo, at ministeren opererer med et begreb, der hedder regulært ledige. Hvad forstår arbejdsministeren så ved regulært ledige? Derved forstår han, at ret til dagpenge ikke kan opnås gennem kortvarige spredte og måske tilfældige arbejdsperioder, men kun gennem arbejdsforhold, der har været så etablerede, at de har medført medlemskab af en arbejdsløshedskasse. Det er åbenbart kun dem, der har opnået det, der efter arbejdsministerens mening er regulært ledige.

Der er altså tale om, at selv om vi står i en situation, hvor der er 210.000 ledige, er det en frivillig sag, om man kan opnå denne kontakt med arbejdsmarkedet, altså om man kan opnå de 26 uger inden for medlemsperioden. Det er en sag, som bare er op til den enkelte. Det er det begreb, arbejdsministeren opererer med. Ja men hvordan med de unge? Hvordan med kvinder, der kommer ud på arbejdsmarkedet og skal forsørge sig selv og deres børn? Hvordan er de stillet i den situation? Det er det, jeg spørger om, og jeg har ikke fået nogen klar begrundelse for, hvorfor arbejdsministeren ryster på hovedet her. Det ville faktisk være rart at få at vide, hvad det er for nogle begrundelser, der køres i marken med den hovedrysten; det ville være rart med noget dokumentation.

Det er her, jeg påstår, at adskillige vil blive udstødt af arbejdsmarkedet. Det er her, jeg påstår, der er nogle besparelser, som ikke kommer til at optræde nogen steder i budgetterne. Hvor meget det nøjagtigt bliver, kan

man kun gisne om, lige så vel som arbejdsministeren gisner om, hvor mange besparelser dette forslag betyder. Hr. Kaj Poulsen taler ganske vist om dokumentation, men der er jo overhovedet ikke nogen dokumentation for de besparelser, forslaget medfører, og derfor kan det altså også påvises, hvordan der på en række områder er tale om klare forringelser.

Så er der spørgsmålet om disse frigørelsesattester. Vi har tidligere set, hvordan Kommunernes Landsforening har modvirket, at folk fik disse frigørelsesattester, og der går rygter om, at det er tilfældet igen. Ved arbejdsministeren, om disse rygter er rigtige, altså at Kommunernes Landsforening opfordrer til, at man ikke udsteder disse frigørelsesattester? Hvis det er tilfældet, må man jo sige, at der også her klart er tale om forringelser, klart er tale om, at man kaster nuværende deltidsarbejdende ud i en arbejdsløshedssituation i stedet for at sørge for, at der er de nødvendige arbejdspladser. Det er det, der skulle være formålet. Det var jo det, man skulle gå efter, at sikre disse arbejdspladser.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg skylder hr. Holm nogle svar. For det første med hensyn til spørgsmålet om de konservatives holdning til helligdagsslukning af virksomhederne. Hvad det angår, sagde jeg i min ordførertale, at det ikke kan være rigtigt, at arbejdsgiver og arbejdstager efter gensidig stiltiende overenskomst lader det offentlige betale for nogle feriedage i tilslutning til helligdagene.

Jeg rejste også spørgsmålet om, i hvor stort omfang disse ting finder sted, og jeg sagde, vi måtte se på, hvordan det forholder sig i praksis. Vi må se på, hvor mange arbejdspladser, vi vil miste, og vi må se på tabt fortjeneste for virksomhederne og udgifter for det offentlige.

Så var hr. Holm inde på nogle betragtninger om deltidsarbejde og kunne ikke forstå mine bemærkninger. Her behøver jeg blot at henvise til arbejdsministerens fremsættelsesale, hvoraf det direkte fremgår, at forslagene om ændringer vedrørende supplerende dagpenge ved siden af ønsket om at undgå utiligtet udbetaling af dagpenge har det formål at medvirke til at skabe flere fuldtidsstillinger.

[Grethe Fenger Møller]

ger, og hvor det senere siges, at supplerende dagpenge har medvirket til at skabe et større antal deltidsstillinger, end det ville have været naturligt. Det må da opfattes som en bekræftelse af deltidsstillinger.

Men jeg fik ikke noget svar fra hr. Holm på, hvad venstre egentlig mener om arbejdsministerens udtalelser her i dag om deltidsarbejde. Bifalder venstre virkelig de udtalelser, som arbejdsministeren her i dag har fremsat om deltidsarbejde og om ødelæggelse af det kollektive system?

Arbejdsministeren (Auken):

Nu har fru Grethe Fenger Møller været heroppe at tale flere gange, og det er interessante indlæg, vi har hørt, men jeg synes ikke, forståelsen er blevet meget bedre af de mange velmente forsøg på at klare tingene af.

For det første har jeg aldrig sagt, at fru Grethe Fenger Møller skulle følge Dansk Arbejdsgiverforening i tykt og tyndt, og jeg har vist heller ikke i debatten her påstået, at jeg repræsenterede Dansk Arbejdsgiverforenings synspunkter. Tværtimod har jeg refereret, at Dansk Arbejdsgiverforening i landsarbejdsnævnet har taget afstand fra dette forslag, og de, der har læst det sidste nummer af bladet »Arbejdsgiveren«, vil kunne se noget tilsvarende.

Nej, det, jeg har taget afstand fra – og det vil jeg gerne gentage – er det synspunkt, at et parti, der normalt plejer at lægge vægt på en vis positiv tilknytning til arbejdsmarkedet og dets organisationer, og en arbejdsminister, der følger en enig indstilling på arbejdsmarkedet, skulle ligge under for pamperi, magtkoncentration og – for at citere fru Grethe Fenger Møller direkte –: falder på halen. Det var den opfattelse og det synspunkt, jeg anholdt, og det vil jeg fortsætte med at gøre.

Så vil jeg anholde en anden ting, som fru Grethe Fenger Møller sagde, nemlig at jeg heroppefra skulle have sagt, at vi vil modvirke mulighederne for at gå på deltid. Det har jeg ikke sagt. Det, jeg har sagt, er, at der skal være mulighed for at gå på deltid, hvor den enkelte ønsker det, og hvor det i øvrigt er foreneligt med de kollektive overenskomster; der er visse kollektive overenskomster, som ikke gør det muligt, og vi er jo nødt til at respektere de aftaler, der er indgået på arbejdsmarkedet. Men i langt de fleste tilfælde,

f. eks. inden for det offentlige, findes der ikke sådanne overenskomster. Der har den tidligere regering, bl. a. efter de forligsforhandlinger vi havde i 1976 og i 1977, udsendt cirkulærer, der opfordrer til, at mulighederne for at gå på deltid skal være bedre. Og det fastholder vi.

Men der er stor forskel på at sige, at folk, når de selv ønsker det, skal have mulighed for at arbejde på nedsat tid, og det fænomen, vi kan se inden for visse fag – og det var fru Grethe Fenger Møller selv, der gjorde opmærksom på, at det var kvindebrancher – hvor der slet ikke oprettes heltidsstillinger overhovedet. Det gælder f. eks. på laborantområdet, på børnehavepædagogområdet osv. Der oprettes der praktisk talt ikke heltidsstillinger mere. Det er det, jeg mener er en undergravning af systemet.

Lad os normere stillingerne som heltidsstillinger, og lad os så give folk mulighed for at gå på deltid, hvis de selv ønsker det. Men lad os ikke tvinge folk til at gå på deltid, hvis ikke de selv ønsker det, og så sige, at skatteyderne finansierer resten af beløbet over arbejdsløshedsdagpengene. Det er det, vi mener, og jeg synes egentlig, det er ganske klart fremstillet, men jeg er selvfølgelig parat til, hvis fru Grethe Fenger Møller fortsat ikke har forstået, hvad det går ud på, at forklare det igen.

Når jeg siger, det er en trussel mod kvinderne, ligger der deri, at de på arbejdsmarkedet bliver presset ud i, at de ikke er en gruppe, der er ligeberettiget med mændene. Tror fru Grethe Fenger Møller, at det ville være muligt for arbejdsgiverne at presse murere, elektrikere, skibsværftsarbejdere osv. til at acceptere en hel masse stillinger på 31 timer, 33 timer, 27 timer osv.? Ja men hvorfor skal kvinderne så presses til det?

Jeg vil gerne til hr. Jørgen Jensen sige, at vi i lovforslaget netop lægger op til at tage forhandlinger med kommunerne osv. for at sikre, at normeringerne er i orden, samtidig med at vi fastholder den tidligere indstilling vedrørende forbedret mulighed for at gå på deltid.

Hr. Tyroll gjorde forsøg på en dokumentation, og jeg opfattede to punkter, der skulle vise, at disse alvorlige tilbageslag for arbejderklassen kostede dem 1 mia kr., to ting, som begge var forkerte, desværre.

[Arbejdsministeren]

Det første var, at hr. Tyroll sagde, at når man var fuldtidsforsikret og var på deltidsarbejde, ophørte ens ret til supplerende understøttelse efter 13 uger. Det gør den ikke efter forslaget. Det er rigtigt, at vi har overvejet det, men det ligger ikke i forslaget.

Det andet var, at hr. Tyroll sagde, at man blev udstødt af arbejdsmarkedet, fordi man skulle indmelde sig i sin arbejdsløshedskasse, så snart man kom ind på arbejdsmarkedet efter vores forslag for at få sin anciennitet til at tælle med. Ja men det skal man jo også i dag for at få understøttelse. For at få understøttelse skal man også i dag være medlem af en arbejdsløshedskasse, og for at blive medlem af en arbejdsløshedskasse skal man have haft mindst 5 ugers arbejde. Hvis hr. Tyroll mener, at dette, at man skal have haft 5 ugers arbejde, betyder, at man bliver udstødt fra arbejdsmarkedet, vil jeg næsten vende det på hovedet og så sige: ja men, så er problemet, at man overhovedet ikke kommer ind på arbejdsmarkedet. For et minimum som baggrund for at sige, at man er på arbejdsmarkedet, er dog, at man har været i beskæftigelse i 5 uger.

Der er altså ingen ændring i reglerne her. Den eneste ændring er, at vi rammer de mennesker, som ikke vil melde sig ind i arbejdsløsheds-kassen, som ikke vil betale kontingent, som ikke regner med de faglige organisationer. Dem rammer vi i den forstand, at vi siger: alle jeres gamle arbejdsattester kan I godt lægge til side; vi vil kun have de arbejdsattester, der følger, efter at I har indmeldt jer i en arbejdsløshedskasse. Derfor er der altså heller ikke her nogen som helst dokumentation.

Jeg har i øvrigt lidt svært ved at forstå venstresocialisternes interesse for de uorganiserede på arbejdsmarkedet. Der sker efter den nye formulering af 26 ugers reglen ingen ændringer for nogen person på arbejdsmarkedet, der indmelder sig i en arbejdsløshedskasse, samtidig med at vedkommende får arbejde.

(Kort bemærkning).

Tyroll (VS):

Jeg kan sige til arbejdsministeren, at vi har meget stor interesse for en organisering. Vi har meget stor interesse for, at der er adgang til arbejdsmarkedet, og det er det, der ligger i

vores argumentering. Arbejdsministeren siger, at jeg påstod, de fuldtidsarbejdsløse ville miste deres dagpenge. Nej, det var ikke det, jeg sagde. Jeg omtalte de deltidsforsikrede, som kom på et lavere antal timer og så mistede den supplerende understøttelse. Det var det, jeg omtalte, og dér sker der en klar forringelse. Så allerede dermed er den uhyrlige påstand fra arbejdsministeren om, at der ikke er forringelser for en eneste ledig person, tilbagevist.

Desuden betyder det, at man kræver 26 ugers arbejde inden for medlemsperioden, at der er nogle, der ikke opnår adgang til arbejdsmarkedet. Jeg vil fortsat hævde, at man dermed udelukker dem fra arbejdsmarkedet, og det er ikke blevet tilbagevist.

Nu snakker arbejdsministeren om 5 uger, og hvad ved jeg, men hvis arbejdsministeren ville forholde sig til det, jeg siger, kunne det være, vi kunne komme til at diskutere det lidt ordentligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

På grund af det fremskredne tidspunkt skal jeg her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13, hvor vi begynder med dagsordenens punkt 5, spørgsmål til ministrene. Derefter er det tanken at behandle det på dagsordenen under punkt 6 opførte lovforslag om stop for pris- og indkomststigninger, hvorefter vi vender tilbage til dagsordenens punkt 2.

Mødet udsat kl. 11.37

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik til dagsordenens punkt 5, som var:

5) Spørgsmål til ministrene:

1) Til statsministeren af:

Ole Henriksen (SF):

»Hvilke konklusioner drager statsministeren af SiDs påvisning af, at »regeringen ved sine første indgreb klart markerede, at det var betalingsbalanceproblemet, der havde den højeste prioritet«?»

(Spm. nr. 580).

Skriftlig begrundelse.

En af de store vanskeligheder under den kapitalistiske krise er at forene hensynet til beskæftigelsen med hensynet til betalingsbalancen. Derfor kan en prioritering til tider være nødvendig.

Fra SFs side har vi ofte kritiseret, at SV-regeringen prioriterede hensynet til betalingsbalancen højest – altså over hensynet til beskæftigelsen.

Denne kritik har statsministeren hidtil afvist som aldeles urigtig.

Nu fremsætter SiD – Danmarks største fagforbund – i en netop udgivet publikation en helt tilsvarende kritik. Det vil være forbausende, om statsministeren vil ignorere denne kritik på samme måde, som han har ignoreret vores, og undlade at drage konklusioner af den hårde dom, der nu kommer fra et fagforbund, han selv har været formand for.

Ole Henriksen (SF):

Begrundelsen for det stillede spørgsmål er, at man fra SiD nys har udgivet en pjece, hvor man påpeger, at en af de store vanskeligheder er forholdet imellem beskæftigelsen og betalingsbalancen, og at det er en prioritering, som kan være vanskelig at lave, når man skal prøve at få bedret begge dele.

Fra SFs side har vi ofte kritiseret regeringen for, at man har prioriteret betalingsbalancen højest. Denne kritik har statsministeren hidtil afvist som aldeles urigtig. Nu fremsætter SiD, som er Danmarks største fagforbund, i en netop udgivet publikation en helt tilsvarende kritik, og det vil være forbausende, om statsministeren vil ignorere denne kritik på samme måde, som han har ignoreret vores kritik, og vil undlade at drage de nødvendige konklusioner af den hårde dom,

som kommer fra et fagforbund, som statsministeren i øvrigt selv har været formand for.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg vil gerne til hr. Ole Henriksen sige, at jeg vil tillade mig at afvise, at der fra regeringens side er tale om at prioritere betalingsbalanceproblemet højere end beskæftigelsesproblemet. Regeringen søger at gøre så meget, som det overhovedet er muligt i retning af at forøge beskæftigelsen. Ser man på det faktiske antal beskæftigede i det danske samfund i dag, ved man, at der ikke er færre, men flere beskæftigede. Det er i hvert fald også et udtryk for, at man til trods for krisen alligevel har kunnet evne at holde mange i arbejde og endda øge beskæftigelsen; men tilgangen til arbejdsmarkedet har som bekendt, samtidig med at krisen er indtrådt, medført en procentvis og dermed ganske alvorlig stigning i arbejdsløsheden.

Men når vi skal vurdere, hvor meget det er muligt at gøre på kort sigt, mener jeg ikke, man kommer uden om at tage afgørende hensyn til, hvordan det vil komme til at påvirke beskæftigelsesmulighederne på blot lidt længere sigt. Det er i den forbindelse, vi ikke kan tillade os at se bort fra betalingsbalanceudviklingen. Det er jo en kendsgerning, og det mener jeg også hr. Ole Henriksen ved, at vi kun i begrænset omfang kan udvide beskæftigelsen ved at forøge efterspørgslen her i landet, uden at det koster fremmed valuta først og fremmest i import af færdigvarer, men også import af råvarer, halvfabrikata og brændsel. Det vil altså sige, at hvis vi i den øjeblikkelige situation forøger efterspørgslen her i landet, vil underskuddet på betalingsbalancen stige, og så må vi låne mere i udlandet. Det kan blive særdeles farligt for beskæftigelsen i det kommende år, hvis vi på den måde på forhånd beslaglægger en stærkt stigende del af vores importindtægter til rente- og afdragsbetalinger. Så kommer vi først for alvor til at mangle de nødvendige midler til at betale for importen. Betalingen af renter og afdrag til udlandet beslaglægger allerede meget store beløb, og de vil stige i de kommende år, hvis vi ikke får underskuddet på betalingsbalancen bragt ned.

Derfor må jeg sige, at regeringen tillægger beskæftigelsehensynet den helt afgørende betydning ved tilrettelæggelse af den økonomiske politik; men vi er nødt til, og vi må

[Statsministeren]

afveje hensynet til den helt kortsigtede beskæftigelsessituation over for hensynet til beskæftigelsen på længere sigt. Denne afvejning fører til, at vi i den nuværende situation må føre en politik, der kan mindske gældssætningen til udlandet. Man kan ikke føre aktiv beskæftigelsespolitik, hvis bunden er ude af kassen.

Ole Henriksen (SF):

Jeg takker statsministeren for svaret, men jeg vil dog godt lige komme med et par supplerende spørgsmål og kommentarer. Det hævdes, at der aldrig har været så mange i beskæftigelse herhjemme, som der er nu, og at tilgangen til arbejdsmarkedet har været stor. Det er jo rigtigt, men det er også klart, at når der er 200.000 arbejdsløse, må det ofte betyde, at det andet familiemedlem melder sig til arbejdsmarkedet for at kunne klare familieøkonomien. Det er jo nok en af forklaringerne på den store tilgang, og den vil fortsætte, hvis arbejdsløsheden fortsætter.

Jeg forstår også på statsministeren, at dette altså er en kortsigtet politik, som man fører igennem, og at hensynet til beskæftigelsen altså ikke er fremme i den kommende tid, men til betalingsbalanceunderskuddet, og vi ved jo, at hver gang man nedbringer underskuddet over for udlandet med 1 mia kr., giver det 3.000–4.000 flere arbejdsløse. Det er jo sådan set prisen, der betales for det. Jeg vil godt spørge, om statsministeren kan bekræfte, at det forholder sig sådan, at hver gang man nedbringer underskuddet, vil der nødvendigvis komme flere arbejdsløse.

Regeringens målsætning for betalingsbalancen er jo i øvrigt 6½ mia kr., men det viser sig, at den altså ikke kan holde. Der er problemer, som vi også har sagt, omkring betalingsbalancen, men vi har ikke den opfattelse, at man ikke er i stand til også ved selektive metoder at løse arbejdsløshedsproblemet herhjemme.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg har sådan set svaret på det spørgsmål, som hr. Ole Henriksen stiller i denne omgang. Det ligger i alt det, jeg har sagt. Men jeg vil gerne understrege endnu en gang: vi kan selvfølgelig i den økonomiske situation, som landet er i og har været i, siden krisen indtrådte, operere med et vist underskud på

betalingsbalancen og et vist underskud på finansloven. Det kan i et eller andet omfang være en nødvendig og rimelig ting i den økonomiske politik netop for at mindske risikoen for, at arbejdsløsheden stiger.

Men der er altså en grænse, hr. Ole Henriksen, og grænsen ligger i, at mulighederne for at føre den aktive beskæftigelsespolitik, som hr. Ole Henriksen og jeg er enige om skal føres, har en sammenhæng med, hvad jeg før kaldte, at vi ikke kommer i en situation, hvor bunden er ude af kassen, hvor altså underskuddet på det ene og det andet og det tredje område bliver for voldsomt. Det er den sammenhæng, man er pisket til at erkende, og det ville hr. Ole Henriksen såmænd også være nødt til at erkende, hvis han havde et mere direkte ansvar for den samlede økonomiske politik og derunder også for beskæftigelsen.

Jeg er glad for, at hr. Ole Henriksen i hvert fald accepterede, at til trods for den internationale krise er det lykkedes i Danmark at få flere i arbejde eller i hvert fald holde omtrent det samme antal arbejdspladser i vores samfund. Det er dog altid noget midt i den krise, vi er i, men det er ikke tilfredsstillende, og vi må altså passe på, at der ikke går hul i kassen, for så kan vi ikke gøre det, vi gerne vil for at fremme beskæftigelsen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *statsministeren* af:**Ole Henriksen (SF):**

»Anser statsministeren SiDs kritik af indkomspolitikken for at være en saglig kritik, som må få konsekvenser for regeringens politik?«

(Spm. nr. 581).

Skriftlig begrundelse.

I en publikation, som SiD netop har offentliggjort, rettes der en særdeles skarp kritik mod den førte og planlagte indkomspolitik. Den kaldes: »lønpolitik tilsat noget, der får det til at glide ned«, og det hedder ordret:

»Vi kan derfor fastslå, at indkomspolitik er en slags fordelingspolitik til fordel for ejerne af den »trængte« private kapital.«

[Ole Henriksen]

Efter en gennemgang af de anvendte metoder hedder det bl. a.: »Det viser også, at indkomstpoltikkens formål er at dæmpe lønomkostningerne, og at det intet har at gøre med en retfærdig eller solidarisk indkomstfordeling.«

Denne kritik svarer i vidt omfang til den, der i årevis er fremsat af socialistisk folkeparti og andre partier. Hidtil har statsministeren vendt det døve øre til denne kritik og kaldt den uansvarlig. Man må gå ud fra, at han vil lytte med større interesse, når det forbund, han tidligere var forbundsformand for, nu fremkommer med tilsvarende kritik af indkomstpoltikken – medmindre han da mener, at Danmarks største fagforbund indtager en uansvarlig og usaglig holdning.

Hvis det sidste er tilfældet, vil det være interessant at få det oplyst. Hvis ikke, bør SiDs kritik have konsekvenser for statsministerens politik.

Ole Henriksen (SF):

I den publikation, som jeg nævnte før, tager man fra SiDs side også fat på overenskomstpolitikken og de myter, som snor sig omkring dette begreb. Den får en hård kritik i den pågældende pjece, og man siger: det er altså lønpolitik, som er tilsat nogle forskellige ingredienser, som får det til at glide ned. Der er ikke tale om reel indkomstpoltik. Efter en gennemgang af de anvendte metoder hedder det bl. a. i pjecen, at indkomstpoltikkens formål er at dæmpe lønomkostningerne, og at det intet har at gøre med en retfærdig eller solidarisk indkomstfordeling.

Nu har SiD haft mulighed for at undersøge virkningerne af regeringens indkomstpoltik i nogle år og må naturligvis komme til den samme konklusion, som adskillige andre mennesker må komme til, nemlig at det er ren og skær lønpolitik, der føres. Derfor spørger vi, om statsministeren anser denne kritik af indkomstpoltikken for at være saglig, og om regeringen og statsministeren overvejer at lægge denne politik om. Er den ikke saglig, så må statsministeren jo oplyse, om den er usaglig.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg kan sige til hr. Ole Henriksen, at jeg lytter meget gerne til de råd og de synspunkter, der kommer fra mit gamle forbund, SiD.

Når hr. Ole Henriksen spørger, om jeg mener, det er en saglig kritik, vil jeg sige, at en kritik kan jo godt være saglig, uden at man egentlig er enig i alle dens aspekter, og det er jeg altså ikke. Men bortset fra det synes jeg, der er mange fornuftige og gode betragtninger i det, som SiD har givet til kende.

Jeg vil imidlertid over for kritikken også lægge vægt på og henvise til, at det er en afgørende forudsætning for mig, at indkomstpoltikken ikke alene skal være en lønpolitik. Den skal omfatte alle befolkningsgrupper, og det er jo også klart kommet til udtryk i regeringsaftalen og i den regeringserklæring, som jeg afgav i begyndelsen af oktober sidste år.

Jeg vil naturligvis indrømme, at der er andre indkomstgrupper, som det kan være sværere at holde styr på som led i en indkomstpoltik, end lige netop lønmodtagerne. Det kan imidlertid efter regeringens opfattelse og min opfattelse ikke motivere, at vi opgiver at finde en acceptabel løsning på problemerne. Ét er nemlig sikkert, at uden en eller anden form for indkomstpoltik bliver det endnu mere besværligt, måske næsten umuligt at løse de problemer, som vi står over for.

Derfor vil jeg sige, at ønsker vi bedre vilkår for beskæftigelsen i det kommende år, og det er naturligvis også altafgørende for regeringen, så er det nødvendigt, at det, vi kalder danske varers konkurrenceevne, forøges.

Erfaringerne har vist, at indkomstpoltik er et vanskeligt instrument at bruge. Jeg har aldrig været i tvivl om, at det var vanskeligt. Jeg er også klar over, at den ikke fungerer så godt i alle henseender, som vi kunne ønske. Vi lever jo i et kapitalistisk, liberalistisk samfund, hvor der er ganske mange frie kræfter, som det er svært at styre. Men det er nødvendigt i den nuværende situation, hvis vi skal hjælpe beskæftigelsen, og jeg kan ikke se, at der hverken fra SiD eller fra anden side er fremsat realistiske forslag, som kan træde i stedet for de forsøg på indkomstpoltik, som vi har tilrettelagt igennem de seneste år, og som vi altså også ønsker at se gennemført i den aktuelle situation. Det er nødvendigt med den dæmpning af indkomst, af pengeindkomsterne, som der ligger i denne politik. Det er nødvendigt for ikke at ende bl. a. i inflation igen.

Ole Henriksen (SF):

[Ole Henriksen]

Det er jo godt at høre, at statsministeren lytter til og læser, hvad der kommer fra det store fagforbund, men det er måske lidt beskæmmende, at statsministeren ikke er enig i alt. Statsministeren påpegede selv vanskelighederne ved måske ikke at definere ordet indkomstpølitik, men derimod at få den ført ud i livet. Der stod jo i tidligere forlig, at det skulle gælde alle indkomstgrupper, men det er klart, at der er besværligheder med at få den gennemført over for de mere liberale grupper i samfundet. Men mener statsministeren ikke, at det er blevet vanskeligere, efter at man har dannet regering med venstre, som jo ligesom trækker i den modsatte retning af, hvad statsministeren her giver udtryk for man skulle gå? Det kan være vanskeligt at se, hvordan man skal fortsætte denne indkomstpølitik med venstre og få fat i de grupper, som har unddraget sig hidtil, medens lønmodtagerne har lagt ryg til denne indkomstpølitik eller lønpølitik.

Jeg forstår på statsministeren, at viljen er til stede, og jeg håber også under disse forhandlinger, der nu føres med arbejdsmarkedets parter, at statsministeren først og fremmest lytter til fagbevægelsens bedømmelse af situationen og af den hidtil førte politik.

Ove Jensen (FP):

Når statsministeren nu siger, at alle grupper i samfundet skal omfattes af indkomstpølitikken, lyder det jo meget smukt; men er statsministeren så indstillet på, at de grupper, som har haft de største indkomster igennem de senere år, nemlig de offentligt ansatte, ansatte i stat, amter og kommuner, er dem, som indkomstpølitikken først og fremmest skal omfatte?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Først til hr. Ove Jensen. Nu kan man godt gå op og sige noget og tro, det er rigtigt, men dette er direkte forkert. Hvis man ser på de sidste par år eller mere, er indkomststigningerne for statens og kommunernes ansatte mindre, især er stigningerne for de højere lønnede grupper betydeligt mindre, end de har været på det private arbejdsmarked.

Men noget andet er, at også de offentligt ansatte må være tilbageholdende i den indkomstpølitik, som det er regeringens målsætning at man skal indordne sig under i den kommende tid.

Til den egentlige spørger, hr. Ole Henriksen, vil jeg først sige, at det er nu ikke sådan, at man kan kontrollere lønningerne ud i alle enkeltheder, medens alle områder svinger gevaldigt og er ukontrollable. Nu har hr. Ole Henriksen været så venlig at minde om, hvor jeg kommer fra, og så kan jeg minde om, hvor hr. Ole Henriksen kommer fra. Jeg er ganske sikker på, at det lønsystem, som hr. Ole Henriksen kender, er et ganske bevægeligt lønsystem, som ikke er så forfærdelig kontrolabelt, sådan som man kunne få indtryk af, når hr. Ole Henriksen står her og taler, men under alle omstændigheder er der behov for en dæmpet indkomstudvikling også for lønindkomster, også for andre indkomster.

Man kan stille det spørgsmål, om regeringens politik overhovedet virker for andre indkomster end lønindtægter; det er en større historie at komme ind på det. Men lad mig nævne en enkelt ting. Prisudviklingen her i landet har i det sidste halve år været særdeles gunstig. Jeg tror ikke, jeg overdriver, når jeg siger, at det er mange, mange år siden, at vi har haft så lave prisstigninger som dem, vi har haft i det sidste halve år. Med risiko for at huske galt vil jeg sige, at det sidste pristal endog viste et ubetydeligt fald, men dog et lille fald i priserne. Jeg tror, det er udtryk for, at det ikke kun er lønmodtagerne, der har holdt for, men at det også er lykkedes at holde igen på prisudviklingen. Deri ligger naturligvis også fortjenstmuligheder eller måske ikke så forfærdelig gode fortjenstmuligheder for andre end lønmodtagergrupperne. Derfor beder jeg om, at man ser det i den helhed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til socialministeren af:

Inger Stilling Pedersen (KrF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre, at bilstandslovens sagsbehandlere kan give mennesker, der henvender sig, en forsvarlig og tilstrækkelig rådgivning?«

(Spm. nr. 583).

Skriftlig begrundelse.

Mennesker, der af forskellige grunde søger bilstandskontoret, har behov for at møde et personale, der virkelig har mulighed for at

[Inger Stilling Pedersen]

give en forsvarlig rådgivning og hjælp. Pressen har rejst tvivl om, hvorvidt dette er tilfældet, og nævner som årsag overbebyrdede sagsbehandlere.

Socialministeren (Erling Jensen):

I bistandslovens § 28 er det fastsat, at det sociale udvalg kan tilbyde enlige og familier vederlagsfri, løbende vejledning og rådgivning og er forpligtet til ved opsøgende virksomhed at rette et sådant tilbud til enhver, der må antages at trænge hertil.

Denne bestemmelse er uddybet i socialministeriets cirkulære af 9. oktober 1975 om rådgivning og tilsyn efter bistandsloven. I cirkulæret er det bl. a. fastsat, at det sociale udvalg er forpligtet til at tage stilling til, i hvilket omfang der er behov for vejledning og rådgivning i kommunen, og hvorledes vejledningsarbejdet kan gennemføres ud fra en bedømmelse af behovet og de muligheder, der er til stede eller kan tilvejebringes gennem samarbejde med andre myndigheder.

Det er endvidere fremhævet, at det sociale udvalg må drage omsorg for, at tilbud om åben, vederlagsfri vejledning bliver kendt som en hjælpeforanstaltning, der er til rådighed for alle. Der må specielt lægges vægt på, at svage eller truede personer eller familier også reelt får let adgang til vejledning og rådgivning. Specielt vedrørende det opsøgende arbejde er det fremhævet i cirkulæret, at social- og sundhedsforvaltningen må opbygges på en måde, der gør det muligt at lade vejledning og rådgivning indgå som et integreret led i den bistand, der skal ydes, ligesom der må være mulighed for besøg i klientens eget hjem og samarbejde med andre myndigheder og institutioner, der har berøring med personer og familier, der har behov for rådgivning og vejledning.

Ud over hvad der således er fastsat i bistandslovens § 28 og i cirkulæret, finder jeg ikke, der er mulighed for ved lov eller cirkulære yderligere at præcisere, hvad der skal forstås ved forsvarlig og tilstrækkelig rådgivning.

Konkrete klager over dårlig eller utilstrækkelig rådgivning og vejledning vil imidlertid kunne indbringes for socialstyrelsen og for socialministeriet. Jeg skal nok i den forbindelse oplyse, at socialministeriet indtil nu kun har modtaget ganske få klager af denne art.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Det lyder jo så smukt og rigtigt og godt, når man læser i bistandsloven om alle de gode hensigter. Men når man ved, hvordan det fungerer i praksis, er det noget ganske, ganske andet. Jeg kan jo ikke vide noget om, hvor mange klager der er kommet ind, men jeg ved efter at have talt med forskellige, der sidder som sagsbehandlere o. lign., at det faktisk er umuligt at overkomme arbejdet. Vi har set, at nogle sager for nylig har været fremme i pressen, og det har da i hvert fald bestyrket den opfattelse, jeg har ved andet kendskab, at der er noget galt.

Spørgsmålet er så bare, hvordan vi får tingene rettet. Jeg vil egentlig godt vide, hvilken uddannelse de sagsbehandlere, man anvender, har, om man sikrer sig, at den er tilstrækkelig. Her tænker jeg ikke bare på, hvor mange år man har læst, men også på, om man har lært noget om at omgås mennesker. Der er ofte givet udtryk for, at folk føler, at de får en nedladende behandling, at man ikke har tid til at rådgive dem, og hvorefter man kan få en eller anden tilfældig løsning, måske nogle penge eller et eller andet. Men meningen med bistandsloven var vel, at man skulle prøve på at hjælpe disse mennesker, altså virkelig rådgive dem, sådan at de kunne få så normal en tilværelse som overhovedet muligt.

En anden ting er, om der er så mange sager og så få sagsbehandlere, at man uvilkårligt må blive stresset. Jo flere jeg taler med, des mere bestyrkes jeg i den opfattelse, at man faktisk ikke rigtig har styr på det. Nogle fortalte mig, at en sag f. eks. kunne gå over flere sagsbehandlere, og hvad det kan betyde for en familie, er jo ikke svært at forstå. Jeg vil godt igen spørge ministeren, om ministeren virkelig finder, at der intet er at gøre, om folketinget ikke har nogen som helst mulighed for at gribe ind her?

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg vil gerne høre ministeren, om man især vil tage problemerne op omkring vejledning til pensionisterne. Der er mange pensionister, der ikke ved, hvilke muligheder de har for at få hjælp over rådighedsbeløbet. I forbindelse med pensionsreformen og boligydelsen har der også været problemer for pensionisterne med at få at vide, hvad de egentlig

[Tove Jørgensen]

var berettiget til. Der er også et spørgsmål om mange timers ventetid på bistandskontorerne. Jeg vil gerne høre, om ministeren har under overvejelse at følge DKPs forslag om at give statsrefusion til personaleudgifterne, således at kommunerne kan ansætte mere personale. Jeg vil gerne høre, om ministeren vil foranledige, at alle, der skal være sagsbehandlere, har en uddannelse, der i hvert fald svarer til socialformidleruddannelsen, og om ministeren vil overveje at indføre en månedlig orienteringsdag i hvert bistandskontor for pensionister. En sådan ordning ville være en administrativ lettelse for personalet, for man ville kunne samle mange spørgsmål og orientere flere pensionister på én gang. Jeg ved, det er et ønske hos mange pensionister på denne måde at få lejlighed til at drøfte de forhold, de ikke kender så forfærdelig meget til, og som de har svært ved at læse sig til, fordi lovteksterne er så vanskeligt formuleret.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg må complimentere fru Tove Jørgensen for hendes evne til at tage spørgsmålet fra fru Inger Stilling Pedersen. Det var ikke bare fru Inger Stilling Pedersens spørgsmål, men det var, efter hvad jeg i farten kunne huske at høre, henved 8 forskellige spørgsmål, fru Tove Jørgensen gerne ville have klaret ved denne lejlighed. De fleste af dem er spørgsmål, som jeg har besvaret over for fru Tove Jørgensen i folketingets socialudvalg ved efterhånden flere lejligheder.

Men jeg skal gerne sige lidt om nogle af dem igen. Fru Tove Jørgensen rejste spørgsmålet om statsrefusion af udgifter til rådgivning. Jeg tror da, at fru Tove Jørgensen er opmærksom på, at spørgsmålet om statslig refusion af kommunens udgifter til rådgivning blev overordentlig indgående overvejet under folketingsbehandlingen af bistandslovsforslaget. Af betænkningen fra folketingets socialudvalg fremgår, at et flertal af udvalgets medlemmer ikke fandt det muligt at udskille kommunens udgifter til rådgivning fra kommunens øvrige administrationsudgifter; udgifterne til rådgivning afholdes således endeligt af kommunen ligesom udgifterne til den øvrige administration.

Fru Tove Jørgensen havde ligesom fru Inger Stilling Pedersen også nogle betragtninger om medarbejdernes kvalifikationer. Det

har jeg tidligere haft lejlighed til at give en orientering om, og jeg skal gentage, at der ikke stilles nogen bestemte krav til en bestemt uddannelsesretning, men at der stilles overordentlig vidtgående krav til medarbejdernes evne til at kunne behandle sagligt de sager, de får, og til at kunne, som jeg tror fru Inger Stilling Pedersen rigtigt sagde det, snakke med mennesker og komme i kontakt med mennesker, der er i den nødsituation, som har fået dem til at besøge et bistandskontor. Jeg tror ikke, det ville være rigtigt at indsnævre mulighederne for ansættelser gennem et ganske bestemt eksamenskrav; men jeg er enig med såvel fru Tove Jørgensen som fru Inger Stilling Pedersen i nødvendigheden af, at de mennesker, der er medarbejdere ved bistandskontorer og inden for den sociale forvaltning i det hele taget, både er i besiddelse af den nødvendige viden om de hjælpemuligheder, der findes, og er i besiddelse af den nødvendige vilje og evne til at komme disse mennesker i møde på en rimelig og rigtig måde.

Så skal jeg sige til fru Tove Jørgensen om hendes spørgsmål om vejledning: jeg tror, at også her har vi et af de områder, hvor fru Tove Jørgensen og jeg er overordentlig enige. Vi har et hidtil udekket behov for langt større og langt mere personligt præget vejledning af klienter og ikke mindst af pensionister omkring deres rettigheder og muligheder. Vi har – det har også de seneste forbedringer af pensionerne og boligydelsen vist – et behov for ikke bare at fortælle dem, der helt faktisk får nogle betydelige forbedringer, hvad de andrager i gennemsnit, men også at blive dygtigere til at fortælle dem, der er undtagelserne, på forhånd, at de ikke må påregne sådanne stigninger i den størrelsesorden, fordi vi vist er enige om, at der er ikke så mange, der er i tvivl om, at vi har nogle ganske gode pensionsordninger i dette land, men der er nogle mennesker, der med rette bliver skuffede, hvis vi antyder for dem, at de får nogle bedre muligheder, end de selv konkret i deres egen personlige situation på grund af deres særlige forhold rent faktisk får.

Til fru Inger Stilling Pedersen vil jeg til slut fortælle, at det er meningen, at der i nær fremtid skal gennemføres et endog meget omfattende undersøgelsesarbejde om, hvordan bistandsloven har virket i de snart 3 år, loven har været i kraft, og på grundlag af

[Socialministeren]

dette undersøgelsesarbejde bliver det muligt at overveje, om loven derefter bør justeres på et eller flere punkter.

Men jeg tror også, der har været en ganske bred forståelse i dette ting for, at bistandsloven var en så kraftig ændring af systemet, at man måtte give det en rimelig tid til at fungere, før man overvejede en nødvendig undersøgelse og derefter, om ændringer er nødvendige.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg takker for svaret og også for oplysningen om den undersøgelse, der skal i gang; men der er jo bare det, at mens den undersøgelse løber, fortsætter skavankerne og problemerne. Jeg tror ikke, at man kan sige, at der ikke er noget galt. Det, der sådan set får mig til at rejse spørgsmålet, er, at de mennesker, der af en eller anden grund kommer i nød og vanskeligheder og af den grund måske er særlig trykket, føler, at man ingen vegne kan komme med sagen, måske også at man får en nedladende behandling. Det behøver jo ikke at være sagsbehandlingens skyld, det kan lige så godt være, fordi de er overbebyrdede. Når det enstemmigt kommer fra mange sider, at man ikke kan klare de problemer, der er, er spørgsmålet, om vi så bare skal lade tiden gå. Hvad vil der så ske i mellemtiden? Skal de måske bryde sammen alle sammen, så man bliver nødt til at sætte nogle vikarer ind, eller hvad? Jeg synes, problemet er alvorligt, og jeg føler, at vi bør gøre, hvad der kan gøres for at hjælpe de mennesker, der virkelig er i nød.

Socialministeren (Erling Jensen):

Den sidste opfattelse tror jeg at vi alle deler. Det er da også baggrunden for, at vi vil prøve at finde et tilstrækkeligt dybtgående erfaringsgrundlag til at gennemføre disse overvejelser.

Jeg kunne ikke drømme om at give udtryk for, at alt er evigt ideelt. Det var en ganske kolossal omvæltning, og der er utvivlsomt adskillige steder, hvor denne omvæltning endnu ikke er kommet på plads på en sådan måde, at tingene fungerer helt og nøjagtigt, som de skal. Det er da også derfor, jeg har benyttet denne lejlighed til at gøre opmærksom på, at konkrete klager over dårlig eller utilstrækkelig rådgivning og vejledning kan

indbringes for socialstyrelsen og for socialministeriet.

Så er der en enkelt lille ting, jeg ikke er enig med fru Inger Stilling Pedersen i. Hun siger, at det er ikke sikkert, at medarbejdere kan gøre for en nedladende behandling. Jo, det er sikkert. Hvor vi finder en sådan nedladende behandling, skal vi ikke acceptere nogen undskyldning for den.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til undervisningsministeren af:**Steen Folke (VS):**

»Vil ministeren i forbindelse med udvalgsbehandlingen af lovforslag nr. 161 om skolepasningsordninger m.v. med tilhørende udkast til vejledning gennem ændringsforslag sikre en forsvarlig standard for skolepasningsordningerne – både med hensyn til personalets uddannelse og normering samt lokalekrav – under hensyntagen til de synspunkter, der er fremsat af børnekommissionen, skolestartudvalget, BUPL og Danmarks Lærerforening?«

(Spm. nr. 587).

Skriftlig begrundelse.

Det er et elendigt lovforslag, ministeren har fremsat. Hvis det bliver vedtaget i den foreslåede form og med det tilhørende udkast til vejledning om skolepasningsordninger, vil det i virkeligheden legalisere de nuværende interimistiske og vidt forskellige nødordninger, som en række kommuner har iværksat. I loven og den tilhørende vejledning stilles der i det store og hele ingen krav til skolepasningsordningernes standard. I udkastet til vejledning er nøgleordet »bør«. Skolepasningsordningerne bør indrettes sådan og sådan. Men hvis kommunerne hellere vil spare nogle penge ved at fortsætte de nuværende nødordninger med ukvalificeret personale, frivillig forældrehjælp m.v., så kan det også lade sig gøre.

Såvel børnekommissionen og skolestartudvalget som BUPL og Danmarks Lærerforening har peget på nødvendigheden af at sikre en forsvarlig standard for skolepasningsordningerne. Men for regeringen har sparehensyn øjensynlig vejet tungere. I »Kommunen« for den 28. september 1978 skrev finansmini-

[Steen Folke]

ster Knud Heinesen en lille artikel under overskriften: »Der spares ved at udskyde obligatoriske regler for skolepasningsordningerne«. Beparelser på udgifterne i forbindelse med pasningen af de mindste skolebørn – det er øjensynlig regeringens konstruktive bidrag til børneåret.

Det er for dårligt. Forhåbentlig lykkes det under udvalgsarbejdet at få ændret lovforslag og vejledning sådan, at der bliver sikkerhed for ordningens standard. Retningslinjerne må være bindende for kommunerne. Der må indføres statsrefusion. Der må udformes regler for personalenormering. Det pædagogiske indhold må betones.

I modsat fald må man forvente, at ministeren kun med flakkende blik og under dyb rødmen kan holde taler om børneåret.

Steen Folke (VS):

Efter at jeg have indleveret dette spørgsmål, blev ugeplanen ændret, således at førstebehandlingen af regeringens lovforslag om skolepasningsordninger blev fremskyndet til i går aftes. Men den debat, der fandt sted sent i går aftes, har kun aktualiseret mit spørgsmål. Jeg tænker specielt på den socialdemokratiske ordførers, fru Helle Degns, indlæg i debatten. Fru Helle Degn sagde, at socialdemokratiet stillede visse krav til skolepasningsordningerne, bl.a. vedrørende personalets uddannelse, normeringerne, lokalernes kvalitet med meget mere.

Nu er realiteten jo, at ministerens lovforslag stort set er støvsuget for sådanne krav til ordningerne. I det medfølgende udkast til vejledning står der kun, at ordningerne bør indrettes sådan og sådan; men hvis kommunerne hellere vil spare nogle penge ved at fortsætte de nuværende nødordninger, med ukvalificeret personale, frivillig forældrehjælp m.v., så kan det stort set også lade sig gøre.

Jeg mener, ministeren med dette lovforslag, som man nok næppe alene skal bebrejde den nyligt tiltrådte minister, ikke desto mindre har blæst de sagkyndige en hatfuld. Det gælder børnekommissionen, skolestartudvalget, BUPL og Danmarks Lærerforening, som alle har givet udtryk for, at der må sikres en forsvarlig standard i skolepasningsordningerne. Men jeg har forstået, at der er kræfter i socialdemokratiets gruppe, bl.a. so-

cialudvalgets formand, hr. Tastesen, der arbejder for, at synspunkter på linje med de nævnte faktisk kommer til udtryk i lovforslaget, inden det bliver færdigbehandlet.

Jeg er spændt på at høre, om ministeren hører til i den del af gruppen, som faktisk mener, at det handler om at sikre børnene nogle rimelige rammer for deres udfoldelse.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg var glad for at høre hr. Steen Folkes indledende bemærkninger, for jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg undrede mig noget over, at dette spørgsmål var kommet denne onsdag i betragtning af førstebehandlingerne i går, men det har jeg jo altså nu fået en forklaring på.

Spørgsmålet var jo som sagt til drøftelse i går aftes her i salen, og ud over det, der blev sagt i går, skal jeg derfor blot indskrænke mig til på ny at understrege, hvad der i øvrigt også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at ministeriets endelige stillingtagen til indholdet af den vejledning om skolepasningsordninger, som er forudsat udsendt efter lovens vedtagelse, bl.a. må afvente forslagets behandling her i tinget og i udvalget.

Jeg går ud fra, at alle relevante synspunkter vil blive inddraget i udvalgsbehandlingen af forslaget, og jeg kan i hvert fald tilsige, også i lighed med, hvad jeg sagde fra denne talerstol i går aftes, at jeg vil yde mit bidrag til en overordentlig grundig behandling og drøftelse af spørgsmålet omkring vejledende regler for skolepasningsordningerne.

Steen Folke (VS):

Jeg må nok sige tak for en relativt imødekommende besvarelse af mit spørgsmål. Jeg vil i hvert fald gerne forstå ministeren på den måde, at ministeren faktisk er særdeles åben over for, at der sker en række ændringer i forhold til det lovforslag, som ministeren har fremsat, netop med henblik på på en helt anden måde, end det er tilfældet i forslaget, at sikre den standard, som børnepasningsordningerne skal have, altså med hensyn til uddannelseskrav til personale, med hensyn til normeringer, med hensyn til lokalekrav m.v., men jeg vil gerne høre, om den opfattelse her er rigtig. Hvis ikke den er rigtig, må den jo hellere dementeres med det samme, sådan at ingen har nogen illusioner

[Steen Folke]

om noget, som alligevel ikke bliver en realitet under udvalgsbehandlingen.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg bliver nødt til at gøre opmærksom på, at jeg tror, der foreligger en misforståelse fra hr. Steen Folkes side, fordi det, lovforslaget omhandler, er en hjemmel for kommunerne til at oprette disse skolepasningsordninger, en hjemmel og intet andet, ikke et påbud eller noget som helst andet, kun en mulighed, hvis kommunerne ønsker det.

Så fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at ministeriet er sindet efter lovens behandling at udsende nogle vejledende retningslinjer for skolepasningsordningen. Det er disse vejledende retningslinjer, jeg har givet tilsagn om en drøftelse af i udvalget, men det har intet med selve lovforslaget at gøre. Der er kun hjemmel til at oprette ordningerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *undervisningsministeren* af:

Burgdorf (KF):

»Vil regeringen tage afstand fra, at skoleelever forlader undervisningen for at demonstrere i stedet for at afvente undervisningstidens ophør?«

(Spm. nr. 588).

Skriftlig begrundelse.

Tusinder af skoleelever forlod den 7. ds. skolen i undervisningstiden for at demonstrere foran Christiansborg. Mange kom fra provinsen. I TV-Aktuelt om aftenen betegnede undervisningsministeren denne demonstration som noget positivt. Mit spørgsmål til ministeren skyldes, at der nu er behov for, at regeringen i stedet giver klart til kende, at man tager afstand fra, at eleverne forlader skolen i undervisningstiden til fordel for en demonstration, der burde være holdt efter skoletid. Hvordan skal faglige organisationer få deres medlemmer til at holde reglerne, når ministeren roser eleverne for ikke at holde reglerne?

Jeg – og jeg ved mange andre i folketinget – ønsker at opfordre de unge til at holde reglerne og afholde eventuelle demonstrationer efter skoletid. Vi bør forklare dem, at de når

længst i forhold til folketinget og forhåbentlig også regeringen ved at holde sig til reglerne. Det burde ministeren også have gjort dem klart i TV i stedet for at rose dem.

Burgdorf (KF):

Det var med stærk forundring, seerne i fjernsynet i sidste uge så, at landets undervisningsminister stod og roste børn, som skuldede fra skole og gik i protest til Christiansborg og andre steder. Nu kan det være en fortalelse af ministeren, men hvis det ikke er det, beder jeg ministeren klargøre, om regeringen kan stå bag ved det synspunkt, ministeren gav udtryk for. Nok har vi en socialistisk-liberal regering, men jeg håber da, at denne regering ikke kan stå bag ved de synspunkter, ministeren gav udtryk for.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg skal starte med i anledning af dette spørgsmål at oplyse, at elever i folkeskolen ikke har ret til at udeblive fra undervisningen, heller ikke for at deltage i demonstrationer. Derudover vil jeg gerne føje til, at det hænder jo fra tid til anden, at ører hører det, de gerne vil høre, og ikke det, der rent faktisk bliver sagt. Det, som jeg har givet udtryk for i denne forbindelse, var en udtalelse om, at jeg fandt det positivt, at unge mennesker i almindelighed er engageret i det samfund, der omgiver dem, og også i den situation, de er placeret i, altså i dette tilfælde i deres skolesituation, at de er interesserede og vil engagere sig i de forhold, der vedrører deres dagligdag. Derudover – denne udtalelse vil jeg i høj grad vedstå – gav jeg udtrykkelig udtryk for, og jeg tør ikke sige, om dette kom med i TV, men jeg ved i hvert fald, jeg har sagt det til radioen, at der med henblik på den konkrete demonstration både her i byen og rundt om i landet var et spørgsmål om skolens tilsynspligt. Dette spørgsmål kan hverken jeg eller andre løse. Det kan kun løses på den enkelte skole, idet det er skolen og skolens inspektør, der har ansvaret for tilsynspligten med børnene. Jeg vil gerne føje til, at jeg, og naturligvis regeringen i øvrigt, tager afstand fra elevdemonstrationer, som ulovligt gennemføres i skoletiden. Men jeg må altså tilføje, at de gældende kompetence-regler i folkeskolen er sådan, at ministeriet ikke har mulighed for at gribe ind i sager af

[Undervisningsministeren]

denne art. De er overladt til den enkelte skole til afgørelse.

Burgdorf (KF):

Jeg takker for ministerens svar, også for klargørelsen af, hvad ministeren sagde forleden aften. Det er da glædeligt, at befolkningen har misforstået ministeren, at hun ikke animerer børn og unge til at skulke fra skole. Det ville jo også have været en skandale, om det havde været tilfældet. Men mener ministeren ikke, der er noget at påtale over for de forskellige skoler, som har givet tilladelse til det der? Jeg er klar over, at det er et politisk inspireret foretagende, at børn den dag skulle gå i march de forskellige steder og stå opstillet og råbe noget, som de ikke selv vidste hvad var. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren kan sige, hvem der har betalt de rejser, som børnene har foretaget fra de forskellige skoler de forskellige steder, f.eks. her til Christiansborg fra hele Københavns omegn?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det er jo et spørgsmål af den art, som jeg næppe tror, at hr. Burgdorf selv forventer noget svar på. I hvert fald kan jeg sige, at jeg er ikke bekendt med, hvem der har betalt det. Hvis der i spørgsmålet lå en antydning om, at skolerne havde betalt, tror jeg, jeg kan sige, uden at jeg har nogen direkte indberetning om det, at dette har ikke været tilfældet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *undervisningsministeren* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Er det muligt for rigshospitalet at udvide antallet af sygeplejeelever?«
(Spm. nr. 590).

Skriftlig begrundelse.

Den københavnske borgmester Alsing Andersen, der bl. a. har ansvaret for sygehuse i København, har meddelt, at København ikke selv har mulighed for at uddanne tilstrækkeligt mange sygeplejersker til at dække det københavnske behov, og har bedt amterne hjælpe med ved at uddanne flere sygeplejersker. Da der er så stort et behov, er det væsentligt, om rigshospitalet, hvis øverste an-

svarlige chef undervisningsministeren er, kan være med til at uddanne flere sygeplejersker.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Bernhard Baunsgaard har spurgt mig, om det er muligt for rigshospitalet at udvide antallet af sygeplejeelever. Jeg skal i den forbindelse oplyse, at i foråret 1978 opnåedes der enighed om et forslag til justering af sygeplejerskegrunduddannelsen. Den justerede uddannelse vil være indført ved landets 32 sygeplejerskoler i foråret 1979, og den væsentligste ændring i justeringen er en omlægning af den teoretiske undervisning. Denne justering skulle medføre en mulighed for en udvidelse af kapaciteten, fordi nogle af flaskehalsene i uddannelsen bliver fjernet. Men der vil dog fortsat være grænser for, hvor mange elever der kan være på en afdeling, dels af hensyn til patienterne, dels af hensyn til, at hver elev skal være under vejledning af en erfaren sygeplejerske netop for at sikre uddannelsens kvalitet. Desuden sætter mangelen på sygeplejelærere også grænser for, hvor mange ekstra elever der kan optages.

Om rigshospitalets sygeplejeskole skal jeg bemærke, at den i dag optager 28 sygeplejeelever to gange om året, nemlig i marts og september måned, og det vil sige, at der på hospitalet er en samlet bestand af sygeplejeelever på 196.

På baggrund af den ret alvorlige mangel på sygeplejersker har undervisningsministeriet i efteråret 1978 rettet en henvendelse til rigshospitalet netop om muligheden for at udvide optagelsen af sygeplejeelever på dette hospital. Resultatet af drøftelserne med rigshospitalet er blevet, at det vil være muligt at udvide optagelsen fra 28 elever to gange om året til 42 elever to gange om året. Udvidelsen kræver dog nogle mindre ombygningsarbejder samt nogle ekstra bevillinger på et sted mellem 3 og 4 mill. kr., og der forhandles og arbejdes i øjeblikket med at skaffe disse penge til veje.

Til slut vil jeg dog godt gøre den bemærkning, at rigshospitalet allerede i dag med de 28 to gange om året uddanner flere sygeplejersker, end hospitalet selv har brug for.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne sige tak for besvarelsen, og som ministeren var inde på, er baggrunden

[Bernhard Baunsgaard]

for, at jeg stiller spørgsmålet, den meget alvorlige mangel, der ikke mindst er i København, hvor vi jo nu har oplevet, at hospitaler flere gange har været blokeret, fordi de ansatte har følt, at det var deres eneste mulighed for at blive hørt tilstrækkelig godt bl. a. i denne sal. Selv om jeg synes, det er tilfredsstillende, at undervisningsministeriet for sit vedkommende forøger kapaciteten på rigshospitalet, og selv om det er rigtigt, som det blev understreget af ministeren, at rigshospitalet i meget høj grad er et uddannelseshospital, så står jo tilbage, at vi mangler mellem 3.000 og 3.500 sygeplejersker i landet som helhed.

Jeg har tidligere prøvet at drøfte spørgsmålet her i salen bl. a. med indenrigsministeren, der hele tiden henviser til, at det er amterne, der skal tage sig af det. Jeg ved dårligt, hvordan man skal komme ind på det, men jeg vil da godt stille det måske lidt utraditionelle spørgsmål til ministeren, og derfor er det da muligt, at hun ikke kan svare. Er det ikke muligt for staten i denne ekstraordinære situation, hvor vi må se, at man fra personalets side stopper for tilgang – jeg synes med megen ret – af patienter til ikke mindst de københavnske hospitaler, på én eller anden måde at gribe ind, eventuelt ved at undervisningsministeren søger et helt ekstraordinært tilskud, så der kommer mere gang i uddannelsen ude i amterne? Jeg ved, det er et utraditionelt spørgsmål. Hvis ministeren siger, at hun er ude af stand til at besvare det, så må jeg finde en anden minister, for vi kan ikke fortsætte med den situation, at de københavnske sygehuse nægter at modtage patienter.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Når spørgsmålet nu drejes over fra at have været et spørgsmål om rigshospitalets sygeplejeuddannelse til et mere generelt spørgsmål, må jeg sige, at ud af landets 32 sygeplejeelevskoler er der altså denne ene, der sorterer under undervisningsministeriet, resten sorterer ikke under os, så jeg synes måske nok, det er, som spørgeren selv sagde, lidt utraditionelt, hvis undervisningsministeriet skal løse spørgsmålet om sygeplejeuddannelse. Det hører under amterne, som spørgeren også selv gjorde opmærksom på. Der pågår forhandlinger omkring en forøgelse af syge-

plejeuddannelseskapaleten, men jeg føler ikke, at jeg som minister for én ud af 32 skoler skal være den, der skal løse selve problemet om kapacitetens størrelse. Vi har med rigshospitalet gjort, hvad vi følte vi kunne gøre i denne sammenhæng, med den udvidelse, jeg netop har skitseret.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal understrege, at spørgsmålet var utraditionelt, og derfor skal der ikke lyde nogen bebrejdelse til ministeren. Ministeren nævnte selv, at man på rigshospitalet uddannede flere sygeplejersker, end man selv havde brug for. Man kan vel frygte, at man nogle steder ude i amterne siger, at man godt vil være med til at hjælpe på denne situation, men at man meget nødig vil påtage sig at klare det københavnske problem, for det er ikke amternes. Derfor var det jeg sagde, at der må utraditionelle midler til. Men jeg håber, jeg kan finde en anden minister, der kan besvare dette spørgsmål, om vi dog ikke kan bevilge nogle ekstra penge til at sætte gang i dette. Det er da et så alvorligt spørgsmål, at vi må finde en løsning på det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *arbejdsministeren* af:

Jørgen Jensen (DKP):

»Kan ministeren oplyse, hvor langt arbejdstilsynet er kommet med udarbejdelse af nye regler for arbejde i kloakker, pumpestationer og rensningsanlæg?«

(Spm. nr. 589).

Skriftlig begrundelse.

Den 11. februar 1976 oplyste arbejdsminister Erling Dinesen bl. a. om at forbedre beskyttelsen af kloakarbejderne (folketingets forhandlinger sp. 5722): dette arbejde er foregået både intensivt og hurtigt, således at et færdigt udkast til en række nye regler kan foreligge allerede her til foråret.

Vi ved, at SiD v/miljøkonsulent Magnus Demnitz den 30. maj 1978 rykkede for de nye regler for kloakarbejde. Brevet blev besvaret af arbejdstilsynet den 8. juni 1978, der undskylder forsinkelsen med hensynet til den nye arbejdsmiljølov.

[Jørgen Jensen]

Nu var det vel ikke meningen, at den nye arbejdsmiljølov skulle undskylde forsømmelser eller direkte sabotage af sikkerhedsarbejdet.

Siden svaret fra daværende arbejdsminister Erling Dinesen den 11. februar 1976 er der forekommet forgiftningstilfælde for de københavnske kloakarbejdere.

Arbejdsministeren (Auken):

Som hr. Jørgen Jensen nævner i begrundelsen for sit spørgsmål, blev der i sin tid under direktoratet for arbejdstilsynet nedsat et udvalg med repræsentanter for Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommuner, miljøstyrelsen, Miljøteknisk Brancheforening, Industrirådet, SiD og Kommunalarbejderforbundet for at udarbejde et udkast til regler om indretning af og arbejde i brønde, pumpestationer og rensningsanlæg.

Der kunne imidlertid ikke opnås enighed i udvalget om alle punkter i det udarbejdede forslag, og udvalgsarbejdet blev derfor afsluttet i efteråret 1977. Dertil kom, at der blev rejst indvendinger mod forslaget fra forskellige side. Oprindeligt var det tanken at udarbejde regler om kloakarbejde m. v. som særregler til arbejdsmiljølovens hovedbekendtgørelser om arbejdsstedets indretning, arbejdets udførelse og lægeundersøgelse, men af hensyn til kloakarbejderne bemyndigede jeg direktoratet til at færdiggøre udvalgets forslag, således at det ikke foregriber udarbejdelsen af de nævnte hovedbekendtgørelser, som er under udarbejdelse. Direktoratet har over for mig sagt, at man nu stort set er færdig med forslaget, der i nær fremtid kan forventes forelagt arbejdsmiljørådet.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal da takke ministeren for, at ministeren har sørget for, at arbejdet blev gjort færdigt, og for, at der nu ligesom måske er en lysning, men jeg vil godt samtidig sige, at jeg har ikke den store tiltro til det. Jeg vil også godt sige, at den 11. februar 1976 (Folketingstidende 1975/76 sp. 5722) blev jeg bebrejdet, at jeg rettede et angreb på arbejdstilsynet i samme sag. Dengang blev der sagt, at det sådan set var urimeligt, at jeg rettede det angreb, for ministeren arbejdede med spørgsmålet, og at man hurtigst muligt ville

komme med en betænkning. Den er altså ikke kommet endnu. Der er heller ikke noget konkret om, hvornår den kommer. Derfor stillede jeg dengang et supplerende spørgsmål til den daværende minister, om han ville tage ansvaret for dem, der blev skadet i den periode, der gik. Det kan jeg så også gøre til den nuværende minister.

Jeg synes altså, at det er utilstedeligt, særlig når det gælder et område, hvor de pågældende arbejdere i kloakkerne selv foranlediger en undersøgelse, som viser, at der er skademuligheder. Jeg skal henvise til, at man i Sverige for nylig har udarbejdet en rapport, som i og for sig giver de danske kloakarbejdere ret i de betænkeligheder, de havde. Og alligevel kommer man i den situation, at arbejdstilsynet ikke kan udarbejde regler.

Når ministeren siger, at de snart kommer, så kan jeg vel ikke stille nogen supplerende spørgsmål om, hvorfor de ikke er kommet. Men jeg vil da sige, at jeg vil vende tilbage til sagen, for det er en helt urimelig behandling. Om det er arbejdstilsynet, eller fordi man ikke får penge nok til det, ved jeg ikke, men jeg er altså alvorligt bange for, hvad jeg også sagde sidst, at det er, fordi der er embedsmænd, der ikke vil anerkende det arbejde, der har været udført, og de undersøgelser, der har været gennemført.

Jeg nævnte dengang og vil godt igen nævne mine egne ikke for gode erfaringer med arbejdstilsynet. Jeg fik i 1964 tilbud om en ny bekendtgørelse for autoområdet. Den er ikke kommet endnu og kommer ikke de næste ti år, siger man, på grund af manglende penge. Men dette er mere alvorligt og farligt. Jeg vil godt henstille til ministeren, at han virkelig presser på og får det igennem.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg er faktisk enig med hr. Jørgen Jensen i, at det haster med at få disse regler udarbejdet, og jeg kan egentlig også være enig med hr. Jørgen Jensen i, at det ofte kan være utilfredsstillende, så lang tid der går med udarbejdelsen af regler i henhold til arbejdsmiljøloven. Men det hænger jo sammen med, at loven, dens principper og målsætning er én ting, men selve udfyldningen af loven er en anden ting. Her er det ikke bare et spørgsmål, som hr. Jørgen Jensen med rette var inde på, om tilstrækkelige ressourcer for ar-

[Arbejdsministeren]

bejdstilsynet, men i lige så høj grad et spørgsmål om inddragelse af organisationerne på arbejdsmarkedet både på arbejdsgivers og på arbejdstagers side. Det kan komplicere udarbejdelsen af reglerne og føre til mange problemer, hvor folk ikke kan forstå, at det ikke går tilstrækkelig hurtigt.

Imidlertid har vi i denne sag gjort det, at vi har sagt; vi kan ikke afvente hovedbekendtgørelsen om arbejdsstedets indretning, hvor hr. Jørgen Jensen ved at der er ganske mange problemer også mellem parterne. Nu må vi have disse regler frem, og når jeg siger i nær fremtid, så er det i nær fremtid. Det er altså inden for de kommende måneder, at dette forslag vil gå i arbejdsmiljørådet. Jeg deler hr. Jørgen Jensens ønske om, at vi får denne sag afsluttet på nuværende tidspunkt – også af hensyn til de pågældende kloakarbejders helbred og miljø.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til fiskeriministeren af:**Bolvig (RV):**

»Hvilken effekt vil en bygning af de fremskudte diger ud for Tønder marsk have for fiskeriet?«

(Spm. nr. 593).

Skriftlig begrundelse.

Det er påstået, at selv små indgreb i Vadehavet vil have en negativ effekt for fiskeriet af først og fremmest rødspætter og tunger.

Tyskerne ønsker som bekendt en mere østlig linjeføring, men hindres heri af den danske stillingtagen, hvorfor spørgsmålet omfatter både den danske og tyske berørte del af Vadehavet.

Fiskeriministeren (Svend Jakobsen):

Hr. Bolvig har spurgt mig, hvilken effekt en bygning af de fremskudte diger ud for Tønder marsk vil have for fiskeriet. Dertil kan jeg sige, at Vadehavet er et af de vigtigste opvækstområder for rødspætter og tunger i Nordsøområdet, idet en væsentlig del af Nordsøens bestand af disse to fiskearter tilbringer det første år af deres liv i Vadehavet.

Det samlede Vadehavsområde omfatter et areal på ca. 8.000 km² i Danmark, Vesttyskland og Holland, hvoraf de 600 km² er i Danmark. De dele af Vadehavsområdet, der

vil komme til at ligge inden for det fremskudte dige ud for Tøndermarsken på dansk område, udgør ca. 10 km²; men af disse 10 km² er en væsentlig del uden fiskerimæssig betydning. Man kan regne med, at der på dansk område, også når der tages hensyn til det kommende forland foran diget, vil mistes ca. 4 km² opvækstområde, hvortil kommer et mindre område på tysk område.

En inddragelse af et så beskedent opvækstområde kan isoleret set ikke forventes at få nogen målelig indflydelse på rødspætte- og tungebestandens størrelse. Anlægget af det fremskudte dige vil herudover kunne berøre opgangen af glasål til Vidåen, men dette kan afhjælpes ved en passende indretning af de kommende sluseforhold. Jeg er orienteret om, at Sønderjyllands amtsråd, der er projekterende myndighed, er opmærksom på denne side af sagen, og jeg har forstået, at man er indstillet på at anvende en slusetype, der ikke har givet problemer for glasålens passage i Tyskland og i Holland.

Bolvig (RV):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg ved også godt og har kendskab til Vadehavets samlede størrelse, men er ministeren ikke enig med mig i, at det er de områder af Vadehavet, der ligger nærmest kysterne, der er de mest værdifulde og de mest udsatte, så derfor kan man ikke stille det i forhold til det samlede Vadehavsområde.

Fiskeribiologerne Vøgg Jacobsen og Erik Schmidt advarer mod det fremskudte dige, fordi de, så vidt jeg er bekendt, hævder, at selv små indgreb i Vadehavet kan have meget stor betydning også netop for fladfisk som tunger og rødspætter, idet Vadehavet skal betragtes som et hele, og at der kan være fare for, at de digebyggerier, vi laver i Danmark og i Tyskland, kan forrykke balancen, således at jeg gætter på og er enig heri, at alt andet lige ville fiskeriministeren helst undgå, at vi byggede det fremskudte dige, og i stedet, hvis det var muligt, fremmede en forstærkning af diget.

Fiskeriministeren (Svend Jakobsen):

Jeg skal ikke give udtryk for det synspunkt, at alle biologer er enige, men jeg har selvfølgelig ikke afgivet dette svar uden efter grundige drøftelser med de eksperter på om-

[Fiskeriministeren]

rådet, jeg har til rådighed, og det er Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser, som jo har fulgt spørgsmålet omkring digebygningerne i hele den periode, hvor diskussionen herom har stået på. Det er Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelses konklusioner, jeg har givet udtryk for i mit svar til hr. Bolvig her, som altså går ud på, at det projekt, der her er tale om, ikke vil kunne påregnes at få nogen målelig indflydelse på tunge- og rødspættebestanden i Nordsøen.

Jeg skal ikke gå ind i nogen overvejelser i øvrigt om det fremskudte dige, men det er klart, at vi fra fiskeriministeriets side selvfølgelig har fulgt udviklingen omkring dette. Vi har været inde i sagen og med i den fiskeripolitiske vurdering fra første færd, og derfor er dette indgået i den samlede vurdering og dermed også i vurderingen forud for regeringens beslutning om at søge det fremskudte dige gennemført.

Bolvig (RV):

Jeg vil blot lige spørge fiskeriministeren: ligger der ikke i sagens akter et brev fra fiskeriministeriet til digemyndighederne, til ministeriet for offentlige arbejder, hvori man udtrykker ængstelse for bygning af det fremskudte dige?

Fiskeriministeren (Svend Jakobsen):

Der ligger et brev fra fiskeriministeriet til ministeriet for offentlige arbejder, hvori man giver udtryk for fiskeriministeriets vurdering, således som jeg også har gjort det her.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til handelsministeren af:**Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):**

»Kan ministeren bekræfte, respektive afkræfte presseforlydender om en alvorlig olieknaphed her i landet, fordi oliereservelagre ikke er af den fasisatte størrelse?«

(Spm. nr. 594).

Skriftlig begrundelse.

Ministeren er åbenbart selv i tvivl, når han til dagspressen den 9. ds. er citeret for at have udtalt, at han ikke selv er i stand til at overskue konsekvenserne.

Det må anses for uacceptabelt, såfremt EF-reglerne vedrørende olieoplagingspolitikken ikke følges i tilstrækkelig grad, og det ville derfor være ønskeligt, om ministeren i sit svar ville oplyse, hvorvidt de danske olie-lagres niveau svarer til EFs minimumssikkerhedskrav på dette sårbare område.

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

Jeg er sikker på, at handelsministeren er fejl citeret for en udtalelse om eventuelt ikke selv at være i stand til at overskue konsekvenserne i forbindelse med en eventuel olieknaphed, og jeg vil da også gerne indrømme, at vi fik en del af løsningen i samrådet med ministeren i fredags i energiudvalget. Alligevel har der været ret hårdnakkede presseforlydender fremme om, at vi ikke har de oliereserver til rådighed, der svarer til EFs minimumssikkerhedskrav.

Det er måske naturligt, at handelsministeren ikke kan røbe, hvordan en fortsat forsyningssituation vurderes, men det må være vigtigt, at befolkningen får bekræftet, at minimumskravene til et rimeligt oliereservelagerniveau er opfyldt, og hvis det ikke er formentligt, ville det være ønskeligt, om ministeren kunne oplyse det nøjagtige omfang, eventuelt opgivet i tons, af disse reserver.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg vil gerne takke hr. Uwe Jensen (Ribe a.), fordi han med sit spørgsmål giver mig anledning til at afkræfte de forlydender, som har været fremme. Danmark har til stadighed fuldt ud opfyldt EF-reglerne om beredskabslagre og mindstelagre af råolie og olieprodukter.

Ifølge et EF-direktiv af 19. december 1972 skal der til enhver tid være lagre i medlemsstaterne, der svarer til 90 dages forbrug af de vigtigste olieprodukter beregnet efter det gennemsnitlige daglige forbrug i det foregående kalenderår.

Her i landet er lovgrundlaget lov om det civile beredskab af 23. december 1959 og lov om mindstebeholdninger af mineralolie og mineralolieprodukter af 24. maj 1972. Med hjemmel i disse love er der udstedt to bekendtgørelser, hvorefter enhver, der producerer eller importerer olieprodukter, til stadighed skal have lagre af olieprodukter svarende til 25 pct. af vedkommendes omsætning

[Håndelsministeren]

til forbrug her i landet i det foregående kalenderår. De vigtigste af de produkter, der er omfattet af lagringspligten, er benzin, gas- og dieselolie og fuelolie.

Jeg kan oplyse, at den 1. januar i år var der i Danmark lagre af benzin svarende til 112 dages forbrug, og af gas- og dieselolie til 126 dages forbrug. Fuelolielagrene havde et omfang, der svarede til 203 dages forbrug. Det nævnte antal dages forbrug er altså, som jeg allerede har nævnt, et gennemsnitsforbrug og ikke baseret på sæsonforbrug.

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

Jeg takker handelsministeren for det saglige og positive svar. Jeg vil gerne komme med et tillægsspørgsmål.

I relation til en eventuel overdramatisering af den internationale og i særdeleshed den danske olieforsyningssituation kom samme dag, fredag den 9. februar, hvor dagspressen malede olieforsyningssituationen pessimistisk og sort, sensationen om århundredets største handelsaftale omkring den danske Nordsøgas. Har man bevidst opblæst og dramatiseret olieforsyningsproblematikken for nemmere at kunne få en bred opbakning omkring indførsel af naturgas i Danmark?

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Også de synspunkter, der ligger i dette spørgsmål, kan jeg afkræfte, thi hvis man ville have gjort noget sådant, vil jeg gå ud fra, at man havde gjort det, inden aftalen blev truffet. Jeg redegjorde først for oliesituationen i folketingets energipolitiske udvalg, og i samme møde redegjorde jeg for gasforhandlingsaftalen, som den var indgået. Jeg mener, at jeg tog visse forbehold med hensyn til dramatikken, når det gjaldt olien, idet jeg sagde, at det først og fremmest var et pris-spørgsmål mere end et forsyningsspørgsmål, men at det var vanskeligt, som hr. Uwe Jensen (Ribe a.) også sagde i sit første spørgsmål, at vurdere forsyningen på længere sigt på grund af den uafklarede situation i Iran, og det synspunkt tror jeg deles i almindelighed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren oplyse, hvor megen ekstra skat de ændrede regler for regulering af personfradrag m.m., som blev gennemført i september måned sidste år, har medført for henholdsvis enlige folkepensionister og gifte folkepensionister?«

(Spm. nr. 591).

Skriftlig begrundelse.

Mange folkepensionister har i dagbladene klaget over, at de har fået færre penge udbetalt i januar sammenlignet med december.

Forklaringen herpå kunne være de ændrede regler for regulering af personfradrag m.m.

Oplysningerne bedes givet for en enlig folkepensionist og en gift folkepensionist i henholdsvis København, Århus, Ålborg og Odense. Ved besvarelsen bedes man forudsætte, at folkepensionisten ikke har indkomst ved siden af folkepensionen.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Reglerne om den årlige regulering af personfradragene ved indkomstskatternes beregning blev ændret ved lov nr. 538 af 1. november 1978. De nye regler anvendes første gang ved indkomstbeskatningen i 1979, og de går ud på, at den hidtidige regulering efter en lønindeks erstattes med en regulering i takt med udviklingen i reguleringspristallet.

Fra 1978 til 1979 stiger det almindelige personfradrag fra 13.300 til 14.500 kr. Efter de hidtidige regler ville fradraget i 1979 være blevet 15.000 kr. 1979-fradraget er således ved lovændringen nedsat med 500 kr., men det er 1.200 kr. større end fradraget i 1978.

De forhøjede personfradrag for enlige pensionister er ligeledes steget, nemlig fra 24.700 kr. i 1978 til 26.900 kr. i 1979. Efter de gamle regler ville 1979-fradraget have været 1.000 kr. højere eller 27.900 kr.

For pensionister, der ikke har anden indtægt end folkepensionen, vil den gennemførte ændring af personfradragene i 1979 kun få yderst begrænset betydning.

Enlige pensionister uden ekstra indtægt vil både i 1978 og i 1979 være helt fri for at betale indkomstskat, fordi deres skattepligtige indkomst er lavere end personfradragene, og de vil altså ikke mærke noget til ændringen i deres personfradrag.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Ægtepar, hvor begge ægtefæller er folkepensionister uden ekstra indtægt, har fra december 1978 til januar 1979 fået både højere folkepension og højere indkomstskat. For begge ægtefæller tilsammen er folkepensionen i januar i år 230 kr. højere end i december måned sidste år, og det gælder over hele landet.

Stigningen i ægteparrenes indkomstskat varierer derimod fra kommune til kommune. I København var stigningen således 28 kr., i Århus 58 kr., i Ålborg 42 kr. og i Odense 56 kr.

Selv om stigningen i personfradraget som nævnt er begrænset, og selv om de kommunale udskrivningsprocenter i mange kommuner er sat op fra 1978 til 1979, vil skattestigningen fra december til januar i de tilfælde, jeg lige har omtalt, kun lægge beslag på fra 12 til 25 pct. af de 230 kr., hvormed folkepensionen er steget. Dette må ses på baggrund af, at de gifte folkepensionisters trækprocenter normalt ligger omkring 40.

I diskussionen om pensionistægteparrenes indtægts- og skattestigninger har der hidtil været en tendens til at overse, hvordan indtægtsudviklingen efter de gældende regler vil blive, når man sammenligner forholdene i hele 1978 med de forventede skatte- og indtægtsforhold i hele 1979. I så fald vil et pensionistægtepar uden ekstra indtægter få en pensionsforhøjelse på tæt op imod 7.000 kr. Til gengæld vil deres indkomstskat også stige, og merskatten vil variere noget fra kommune til kommune, men det typiske vil være en skattestigning på omkring 2.200 kr. Når denne merskat er betalt, vil indtægtsfremgangen således blive på omkring 4.800 kr.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg takker for det givne svar, der måske, fordi der var så mange oplysninger i det, blev lidt vanskeligt at overskue og få samling på.

Ministeren oplyste, at for gifte folkepensionister var der sket en forringelse i forhold til de gældende regler på 500 kr., og samtidig gav ministeren oplysningen om, at en folkepensionist i gennemsnit betalte 40 pct. i skat. Det vil sige, at denne folkepensionist, der er gift, er kommet til at betale 40 pct. af 500 kr. ud over det, han ville være kommet til at betale, hvis regeringen ikke havde grebet ind

og ændret reglerne for den gifte folkepensionists vedkommende. Derfor må den ekstra skat, som en sådan gift folkepensionist kommer til at betale, dreje sig om 200 kr. Hvis der er nogen fejl i det, jeg siger, vil jeg da gerne rettes. Men jeg gentager mit spørgsmål, der alene gik på: hvor meget kommer de til at betale ekstra på grund af indgrebet fra regeringens side? Og da ministeren sagde 500 kr. ringere forhøjelse og 40 pct. i skat af 500 kr., så må det blive 200 kr.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Som jeg sagde: for enlige er der ingen skatteforhøjelse, for ægtepar er det rigtigt 200 kr. for hver, altså sammenlagt 400 kr.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg takker for svaret. Det, mange pensionister har klaget over, er netop, at de tilsammen har fået ca. 400 kr. mindre udbetalt. Det er vel ikke for meget at understrege, at flertallet i folketinget vedtog pensionsreformen under bristende forudsætninger. Man kunne nemlig ikke på det tidspunkt ane, at regeringen ville ændre reguleringen af personfradraget, så jeg synes nok, det er væsentligt, at det bliver understreget, at det drejer sig om 400 kr. for et ægtepar. Det er det, mange af dem har klaget over, og det skyldes altså regeringens indgreb i reguleringsmetoden.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Lilli Gyldenkilde: spm. nr. 491.

Knud Lind: spm. nr. 532.

Bollmann: spm. nr. 535.

Tyroll: spm. nr. 545 og 552.

Glistrup: spm. nr. 547 og 548.

Tang Sørensen: spm. nr. 549.

Wilhjelm: spm. nr. 551.

Grethe Fenger Møller: spm. nr. 556.

Kjørulff-Schmidt: spm. nr. 558.

Ib Christensen: spm. nr. 559.

[Formanden]

Tove Jørgensen: spm. nr. 561.
Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 562.
Honoré: spm. nr. 569.

Til *socialministeren* (17/1 79) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Agt ministeren i samarbejde med skatteministeren at foranstalte en undersøgelse af, om de 940 mill. kr., der skal udbetales til pensionisterne, reelt bliver udbetalt?

(Spm. nr. 491).

Begrundelse.

At domme efter alle de protester, som en del pensionister er fremkommet med efter modtagelsen af oversigt over de kommende udbetalinger, må der være tale om, at modregningen i skatten er større, end det har været oplyst under udvalgsarbejdet om pensionsreformen.

Besvarelse (7/2 79):

Socialministeren (Erling Jensen):

I forbindelse med behandlingen af de lovforslag om ændringer af pensionslovgivningen m. v., der trådte i kraft den 1. januar 1979, oplystes det, at nettomerudgifterne for staten (dvs. bruttomerudgifterne med fradrag for øget statsskat og for statens mindredgift til boligsikring) blev anslået til 940 mill. kr. på årsbasis (PL-niveau april 1977), hvoraf 285 mill. kr. vedrørte den skattefri boligydelse.

De væsentligste ændringer, der siden er sket af de forudsætninger vedrørende beskatningen, som lå til grund for udgiftsberegningerne, er, at kommuneskatten er lidt højere i 1979 end forudsat ved beregningerne, og at personfradraget på grund af en ændret reguleringsmetode er mindre end forudsat.

For den enkelte pensionist kan ændringerne betyde en lidt større skat, end han ellers skulle have betalt.

Ingen af disse ændringer har imidlertid betydning for beregningerne af statens nettomerudgifter ved ændringerne.

Stigningen i kommuneskatterne medfører ikke nogen ændring af beregningerne, fordi der ved opgørelsen af nettomerudgiften alene trækkes øget statsskat fra bruttomerudgifterne.

Den ændrede regulering af personfradraget medfører stort set heller ingen ændring af det beregnede øgede statsskatteprovenu. Den skat, der betales af en given pensionsforhøjelse, berøres ikke af ændringer i personfradragets størrelse. Ved beregningerne af nettomerudgifterne ses der nemlig udelukkende på den marginale forøgelse af statsskatten som følge af en marginal forøgelse af pensionerne. Personfradraget har således betydning for, hvor stor en samlet skat en pensionist skal betale af hele sin indkomst, men har ingen betydning for, hvor meget pensionisten må betale i skat af en *stigning* i indkomsten.

En ændring af personfradragets størrelse har dog den betydning, at den ændrer antallet af personer, som betaler skat. Der vil derfor kunne forekomme nogle enlige pensionister med mindre ekstrairndtægter, som efter de hidtidige regler om regulering af personfradraget ikke ville have betalt skat i 1979, men som efter ændringen nu betaler skat. Det skønnes dog, at dette kun vil medføre en ubetydelig ændring af statens samlede nettomerudgifter ved pensionsforhøjelserne.

Der findes således på nuværende tidspunkt ikke grundlag for at anfægte de forudsætninger om statsskatteprovenuets størrelse, der lå til grund ved udgiftsberegningerne.

Personfradragets mindre stigning og den stigende kommuneskat påvirker imidlertid den skattebetalende pensionists samlede økonomiske situation, idet beskatningen er større, end den ville være uden disse ændringer. Disse forhold har dog ikke sammenhæng med ændringerne i pensionslovgivningen m. v., der trådte i kraft den 1. januar 1979, og skønnes, som beskrevet, ikke at medføre nogen ændring af betydning for skønnet vedrørende statens nettomerudgifter ved ændringerne.

For så vidt angår udgifterne til den skattefri boligydelse findes der ikke på nuværende tidspunkt grundlag for at anfægte lovforslagets udgiftsskøn.

Socialministeriet følger fortsat opmærksomt virkningerne af de ændrede pensionsregler m. v. Ønskerne om en grundig statistik er prioriteret meget højt ved oprettelsen af de administrative systemer. Statistikken vil ifølge oplysning fra Kommunedata antagelig fremkomme om knap 2 måneder.

Herudover er det socialministeriets hensigt, så snart det er teknisk muligt, at iværk-

[Socialministeren]

sætte en statistisk analyse af, i hvilket omfang de lovændringer, der trådte i kraft den 1. januar 1979, har medført dels en stigning i den disponible pension og dels en stigning i boligstøtten i forhold til de tidligere regler. Man vil endvidere søge at belyse, hvorledes de nævnte ændringer i beskatningen fra 1978 til 1979 har påvirket pensionisternes økonomiske situation.

Analysen forventes at kunne foreligge i løbet af foråret.

Til *arbejdsministeren* (25/1 79) af:

Knud Lind (FP):

»Finder ministeren ikke, at der ligger en dobbeltmoral og en ulighed i relation til arbejdsmiljøloven i, at ordenspolitiet under dets kørende patrulje i henhold til cirkulære nr. 238 af 17. december 1975 vedrørende arbejderbeskyttelse inden for landevejstransport skal håndhæve og eventuelt påtale overtrædelser angående hviletidsbestemmelser for lastbilchauffører, uagtet at politiet mindst én gang ugentlig selv kun har en hviletid på 8 timer og derunder?«

(Spm. nr. 532).

Begrundelse.

Ordenspolitiet har i de fleste politikredse i landet 3-skift vagtjeneste, inddelt på følgende tidspunkter: kl. 7.00–15.00, kl. 23.00–7.00 og kl. 15.00–23.00.

I det anførte treholdsskift bliver der to korte skift på 8 timer og derunder for de to vagthold mindst én gang pr. uge, nemlig hver mandag, hvor natholdet går hjem fra nattjeneste kl. 7.00 og skal møde på vagt samme dag kl. 15.00.

Eftermiddagsholdet går hjem fra eftermiddagstjeneste søndag aften kl. 23.00 og skal møde igen mandag morgen kl. 7.00.

$\frac{3}{4}$ af ordenspolitiets vagtstyrke, som er beskæftiget i treholdsvagtskiftetjeneste, overtræder således 11-timersreglen i arbejdsmiljøloven mindst én gang om ugen hele året rundt.

Det er undertegnede indtryk, at befolkningens retsbevidsthed lider under, at politimyndigheden, som er sat til at påse overholdelse af f. eks. køre- og hviletid for international vejtransport, ikke selv overholder hviletidsbestemmelserne.

Det må være en klar forudsætning for politiets arbejde og retsbevidstheden, at politiet overholder 11-timersreglen og ikke bare dækker sig ind under en dispensation.

Årsagen til hviletidsbestemmelserne for chauffører er trafikikkerheden. Denne trafikikkerhed bør i særdeleshed også omfatte politiet.

Besvarelse (6/2 79):

Arbejdsministeren (Auken):

Knud Lind har i begrundelsen for spørgsmålet anført, at befolkningens retsbevidsthed lider under, at politimyndigheden, som er sat til at påse overholdelse af f. eks. køre- og hviletid for international vejtransport, ikke selv overholder hviletidsbestemmelserne.

Jeg må straks erklære, at jeg ikke finder, at retsbevidstheden kan lide under, at der i EF er fastsat regler ved Rådets forordning (EØF) nr. 543/69, som ændret ved Rådsforordningerne nr. 514 og 515 af 28. februar 1972 og nr. 2827 af 12. december 1977, med det sigte at harmonisere de sociale bestemmelser inden for landevejstransport. Det primære formål med at give ensartede regler for køre- og hviletider inden for transporterhvervet er at afskære den konkurrenceforvridende virkning, der opstår, hvis de ansatte kører i mere end eller holder hvil i mindre end visse tidsrum. I forbindelse hermed skal det tillige sikres, at der tages såvel arbejdsmiljøhensyn som trafikikkerhedshensyn. Det skal specielt bemærkes, at der i EF-forordningen er hjemmel til at nedsætte hvileperioden til 8 timer én gang om ugen.

Tjenestekøretøjer tilhørende bl. a. politiet er i øvrigt ikke omfattet af forordning 543/69, jfr. artikel 4, nr. 4.

Heroverfor står, at der ved arbejdsmiljøloven er fastsat bestemmelser for hviletid og fridøgn i §§ 50 og 53 med det formål nationalt at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Indledningsvis skal bemærkes, at da arbejdsmiljøloven som bekendt i § 50, stk. 2, nr. 1, indeholder hjemmel til at nedsætte hvileperioden til 8 timer ved holdskifte, er det ingen overtrædelse af arbejdsmiljøloven, fordi hvileperioden nedsættes til 8 timer ved holdskifte.

I øvrigt kan jeg oplyse, at der under arbejdsmiljørådet er nedsat et udvalg med deltagelse af parterne fra såvel det private som

[Arbejdsministeren]

det offentlige område med henblik på at udarbejde et udkast til bekendtgørelse for hviletid og fridøgn, jfr. arbejdsmiljølovens kapitel 9, samt udarbejde retningslinjer for fastsættelse af særregler inden for områder, hvor særlige forhold gør sig gældende. Udvalget har således til opgave at vurdere det samlede arbejdsmarkeds hviletids- og fridøgnforhold under ét. Indtil en hovedbekendtgørelse foreligger, har det været nødvendigt at udstede midlertidige dispensationer på en række områder, hvor der senere kan blive tale om fastsættelse af særregler, herunder for rigspolitichefens område.

Direktoratet for arbejdstilsynet har i skrivelse af 6. december 1978 givet sådanne midlertidige dispensationer inden for tjenestemandsområdet til opretholdelse af en række tjenesteordninger, der afviger fra lovens bestemmelser. Ansøgning er fremsat af finansministeriet efter forhandling med tjenestemændenes centralorganisationer. Dispensationer er kun givet, hvor der har foreligget enighed mellem parterne.

En af dispensationerne er givet til rigspolitichefen. Det drejer sig om en dispensation fra arbejdsmiljølovens § 50 om samlet hviletid og § 53 om ugentligt fridøgn for polititjenestemænd, således at bestemmelserne i Kundgørelse II, nr. 10, henholdsvis punkt 12-13 og 14 b-c), der indgår i den mellem rigspolitichefen og Dansk Politiforbund og Dansk Kriminalpolitiforening indgåede aftale om arbejdstidsregler, kan følges indtil videre.

Bestemmelserne i Kundgørelsens punkt 12 og 13, der vedrører den daglige hvileperiode, lyder således:

»12. Ved opstilling af tjenesteplan skal det så vidt gørligt iagttages, at den længste arbejdstid inden for en periode på 24 timer ikke overskrider 12 timer. Denne bestemmelse kan under særlige omstændigheder fraviges. Sker fravigelsen for længere tidsrum end 3 på hinanden følgende perioder à 24 timer, skal rigspolitichefen underrettes.

13. Ved opstilling af tjenesteplan skal det iagttages, at hviletiden mellem 2 døgn hovedtjenester udgør mindst 11 timer. Hviletiden kan dog undtagelsesvis ved skift fra en tjeneste til en anden én gang om ugen nedsættes til 8 timer. I øvrigt kan hviletiden med tilslutning af et flertal af det i betragtning

kommende personale nedsættes til 8 timer, når tjenstlige forhold gør det ønskeligt og det ud fra sikkerhedsmæssige og lignende hensyn skønnes forsvarligt.«

Direktoratet er bekendt med, at parterne er indforstået med, at denne dispensation forlænges til 1. juni 1979.

Der er således efter min opfattelse ikke tale om »dobbeltmoral« ved, at politiet påser overholdelsen af EFs hviletidsbestemmelser, der ud over arbejdsmiljøhensyn sigter på trafikikkerhedsmæssige hensyn og på at undgå konkurrenceforvridning, samtidig med at politiet selv arbejder i overensstemmelse med det nationale hviletidssystem.

Til miljøministeren (26/1 79) af:

Bollmann (CD):

»Er det ministerens opfattelse, at en godkendelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven i anledning af udvidelse af aktiviteterne på Tårstrup lufthavn pr. 1. april 1979 alene kan træffes af amtsrådet, eller finder ministeren, at afgørelsen bør træffes af ham under hensyn til de ganske særlige omstændigheder, der foreligger i sagen?«

(Spm. nr. 535).

Begrundelse.

I forbindelse med påbegyndelse af flyvning på en rute Tårstrup-London må det forventes, at der skal indhentes tilladelse i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 35.

Da sagen efter spørgerens opfattelse vedrører en virksomhed, hvori amtsrådet driftsmæssigt er engageret, jfr. lovens § 87, og da bestemmelserne i lovens § 47 om konkrete sager af mere vidtrækkende betydning formentlig tillige vil kunne bringes i anvendelse, vil en godkendelse sandsynligvis kun kunne meddeles af ministeren.

For så vidt angår denne sidste bestemmelse, henvises til ministerens svar på spørgsmål nr. 30 fra folketingets miljø- og planlægningsudvalg, hvorefter ministeren for offentlige arbejder efter forhandlinger med miljøministeren har besluttet at nedsætte et udvalg, der bl. a. skal foretage en vurdering ud fra lands- og regionsmæssige synspunkter af spørgsmålet om, fra hvilken lufthavn det jysk-fynske område bedst kan betjenes, når det drejer sig om udenlandske ruter.

Besvarelse (7/2 79):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Efter min opfattelse er den beflyvning på Tirstrup lufthavn, der vedrører åbningen af ruten Tirstrup-London, så ringe en ændring i lufthavnens samlede aktivitet, at en godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven ikke er påkrævet.

Til *arbejdsministeren (26/1 79)* af:

Tyroll (VS):

»Hvad er begrundelsen for, at ministeren har formidlet arbejdsgivernes kontrol med den overordnede styring af bedriftssundhedstjenesten i virksomhederne inden for de enkelte amter?«

(Spm. nr. 545).

Begrundelse.

VS har klart vendt sig imod den gennemførte ordning af bedriftssundhedstjenesterne. Det skyldes, at den ikke er arbejderstyret, således at arbejderne alene ansætter og afskediger bedriftssundhedstjenestepersonalet. Det har været afgørende for VS, at arbejdsgiverne ikke får mulighed for at bruge bedriftssundhedstjenesten til at frasortere arbejdere.

Nu fremgår det af dagspressen, at arbejdsministeren har medvirket til at overbevise LO om, at det skal være arbejdsgiverne, der skal forestå den øverste ledelse af bedriftssundhedstjenesterne ud over landet. Det sker gennem, at de besætter formandsposterne i bestyrelserne for bedriftssundhedscentralerne i amterne.

De arbejdsgiverargumenter, som LO og arbejdsgiverne er bøjet af for, er følgende: Det er arbejdsgiverne, der skal betale for bedriftssundhedstjenesten, det er arbejdsgiverne, der har ansvaret for, at der etableres en forsvarlig bedriftssundhedstjeneste i overensstemmelse med lovens bogstav. Endelig er det arbejdsgiverne, der kan straffes, hvis det ikke sker.

Det er dette ejerforhold til bedriftssundhedstjenesten, som arbejdsministeren og LO har foretaget det totale knæfald over for. Kartotekerne over de ansatte i virksomhederne har LO og arbejdsministeren også accepteret placeret på virksomhederne med følgende let adgang til dem for arbejdsgiverne – også via arbejdsgivernes ejerforhold til be-

driftssundhedstjenesternes læger og øvrige personale.

Besvarelse (8/2 79):

Arbejdsministeren (Auken):

Hr. Tyroll anfører i begrundelsen for spørgsmålet, at jeg har medvirket til at overbevise LO om, at det skal være arbejdsgiverne, der forestår den øverste ledelse af BST. Lad mig først slå fast, at der i arbejdsmiljørådet såvel i forbindelse med forarbejderne til loven som i udvalgsarbejdet om bekendtgørelsen om BST mellem parterne har været enighed om at indstille til mig, at arbejdsgiverne finansierer BSTen, opretter den og ifalder straf, såfremt den ikke er i overensstemmelse med reglerne, jfr. bekendtgørelsen om BST nr. 288 af 22. juni 1978.

Efter bekendtgørelsens § 12, stk. 2, sammensættes bestyrelsen for BST-centre og branché-BST med ligelig repræsentation fra ledelse og ansatte i de tilknyttede virksomheder. Direktoratet for arbejdstilsynet udarbejder efter indstilling fra det centrale BST-udvalg normalvedtægterne. Direktoratet har oplyst, at vedtægterne, der skal indeholde regler for etablering af bestyrelserne for BST-centre og branché-BSTer, er under behandling i det centrale BST-udvalg.

Jeg har drøftet med parterne, hvornår vedtægterne for BSTerne, jfr. bekendtgørelsens § 12, kunne forventes færdigbehandlet i det centrale BST-udvalg, således at etableringen af BST kan påbegyndes efter lang tids venten. Det er for mig oplyst, at der i det centrale bedriftssundhedsudvalg er opnået enighed om, at bestyrelsen normalt konstitueres efter samme regler, som gælder for konstituering af samarbejdsudvalg i virksomheder, at formanden indkalder til og leder møderne, at bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af ledelsesrepræsentanterne og halvdelen af repræsentanterne for de ansatte er til stede, og at bestyrelsen selv fastsætter sin forretningsorden.

Endvidere er det oplyst, at dette i direktoratet for arbejdstilsynets vejledning om bedriftssundhedstjeneste vil blive uddybet således:

»Bestyrelsen konstitueres normalt efter reglerne for konstituering af samarbejdsudvalg i virksomheder. Reglerne i samarbejdsaftalen siger, at formanden er arbejdsgiver og

[Arbejdsministeren]

næstformanden er repræsentant for de ansatte. Dette udelukker ikke, at en repræsentant for de ansatte kan være formand for bestyrelsen, såfremt der er enighed herom.«

Af begrundelsen for spørgsmålet fremgår endvidere, at det har været afgørende for VS, at arbejdsgiverne ikke får mulighed for at bruge BSTen til at frasortere arbejdere. Jeg har tidligere oplyst VS om – og vil gerne gentage det her – at en sådan måde at anvende personoplysninger på vil være strafbar. Alle personlige oplysninger om de ansatte, der er i BSTens besiddelse, er undergivet tavshedspligt, jfr. bekendtgørelsens § 18, og kan kun videregives med den ansattes samtykke. Det gælder også i forholdet til arbejdsgiverne og til de øvrige ansatte.

Spørgeren anfører, at det er accepteret, at kartotekerne over de ansatte med personoplysninger opbevares i virksomhederne med følgende let adgang til disse for arbejdsgiverne. Jeg vil gerne pointere, at spørgsmålet om, hvorledes tavshedspligten overholdes, herunder hvorledes sikker opbevaring opnås, udmøntes i regler, der fastsættes i normalvedtægterne. Direktoratet har oplyst, at der efter enighed i det centrale BST-udvalg fastsættes nærmere bestemmelser om opbevaring af oplysninger, om indhentning af oplysninger, videregivelse af oplysninger, regler om, hvad der skal ske, når et ansættelsesforhold ophører, eller når BSTen ophører, adgang til oplysninger, straffestemmelser og klageadgang. De nærmere regler skal sikre, at tavshedspligtens overholdelse muliggøres, og vil endvidere medvirke til, at en overtrædelse vil være hurtigt konstateret. Reglerne er minimumskrav, der skal være indeholdt i de regler, der udarbejdes af den enkelte BST som bilag til dennes tiltrædelsesvedtægt, jfr. bekendtgørelsens § 13.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (30/1 79) af:

Glistrup (FP):

»Vil ministeren give udførlige oplysninger om, hvorvidt og med hvilke beløb indkomstbeskatning finder sted, når der rides på heste, som ejes af erhvervsvirksomhed, og oplyse, hvorvidt han har planer om at søge denne praksis ændret?«

(Spm. nr. 547).

Begrundelse.

Et af de teoretiske principper i indkomstskattelovgivningen, som den har været gældende siden 15. maj 1903, er, at det udbytte, som man får ved privat anvendelse af erhvervsaktiver, skal henregnes til den skattepligtige indkomst.

Det er åbenbart, at en fuldstændig gennemførelse af dette princip ikke kan lade sig gøre i det praktiske liv, og der har da også igennem de forløbne snart 76 år været faret umådelig meget med lempe i forhold til det teoretiske princip.

F. eks. har det ikke været almindeligt, at landmænd er blevet indkomstbeskattede af, at de eller deres husstand fra tid til anden rider på de heste, som hører til i landbrugsbedriften.

Ifølge Fyns Tidende for den 22. januar 1979 (forsiden) er der imidlertid nu sket det, at visse ligningsmyndigheder lægger 1.000 kr. pr. voksen hest på landmændenes indkomstskat, idet dette skulle udgøre værdien af, at hestene kan bruges til at ride på.

Princippet kan selvfølgelig logisk videreføres til, at man også lægger noget på for hver hund og kat, fordi hundene og kattene kan bruges til at kæle med, men det siger sig selv, at den slags udviklinger ikke bør finde sted i det skjulte, men alene i kraft af beslutninger i folketinget.

Med henblik på at tilvejebringe den saglige baggrund herfor spørges om, i hvilket omfang der på det behandlede område rent faktisk sker beskatning, hvordan udviklingen har været på feltet, og hvorvidt regeringen – administrativt eller ved lovforslag – agter at tage initiativer vedrørende spørgsmålet.

Besvarelse (7/2 79):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Statsskattedirektoratet har i anledning af spørgsmålet oplyst, at der i tilfælde, hvor det må antages, at heste, der ejes af en erhvervsvirksomhed, i et vist omfang har været benyttet privat af ejeren, tillægges et skønsmæssigt beløb til dennes skattepligtige indkomst for at modsvare den private andel af udgifter til foder, skoning, dyrlæge, forsikring m. v., der er fratrukket over virksomhedens driftsregnskab.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Beløbet fastsættes af de stedlige ligningsmyndigheder efter et konkret skøn over omfanget af den private anvendelse. Landsskatteretten har i en række tilfælde godkendt, at dette beløb for indkomståret 1974 er fastsat til 1.000 kr. årlig.

Det nævnte princip svarer til det, der ligger til grund for beskatning af forbrug af egne varer.

Jeg har ingen aktuelle planer om at ændre denne praksis.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (30/1 79) af:

Glistrup (FP):

»Hvorledes er regler og praksis om, at man kan blive tvunget til at betale sin ægtefælles skat?«

(Spm. nr. 548).

Begrundelse.

I gamle dage var livsfællesskab mellem ægtefæller så omfattende og ubrydeligt, at det forekom naturligt, at de måtte hæfte for hinanden, og i forhold til skattevæsenet gav dette ikke anledning til de helt store bekymringer, bl. a. fordi skattetrykket på almindelige mennesker var langt mindre end det, vi nu kender.

Under nutidens forhold føles imidlertid hæftelsen for ægtefællens skat som et langt mere trykkende problem, og det er med til at favorisere papirløse samlivsforhold, som jo ud fra en mere langsigtet betragtning ofte vil være ulykkeligt for de pågældende mennesker (f. eks. ved dødsfald, forældremyndighedsstridigheder osv.).

Der er derfor god grund til for folketinget at nygennemtænke, hvilke regler der bør gælde på området. Nærværende spørgsmål stilles for at få et autoritativt udgangspunkt for et lovgivningsinitiativ.

Det stilles under henvisning til forretningsordenens § 20, fordi det så afgjort er et emne, hvor det vil være værdifuldt, at størst mulige befolkningskredse så hurtigt som muligt bliver inddraget i debatten, og det opnås jo ved, at svaret optrykkes i Folketingstidende og kan læses rundt omkring på landets biblioteker og mange andre steder, hvor udvalgte besvarelser ikke kommer frem.

Man oplever jo, at skattevæsenet på mange måder søger at få skatterestancer inddrevet hos ægtefællen. Nogle af de vigtigste eksempler er modregning, når ægtefællen har fået overskydende skat til gode eller har andre skattetilbagebetalingskrav, løntilbageholdelse og udpantning samt eventuelt modregning i andre tilgodehavender, som ægtefællen på et eller andet grundlag får hos det offentlige.

Da den reelle virkning jo er den samme, uanset hvilken juridisk konstruktion der benyttes, bedes besvarelsen dække alle disse – og eventuelt også andre – forekommende tilfælde.

Besvarelse (7/2 79):**Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):**

Efter kildeskattelovens § 72, stk. 1, kan skattebeløb, som efter denne lov skal indbetales til det offentlige, tillige med tillæg, renter og gebyrer inddrives ved udlæg efter reglerne om udlæg for skatter og afgifter, som opkræves ved kommunernes foranstaltninger. Reglerne herom er lov nr. 278 af 26. maj 1976 om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m. v. og retsplejeloven.

Ifølge kildeskattelovens § 72, stk. 2, og efter de foran anførte regler kan udlæg i ejendele, der tilhører ægtefællen, ske efter følgende betingelser:

1. Der skal være foretaget forgæves udlæg hos den skattepligtige selv.
2. Ægtefællerne skal være samlevende på tidspunktet for udlægget.
3. De skyldige skatter skal vedrøre indkomståret, for hvilke ægtefællerne er sambeholdt.

Dette gælder dog ikke ved udlæg hos en indeholdelsespligtig for skattebeløb, som denne har været pligtig at indeholde.

Efter kildeskattelovens § 73 kan vedkommende skattemyndighed, når en skatteyder ikke inden det tidspunkt, da udlæg kan begæres, har betalt indkomstskat, formueskat m. v., skriftligt pålægge skatteyderens arbejdsgiver at indeholde indtil 15 pct. af lønudbetalingerne efter fradrag af den skat, der skal indeholdes efter kildeskattelovens §§ 46 og 49. Der er ikke hjemmel til, at en restance kan søges inddrevet ved henvendelse til den

[Ministeren for skatter og afgifter]

med skatteydere samlevende hustru arbejdsgiver.

Efter kildeskatteovens § 62, stk. 4, skal der, forinden der sker tilbagebetaling af overskydende skat m. v., foretages modregning i tilbagebetalingsbeløbet af eventuelle restancer af personlig skat med påløbne renter. Herudover skal der foretages modregning for restancer af A-skat og andre statslige krav.

For en skatteydere skatterestance er der ikke hjemmel til at foretage modregning i eventuelle tilgodehavender (overskydende skat m. v.), som skatterestantens ægtefælle måtte have krav på. En sådan modregning kan kun finde sted, hvis ægtefællen samtykker heri.

Til *landbrugsministeren* (30/1 79) af:

Tang Sørensen (FP):

»Finder ministeren ikke, at der i forbindelse med den nye landbrugslov og ved fremkomsten af cirkulærerne vedrørende denne lov er opstået et tvivlsspørgsmål, om man må anvende betegnelsen forpagtningskontrakt, som jo normalt tidligere har været indgået på åremål, imellem producenterne af specialafgrøder og fabrikkerne, der forarbejder disse specialafgrøder?«

(Spm. nr. 549).

Begrundelse.

En del grovvarerelskaber, landboforeninger og andre private erhvervsdrivende har mange steder i Danmark etableret fabrikker til produktion af en eller anden art af afgrøder.

I den tidligere gældende landbrugslov er der en bestemmelse om, at kontrakter vedrørende disse forhold er undtaget fra lovens almindelige bestemmelser, herunder også undtaget fra dispensationsreglerne.

De virksomheder, der bearbejder afgrøderne, har normalt en aftale om at få den pågældende afgrøde. Denne aftale er udformet som en dyrkningskontrakt, en aftagerkontrakt eller en forpagtningskontrakt.

Ved nærmere eftersyn af den nye lovs regler ser det ud, som om at alle forhold ikke er tilgodeset i denne lov, og derfor må man formentlig forvente, at der fra landboforeningerne, landboorganisationerne og grovvarer-

branchen vil fremkomme forespørgsel om, hvad der i fremtiden vil være lovligt at etablere af aftaler imellem en producent og den pågældende fabrik.

Afgørende i så henseende er, at den aftale, der er udfærdiget mellem producent og fabrik, går ud på, at producenten skal levere den på jorden fremkomne afgrøde til bearbejdning på fabrikken.

Besvarelse (8/2 79):

Landbrugsministeren (Kofod):

Betegnelsen »forpagtning« anvendes inden for landbruget i almindelighed, når der er tale om en leje- eller brugsaftale, der angår en hel landbrugsejendom eller en del af en landbrugsejendom, og når der på forhånd er aftalt et vederlag mellem ejeren og forpagteren, hvorved driften sker for forpagterens regning. Sprogbrugen er imidlertid ikke fast, og betegnelsen »forpagtning« anvendes også undertiden af de implicerede parter i forbindelse med dyrkningskontrakter eller aftagerkontrakter vedrørende afgrøder, der leveres til fabrik (kartofler, frugt, lucerne, sukkerroer m. v.).

Kontrakter vedrørende avl af sådanne afgrøder er ikke omfattet af bestemmelserne i landbrugsloven om forpagtnings- eller leje-forhold, når driften sker for ejerens regning, f. eks. når afregningen sker efter den mængde afgrøde, der leveres til fabrik. Det afgørende er således ikke, hvad parterne kalder en sådan aftale, men det virkelige indhold af aftalen. En aftale mellem producent og fabrik, der går ud på, at producenten skal levere den på jorden fremkomne afgrøde til bearbejdning på fabrikken, er således ikke omfattet af bestemmelserne i §§ 11-12 i landbrugsloven, uanset om kontrakten af parterne betegnes en forpagtningskontrakt.

Forholdet vil blive nærmere præciseret i det cirkulære om lov om landbrugsejendomme, der vil fremkomme om kort tid.

Til *statsministeren* (30/1 79) af:

Wilhelm (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at den eneste ændring, som regeringsomdannelsen den 30. august 1978 medførte i relation til regeringens investeringsredegørelse af 17. maj 1978, var holdningen til Storebæltsbroen,

[Wilhelm]

mens redegørelsen af 17. maj 1978 i øvrigt blev fastholdt uændret, således som regeringen oplyste over for politisk-økonomisk udvalg i september 1978?»

(Spm. nr. 551).

Begrundelse.

Behovet for at få bekræftet den erklæring, som tilgik politisk-økonomisk udvalg fra finansministeren i september måned, efter at udvalget i forbindelse med sin drøftelse af beretningsafgivelse havde anmodet om en fuldstændig redegørelse for, hvilke ændringer regeringsomdannelsen medførte i relation til regeringens investeringsredegørelse, er foranlediget af den uklarhed, handelsministeren siden har skabt omkring dette spørgsmål.

På denne baggrund vil det være af interesse i almindelighed at få en orientering om, hvilke forbehold regeringen måtte have over for redegørelsen af 17. maj 1978.

Specielt er det af interesse – og på grund af den nye handelsministers besvarelser af forskellige spørgsmål nødvendigt – at folketinget bliver gjort bekendt med, hvilke forbehold regeringsomdannelsen har medført over for investeringsredegørelsens afsnit om naturgas.

Ved sin besvarelse i spørgetiden den 24. januar 1979 af spørgsmål fra folketingsmedlem Annelise Gotfredsen har handelsministeren nærmest bekræftet, at dele af regeringens oprindelige naturgasplan er opgivet. Der findes ikke i investeringsredegørelsen af 17. maj 1978 noget grundlag herfor, tværtimod. Alligevel har det været umuligt at få handelsministeren til at vedkende sig redegørelsens ordlyd på dette punkt (se besvarelsen den 29. januar 1979 af spørgsmål nr. 36 fra energipolitisk udvalg). Derfor må statsministeren fastslå, om regeringen opretholder redegørelsen på dette punkt.

Besvarelse (7/2 79):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg kan naturligvis bekræfte, at den eneste ændring, som regeringsomdannelsen den 30. august 1978 medførte i relation til regeringens investeringsprogram af 16. maj 1978 – bortset fra visse mindre justeringer vedrørende motorveje og videregående uddannelsesinstitutioner – var udskydelsen af den faste forbindelse over Storebælt.

SV-aftalen indebar altså ikke nogen ændring af investeringsprogrammets naturgasprojekt.

Som finansministeren også fremhævede i redegørelsen vedrørende investeringsprogrammet, var der foretaget en opdeling i flere trin af energiplanens oprindelige naturgasprojekt, der opererede med en forsyning med op til 4 mia m³ naturgas. Denne trindeling blev bl. a. foretaget på baggrund af usikkerheden om gasproduktionens omfang, dvs. den mængde gas, der årlig kan ilandføres.

I investeringsprogrammet tages der kun stilling til gennemførelsen af projektets første trin, der opererer med en ilandføring af 2-3 mia m³ årlig, ligesom der også kun er afsat plads til investeringerne til 1. trin, der i alt er berammet til knap 6 mia kr.

Der var altså ikke i investeringsprogrammet truffet beslutning om yderligere trin. En sådan beslutning kan først træffes, når de videregående gasproduktionsmuligheder er afklaret i løbet af 80'erne.

Handelsministerens svar af 29. januar på spørgsmål nr. 36 fra folketingets energiudvalg er således helt i overensstemmelse med regeringens investeringsprogram af 16. maj 1978.

Til *socialministeren* (31/1 79) af:

Tyroll (VS):

»Med hvilken begrundelse henviser ministeren til ombudsmandens udtalelser om loven om børne- og ungdomsforsorg, når ministeren bliver spurgt om kommunernes forpligtelser i henhold til bistandslovens paragraf 69, stk. 1, idet det tydeligt fremgår af betænkningen og bilagene til bistandsloven, at nyformuleringen i forhold til loven om børne- og ungdomsforsorg er en stramning i form af en pligtpåbyggende retsregel over for kommunerne?«

(Spm. nr. 552).

Begrundelse.

I et samråd i socialudvalget den 7. december 1978 besvarede socialministeren følgende spørgsmål:

»Kan socialministeren bekræfte, at bistandsloven forpligter kommunerne til at sørge for, at der er det nødvendige antal dagin-

[Tyroll]

stitutioner til alle, der ønsker deres børn pas-set?»

I besvarelsen henviste ministeren til en udtalelse fra ombudsmanden i relation til bistandslovens forløber på daginstitutionso-mrådet – loven om børne- og ungdomsfor-sorg. I forbindelse med en klagesag skulle ombudsmanden have udtalt, at bestemmelser i denne lov næppe kunne betragtes som en sædvanlig pligtpåbyggende retsregel, men i nogen grad havde karakter af en program-udtalelse. Det er for så vidt uinteressant, da spørgsmålet drejer sig om bistandslovens for-muleringer, som er en opstramning. Det fremgår af et svar fra den daværende social-minister til landsforeningen Ungdomsringen, der er bilag i betænkningen og altså er med til at klarlægge indholdet i lovens bestemmel-ser. Svaret på, hvad det nødvendige antal pladser vil sige, lyder således:

»Socialministeriet er enig i, at det nød-vendige antal pladser i daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger, skal dække det fakti-ske behov i kommunen.«

Ved at drage den gamle lov frem undgår socialministeren behændigt at tage stilling til dette svar fra den tidligere socialminister Ja-cob Sørensen. Hvad motiverne hertil er, vi-des ikke, men for brugerne – herunder arbejds-løse med børnepasningsproblemer – er det uinteressant, hvad den gamle lov siger, når det trods alt er bistandsloven, der gæl-der, og bestemmelserne er strammet op i denne, tekstmæssigt og indholdsmæssigt.

Besvarelse (7/2 79):

Socialministeren (Erling Jensen):

I samråd med folketingets socialudvalg den 7. december 1978 henviste socialministe-ren under drøftelse af bistandslovens § 69, stk. 1, til, at ombudsmanden i forbindelse med en klagesag havde givet udtryk for, at bestemmelsen i § 2, stk. 2, i lov om børne- og ungdomsfor-sorg næppe kunne betragtes som en sædvanlig pligtpåbyggende retsregel, men i nogen grad havde karakter af en program-udtalelse.

Baggrunden herfor er, at denne bestem-melses princip om, at det påhvilede kommunalbestyrelsen efter indstilling fra det sociale udvalg at oprette og drive de *fornødne* dagin-stitutioner og socialpædagogiske fritidsforan-

staltninger for børn og unge i kommunen, såfremt opgaverne ikke blev løst ad anden vej, er videreført i bistandslovens § 69, stk. 1, hvorefter kommunalbestyrelsen skal sørge for det *nødvendige* antal pladser på daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpæda-gogiske fritidsforanstaltninger.

At der ikke med bistandslovens § 69, stk. 1, er tilsigtet nogen stramning af kommunal-bestyrelsens hidtidige forpligtelse, fremgår da også af lovens forarbejder.

I bemærkningerne til lovforslagets § 69 er således anført følgende:

»I den foreslåede affattelse af § 69, stk. 1, fastslås det, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at sørge for, at der findes det nød-vendige antal pladser. Man har hermed forladt opdelingen i børneforsørgslovens §§ 65 ff (vuggestuer, børnehaver, fritidshjem, legestu-er m. v.), der dels er traditionelt betinget, dels opretholdt på grund af forskellige til-skudsregler for de forskellige institutionsty-per. Kommunerne vil herefter på en langt smidigere måde end hidtil kunne kombinere og udnytte forskellige institutionstyper.«

Det kan endvidere nævnes, at den davæ-rende socialminister under førstebehandlingen af bistandslovsforslaget (3. fremsættelse) i januar 1974 gav udtryk for stor betænkelig-hed ved indførelse af generelle mindstenor-mer såvel som generelle maksimumsnormer vedrørende antallet af institutionspladser un-der hensyn til, at baggrunden for at lægge opgaven ud til kommunerne netop var, at disse var nærmest til at bedømme, hvordan et problem kunne løses i det lokale område.

Denne bedømmelse indebærer, som det er nævnt i socialministeriets svar af 25. marts 1974 til landsforeningen »Ungdomsringen«, at det nødvendige antal pladser i daginstituti-oner for børn og unge skal dække *det fakti-ske sociale og pædagogiske behov* i kommunen, og at det ved godkendelsen af den plan for udbygningen af den sociale og sundheds-mæssige virksomhed i amtet, der er nævnt i den sociale styrelseslovs § 11, vil kunne til-stræbes, at der ikke forekommer særlige for-skelle fra kommune til kommune.

Til *handelsministeren* (1/2 79) af:

Grethe Fenger Møller (KF):

[Grethe Fenger Møller]

»Hvilke konsekvenser vil indregningen af efterlønnen i virksomhedernes omkostninger få for forbrugerpriserne?«
(Spm. nr. 556).

Begrundelse.

Monopolrådet har besluttet, at efterlønnen allerede på nuværende tidspunkt kan indregnes i virksomhedernes prisfastsættelse. Da der for de enkelte virksomheder vil være tale om væsentlige merudgifter som følge af efterlønsordningen, vil dette medføre stigning i forbrugerpriserne. Ministeren bedes derfor redegøre for, hvilke konsekvenser dette får for de priser, forbrugerne skal betale.

Besvarelse (9/2 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Spørgsmålet kan ikke besvares entydigt.

Det forhold, at en virksomhed får stigende omkostninger, vil ikke nødvendigvis medføre prisstigninger svarende til omkostningsstigningerne. I nogle tilfælde vil man endog kunne konstatere, at omkostningsstigninger slet ingen virkning får på priserne.

Forholdet kan f.eks. være det, at en virksomhed er i en sådan konkurrencesituation, at den ikke kan tillade sig at vælte omkostningsstigninger over på priserne eller ikke kan gøre det i fuldt omfang. Den manglende omkostningsdækning kan herefter bl. a. søges gennem nedsættelse af avancerne eller gennem produktivitetsforøgelser.

Den ekstraydelse, som pålægges arbejdsgiverne i forbindelse med efterlønsordningen, udgør 343 kr. årlig pr. helårsansat. Dette tal kan imidlertid ikke uden videre lægges til grund ved en beregning af virkningen for det samlede erhvervsliv, idet der for to ansatte i hver virksomhed betales halvt bidrag, og idet bidraget i landbrugs-, skovbrugs- og fiskerisektorerne er 20 pct. af det normale bidrag.

Indvirkningen på priserne er afhængig af en række forudsætninger, således at det ikke findes muligt at give et talmæssigt udtryk herfor, men den må under alle omstændigheder antages at være af meget begrænset omfang.

Til *justitsministeren (2/2 79)* af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Hvilke oplysninger kan gives om arbejdet i regeringens trafikikkerhedsudvalg?«
(Spm. nr. 558).

Begrundelse.

Det er i denne måned et år siden, at regeringen nedsatte et ministerudvalg bestående af statsminister Anker Jørgensen, indenrigsminister Egon Jensen, trafikminister Kjeld Olesen, socialminister Eva Gredal, undervisningsminister Ritt Bjerregaard og justitsminister Erling Jensen. Udvalgets opgave var angiveligt at arbejde for større trafikikkerhed for børn og unge, men trods den tragiske baggrund – de meget høje ulykkestal – savnes initiativer eller tilkendegivelser fra udvalget.

Udvalget eksisterer forhåbentlig fortsat, selv om alle dets oprindelige medlemmer – undtagen statsministeren – enten er udtrådt af regeringen eller er blevet flyttet til andre ministerier.

Jeg tror, det vil være af betydelig interesse, hvis ministeren her ved 1-året for udvalgets nedsættelse kan redegøre for den praktiske arbejdsgang i ministerudvalget, gerne ganske udførligt med angivelse af, hvilke møder der har været afholdt, de emner, der har været drøftet på møderne, og hvilke initiativer der er besluttet. Specielt vil det være af interesse at vide, hvilke initiativer der er besluttet vedrørende børns og unges skoleveje, om knallertsikkerheden og om cyklisterne, idet netop initiativer på disse områder er særlig tiltrængt, hvis ulykkestallene skal ned.

Normalt ville sådanne spørgsmål jo blive behandlet af ministeriernes embedsmænd, men regeringen har ved det usædvanlige skridt, der blev taget, vist, at den er enig i at prioritere trafikikkerheden for børn og unge særlig højt, og svaret vil derfor forhåbentlig kunne blive en beskrivelse af den personlige indsats, ministerudvalget har kunnet gøre, og ikke blot en henvisning til det arbejde, der løbende udføres af embedsmænd.

Hver eneste af os politikere har et kæmpeansvar for vore børns og unges sikkerhed i trafikken. Lad os dog vise, at vi kan leve op til det – ikke blot i ord, men også i handlinger.

Besvarelse (9/2 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

[Justitsministeren]

Regeringsudvalget om børn i trafikken består i dag af syv medlemmer: statsministeren, ministeren for offentlige arbejder, undervisningsministeren, socialministeren, miljøministeren, indenrigsministeren og justitsministeren, der er formand.

Regeringsudvalget har siden sin oprettelse for et år siden holdt 4 møder, det seneste den 6. februar 1979. På disse møder har regeringsudvalget behandlet en lang række indstillinger fra det embedsmandsudvalg, der er nedsat i tilknytning til regeringsudvalget. Ud over embedsmandsudvalget er der i øvrigt nedsat en række underudvalg, der forestår den praktiske gennemførelse af de beslutninger, som regeringsudvalget har taget for at bekæmpe børneulykkerne i trafikken. Blandt disse kan nævnes styregruppen vedrørende forskningsprojekter for børns sikkerhed i trafikken, der holder jævnlige møder, og som har til opgave at igangsætte, følge og koordinere de mange forskningsprojekter.

Af resultaterne fra drøftelserne i regeringsudvalget kan det nævnes, at der i foråret 1978 blev udsendt en bekendtgørelse om offentlig befordring af skoleelever samt en cirkulæreskrivelse om sikring af skoleveje. I bekendtgørelsen foreskrives det bl. a., at alle køretøjer, der udfører egentlig skolebuskørsel, skal være forsynet med et særligt skolebørnsskilt, hvorpå der er anbragt to gule blinklygter. I denne forbindelse kan det endvidere nævnes, at der i juni 1979 på initiativ af regeringsudvalget bliver udsendt en pjeces om sikring af skoleveje. Pjecen vil primært henvende sig til forældre og indeholde oplysninger om, hvorledes man sikrer skolevejen, og hvordan man rejser en sag herom.

I forbindelse med børneåret 1979 vil Rådet for større Færdselssikkerhed iværksætte en øget propagandainsats for børns sikkerhed i trafikken. Regeringsudvalget har i den anledning foranlediget en ekstra bevilling på 1 mill. kr. til rådet i 1979.

Regeringsudvalget har netop besluttet, at cykelundervisningen i skolerne skal søges udbygget, samt at der skal iværksættes en generel undersøgelse af omfanget og effekten af den faktiske undervisning i skolerne og børnehaverne med henblik på overvejelser af, om den samlede undervisning skal udbygges.

Endelig har regeringsudvalget netop vedtaget et oplæg til et møde mellem regeringsud-

valget og de kommunale organisationer, hvor man skal drøfte en styrkelse af det lokale færdselssikkerhedsarbejde f.eks. ved oprettelse af faste lokale færdselssikkerhedsudvalg.

Til *justitsministeren* (2/2 79) af:

Ib Christensen (DR):

»Vil ministeren tage initiativ til at hindre, at udenlandske statsborgere erhverver sig ferie-ejerlejligheder gennem anpartsselskabers opkøb af f.eks. moteller og feriehoteller, som udstykkes til ejerlejligheder?«

(Spm. nr. 559).

Begrundelse.

Af Morgenavisen Jyllands-Posten (28/1 1979) fremgår, at der tilsyneladende intet ulovligt er i, at et tysk anpartsselskab overtager et motel og lader det udstykke i ejerlejligheder, i et aktuelt tilfælde f.eks. 39 ejerlejligheder, der sælges for 300.000 kr. stykket.

Det pågældende tyske selskab driver i forvejen fem lignende feriekomplekser i Nordtyskland.

På papiret køber de tyske statsborgere ikke en ejerlejlighed, kun en anpart, men i praksis er der tale om en ganske bestemt lejlighed.

Efter hvad hr. Peter Pampel, der er den tyske formidler af ejendomshandelen, oplyser til Jyllands-Posten, har man fra tysk side haft et grundigt forarbejde for ikke at komme i konflikt med loven: »Pengeinstitutter bekræfter, at vi faktisk kan købe moteller med videresalg til tyske enkeltpersoner for øje«, siger han.

Der er her øjensynlig tale om en omgåelse af de lovgivningsmæssige foranstaltninger, regering og folketing har ment at måtte foretage for at undgå udenlandsk erhvervelse af dansk jord og anden fast ejendom i rekreativt øjemed.

På den baggrund efterlyses et ministerielt initiativ for at undgå en udvikling i retning af, at værdifuld dansk natur udstyres med udenlandsk ejede lejligheder for velhavere.

Besvarelse (9/2 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Efter lov nr. 344 af 23. december 1959 om erhvervelse af fast ejendom kan en person, der ikke har fast og varig bopæl i Danmark,

[Justitsministeren]

og som heller ikke tidligere har haft bopæl her i landet i et tidsrum på i alt 5 år, kun erhverve fast ejendom her i landet, såfremt den pågældende opnår justitsministeriets tilladelse hertil. En sådan tilladelse meddeles efter et konkret skøn i hvert enkelt tilfælde med særlig hensyntagen til bl.a. den pågældendes tilknytning til Danmark.

Lovens krav om tilladelse omfatter enhver form for fast ejendom, herunder grunde, huse, ejerlejligheder og andelslejligheder samt huse (også sommerhuse) på lejet grund. Leje- og brugsrettigheder over fast ejendom omfattes ikke af loven, men efter § 9, stk. 1, er aftaler om langvarige brugs- eller lejeforhold vedrørende fast ejendom, der må antages at være indgået med det formål at omgå de i loven indeholdte regler, ugyldige.

I forbindelse med Danmarks tilslutning til EF gennemførtes i 1972 en ændring til loven (justitsministeriets bekendtgørelse nr. 593 af 20. december 1972), hvorefter EF-statsborgere, der er beskæftigede i Danmark, kan erhverve fast ejendom her i landet under forudsætning af, at ejendommen skal tjene som fornøden helårsbolig for erhververen, eller at erhvervelsen er en nødvendig forudsætning for at udøve selvstændig virksomhed m.v.

De EF-statsborgere, der ikke opfylder disse betingelser, kan herefter kun erhverve fast ejendom i overensstemmelse med de almindelige regler, dvs. med justitsministeriets samtykke. Således vil navnlig EF-statsborgeres ønsker om at købe sommerhuse kun kunne ske med tilladelse fra justitsministeriet.

For så vidt angår sommerhuse, gælder endvidere, at efter lov nr. 267 af 7. juni 1972 om sommerhuse og camping m.v. kan erhvervsmæssig udlejning af sommerhuse m.v. kun finde sted med miljøministeriets tilladelse.

De i begrundelsen til spørgsmålet omhandlede tilfælde, hvor man fra tysk side skulle have ønsket at opkøbe moteller (i Blåvandshuk) med henblik på senere udstykning til ferieejerlejligheder med videresalg til tyske enkeltpersoner for øje, er – efter det for justitsministeriet oplyste – ikke blevet til noget.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at de gældende regler på dette område i det væsentligste muliggør en rimelig kontrol med udlændinges erhvervelse af fast ejendom.

Justitsministeriet følger i samarbejde med andre myndigheder, herunder valutamyndighederne og miljøministeriet, naturligvis løbende udviklingen på dette område.

Til *socialministeren* (2/2 79) af:

Tove Jørgensen (DKP):

»Hvilke muligheder er der efter bistandslovens § 37 for at yde hjælp til en familie, hvor den ene af ægtefællerne ikke længere kan oppebære arbejdsløshedsdagpenge, fordi kommunen ikke kan anvise pasningsmuligheder til et eller flere børn?«

(Spm. nr. 561).

Begrundelse.

Ifølge bistandslovens § 69, stk. 1, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at sørge for det nødvendige antal daginstitutionspladser for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger.

Ifølge bilagshæfte II til betænkningen fra folketingets socialudvalg over bistandsloven erklærer socialministeren over for udvalget, at udtrykket »det nødvendige antal pladser« skal dække det faktiske sociale og pædagogiske behov i kommunen. (Bilagshæfte II, s. 113).

Det er således kommunens ansvar og i strid med lovgivningen, såfremt en kommune ikke kan tilbyde pasning til en arbejdssøgendes barn/børn.

Det må betragtes som en social begivenhed, hvis en person mister retten til arbejdsløshedsdagpenge som følge af, at han/hun ikke har pasningsmuligheder til sit barn og må afvise at påtage sig anvist arbejde.

Ligeledes må det forudsættes, at den pågældende har søgt at udnytte sine arbejdsmuligheder, hvis årsagen til ikke at påtage sig anvist arbejde må føres tilbage til kommunens forsømmelser med hensyn til tilvejebringelse af det nødvendige antal daginstitutionspladser. Hvis der ikke i et konkret tilfælde kan findes en rimelig løsning på pasningsproblemer, må familien for at kunne opretholde hidtidig leve- og boligstandard være berettiget til at modtage bistandshjælp i samme omfang som de mistede arbejdsløshedsdagpenge, indtil kommunen kan anvise pasning af barnet/børnene.

Besvarelse (9/2 79):

Socialministeren (Erling Jensen):

Efter bistandslovens § 69, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger. Om den nærmere forståelse af denne bestemmelse henvises til socialministerens besvarelse af folketingets socialudvalgs samrådspørgsmål B a) (Alm. del, bilag 44), jfr. skrivelse til udvalget af 14. december 1978.

Det fremgår bl.a. heraf, at bestemmelsen næppe kan betragtes som en sædvanlig pligt-pålæggende retsregel, men i nogen grad har karakter af en programudtalelse. Det er kommunalbestyrelsen, der skønner over, hvad der må anses for det nødvendige antal institutionspladser, og der kan ikke af bestemmelsen udledes en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at skaffe en daginstitutionsplads, i samme øjeblik et barns forældre fremsætter ønske herom.

Med hensyn til spørgsmålet om at yde hjælp efter bistandslovens § 37 til en familie, hvor den ene af ægtefællerne ikke kan modtage arbejdsløshedsdagpenge som følge af børnepasningsproblemer, kan det oplyses, at det sociale udvalg i situationer, hvor det kan forudses, at den manglende pasningsmulighed vedrører en kortere periode, og hvor den manglende pasningsmulighed medfører, at familien er afskåret fra at skaffe det fornødne til sit underhold, kan træde til med hjælp efter § 37, når familien i øvrigt opfylder betingelserne for økonomisk hjælp.

Efter udstedelsen af arbejdsdirektoratets cirkulære af 5. januar 1979 vedrørende dagpengeretten for medlemmer, der har børnepasningsproblemer, vil vægning ved at tage anvist arbejde på grund af sådanne problemer normalt ikke længere give grundlag for karantæne; men blot for standsning af dagpenge i de dage, hvor vedkommende medlem er forhindret i at tage arbejde. Dette medfører, at medlemmet, når pasningsproblemet måtte være løst, igen er berettiget til dagpenge, hvis der ikke har kunnet anvises vedkommende arbejde.

Det tilføjes, at hjælp efter bistandslovens § 37 ikke kan anses for tilbagebetalingspligtig i medfør af § 26, stk. 1, nr. 1, idet det ikke anses for ubegrundet, at pågældende på

grund af manglende pasningstilbud fra kommunen ikke har kunnet påtage sig anvist arbejde.

Til *justitsministeren* (2/2 79) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Bør det ikke indskræpes domstolene, at underretning til ejeren om tvangsauktioner over fast ejendom bør ske på mere betryggende vis?«

(Spm. nr. 562).

Begrundelse.

Der har været eksempler på, at tvangsauktioner over fast ejendom ikke af domstolene er meddelt ejeren på betryggende vis. Et af de sidste tilfælde er fra Helsingør ret vedrørende matr. nr. 9 a, Borsholm by, Hornbæk sogn.

Helsingør ret har erkendt fejlen og ladet det offentlige betale de påløbne udgifter, ca. 17.000 kr., for auktionen, der drejede sig om godt 1.000 kr., men der har været tilfælde af for lidet effektiv forkyndelse andre steder.

Besvarelse (9/2 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Civildommeren i Helsingør har over for justitsministeriet oplyst, at anmodning om tvangsauktion over den i begrundelsen for spørgsmålet nævnte ejendom blev indgivet til fogedretten den 15. november 1978. Fogedretten indkaldte ved anbefalet skrivelse af 30. november 1978 ejeren af ejendommen til forberedende møde. Dette brev kom retur fra postvæsenet den 11. december 1978, da det ikke var afhentet inden afhentningsfristens udløb. Fogedretten indkaldte herefter den 13. december 1978 ved almindeligt brev ejeren til mødet. Ejeren blev samtidig indkaldt gennem Statstidende den 14. og 15. december 1978. Ejeren mødte ikke til det forberedende møde den 3. januar 1979. På dette møde blev tvangsauktionen berammet til den 31. januar 1979.

Fogedretten har ved kendelse af 24. januar 1979 bestemt, at der i den foreliggende sag skal afholdes nyt forberedende møde.

Udgifterne til mødesalærer og annoncering i forbindelse med mødet den 3. januar 1979 beløber sig ifølge oplysning fra domme-

[Justitsministeren]

ren til 5.364,93 kr. Beløbet vil fogedretten søge godtgjort af justitsministeriet.

Efter den indtil 1. januar 1979 gældende bestemmelse i retsplejelovens § 561 sker indkaldelse af ejeren ved særskilt underretning, når den pågældende har bopæl her i landet. Når omstændighederne giver anledning her til, sker indkaldelsen tillige ved en almindelig opfordring til at melde sig. Denne indkaldelse indrykkes 2 gange i Statstidende.

Det er således retten, der afgør, hvorledes indkaldelse i det konkrete tilfælde skal foretages. Undladelse af, at der foretages behørig indkaldelse, bevirker, at den, der på grund af manglende indkaldelse ikke giver møde, kan få auktionen ophævet.

De nye regler om tvangsauktion, der trædte i kraft den 1. januar 1979, tilsigter ikke nogen ændring heri.

På den anførte baggrund er der efter justitsministeriets opfattelse ikke anledning til at overveje en ændring af de gældende regler.

Til *udenrigsministeren* (2/2 79) af:

Honoré (KrF):

»Hvilke oplysninger har udenrigsministeren indhentet fra ambassaden i Moskva om Igor Ogurtsov?«

(Spm. nr. 569).

Begrundelse.

I et svar til mig af 16. maj 1978 meddelte udenrigsministeren, at ministeriet igennem Moskvaambassaden ville indhente oplysninger om Igor Ogurtsov, som sidder i en arbejdslejr i Uralområdet.

Ifølge oplysninger, som jeg har modtaget i dag, og som skulle stamme fra Ogurtsovs far, er Ogurtsov meget syg og afkræftet på grund af underernæring, så han ikke vil kunne overleve ret meget længere, medmindre han løslades fra arbejdslejren og kommer under langvarig lægebehandling. Ogurtsov ønsker at forlade Sovjetunionen og skal for ca. 5 år siden i et brev til myndighederne have frasaet sig sit sovjetiske statsborgerskab.

Ifølge udtalelser fra en tidligere medfange skal han have tabt både hår og tænder og i sit udseende ligne en mumie.

Ogurtsovs navn skal være blevet nævnt i forbindelse med en eventuel udrykning med en fanget kommunistleder i Uruguay.

Da det er et spørgsmål om liv eller død, vil jeg anmode regeringen om så hurtigt som muligt at iværksætte den i svar af 16. maj 1978 lovede undersøgelse.

Besvarelse (9/2 79):

Udenrigsministeren (Christophersen):

De oplysninger, som udenrigsministeriet har modtaget fra ambassaden i Moskva vedrørende dommen over hr. Igor Ogurtsov, har alene bekræftet indholdet af mit svar den 16. maj 1978.

Såfremt yderligere oplysninger om hr. Ogurtsov måtte fremkomme til ministeriet, vil spørgeren blive underrettet.

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den næste sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om stop for pris- og indkomststigninger.

(Lovforslag nr. L 186. Fremsat 13/2 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Westh (S):

Da folketinget i september 1978 vedtog loven om stop for pris- og indkomststigninger, udtalte regeringen, at formålet med loven var at skabe stabilitet om pris- og indkomstdannelsen i tiden op til og under forhandlingerne om nye overenskomster, hvorefter der på ny ville være anledning til at vurdere fremtidig lovgivning.

Det skal her bemærkes, at det er med stor tilfredshed, vi har konstateret, at loven har